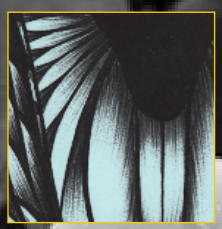
Kulturně společenský časopis
na internetu
2015 • 11

DOBRÁ ADRESA

Z obsahu

Osud chudého člověka

Tranzistorák

Fotoaktualita

Obsah:

Slované

Vít Kremlička: **Amazonské medy** (4)
Róža Domaščyna: **Texty** (6)
Ruslana Perplexijevičová: **Osud chudého člověka (prózu autorky, která byla mimořádně blízko udělení Nobelovy ceny, přeložil Max Š.)** (15)

Němci

Vojtěch Němec: **Nekropotence** (20)
Leoš Němec: **Rozborka básně Jakuba Šofara** (24)
Leoš Němec: **Tady nikdo není** (26)
Podzimní veletrh Havlíčkův Brod (28)

Národ mezi

Ivan Jemelka: **Tranzistorák** (32)
Jaroslav Kovanda: **Výlov** (35)
Nalezeno v knize (40)
Eva Nováková: **Experimentální poezie** (44)
Vychází 1: Vladimír Macura (46)

Domorodci

Petr Štengl: **Pičovinky** (48)
Michal Šanda: **Autorské poznámky k divadelní grotesce Sráči** (50)
Michal Šanda: **Z antikvariátních banánovek** (54)
Wagner a Liszt v Piešťanech (56)

Uprchlíci

Jiří Staněk: **Recykláty vyfocené na mobil** (58)
Beáta Tisucká: **Básně 2015** (60)
Radim Kopáč: **Slovo k uvedení nové knihy Jiřího Padevěta** (61)
Michal Šanda: **Jiří Stach – Prelude** (62)
Vychází 2: Josef Janda (66)
Jitka Hanušová: **Finature** (70)

SYSTÉM NAVIGACE: KLEPNĚTE!

První stránka (titulní):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na „Z obsahu:“ se dostanete na str. 2 (obsah). Klepnutí na malé obrázky a jednotlivé body „Z obsahu:“ Vás přenese přímo na příslušné stránky. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ se otevřou naše internetové stránky www.dobraadresa.cz v aktuálním prohlížeči. Klepnutím na střed obrázku se dostanete na popisek a tiráž na str. 2.

Druhá stránka (obsah):

BYLO od č. 1/00: Klepnutí na jednotlivé body obsahu Vás přenese přímo na příslušné stránky. Klepnutím na naši e-mailovou adresu se Vám otevře nám adresovaný dopis v aktuálním e-mailovém programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ a na popisek k obrázku na první straně se dostanete na první (titulní) stránku. Klepnutím na slovo „Obsah:“ se Vám zvětší obsah přes celou šířku okna.

Další strany stránky (včetně druhé s úvodníkem):

BYLO od č. 1/00: Klepnutím na jednotlivé internetové resp. e-mailové adresy se Vám otevře příslušná stránka resp. se Vám nadepíše příslušný dopis v aktuálním programu. **NOVĚ od č. 9/00:** Klepnutím na značku „Dobrá adresa“ v levém nebo pravém horním rohu stránky se přesunete na str. 2 (obsah).

KLEPNĚTE SEM!

DOBRÁ ADRESA

Na titulní stránce: Básník Petr Štengl předvádí získaný fant, údajně na oslavě 18. narozenin časopisu Psí víno. Narozeninám i věku věříme, o Psí víno ale zjevně nešlo.

Dobrá adresa, kulturně-společenský časopis na internetu, číslo 11, rok 2015, ročník 16. E-mail: dobraadresa@dobraadresa.cz. Vydávají Přátelé Dobré adresy. Šéfredaktor: Štefan Švec. Redakce: Václav Dvořák, Štěpán Kučera, Petr Štengl, Michal Šanda, Jakub Tayari, Martin Vokurka. Grafická úprava a výtvarná redakce: Jakub Tayari. Výstavba internetových stránek: Libor Koudela. Neoznačené fotografie archiv redakce, kresby Corel Corporation. Časopis vychází s laskavou podporou Ministerstva kultury České republiky. Redakci nevyžádané rukopisy, kresby a fotografie se nevracejí. Technická podpora studio Grafin a FirstNet, a. s. Časopis je excerpován Ústavem pro Českou literaturu AV ČR.
ISSN 1804-963X

Naši milí,

uprchlická krize se přelévá i do našich obýváků, a tak je načase ptát se, kdo je kdo. Kdo je náš, kdo je cizí. Kdo je cizí, ale chce být náš. Kdo je náš, ale chce být cizí. Kdo je napůl cizí, napůl náš, ale chce být úplně náš. A tak dále.

Abyste se v problematice zorientovali lépe, rozdělili jsme pro vás obsah Dobré adresy do přehledných úseků. A kdybyste nevěděli, co číst první, tak za sebe doporučuju Perplexijevičovou a Jemelku. Příjemné útěky přeje

Štefan Švec

Omluva: v čísle DA 8/2015 se na straně 68 se nad fotografií dudáka Tomasze Nawky objevila slova „Básník Roma“, která tam nepatří. Autorovi i čtenářům se omlouváme.

Náhled

Foto-aktu-alita

Foto Michal Šanda

Báseň měsíce

Petr Štengl

+++

Mám doma třicet uprchlíků
schovávám je do šuplíku
už jsem z toho celej na mašli
aby je u mě nenašli

Žena na mě pořád ječí
ať seženu šuple větší

nemám na něj

naštěstí je nábor
dozorců
pro koncentrační tábor

Slované

Indiánský náčelník Vít Kremlička, foto Michal Šanda

Vít Kremlička:

Amazonské medy

Soubor povídek Víta Kremličky nazvaný Amazonské Medy a opatřený podtitulem Vyprávění amerykánských Yndův se podstatně odlišuje od autorovy dosud známé převážně básnické tvorby. Kratší texty prozaické, autorem označované spíše za básně v próze, jsou psány jakoby archaickým experimentálním jazykem. Vycházejí dílem z Kremličkovy fantaskní imaginace, částečně jsou odrazem mýtů přírodních národů. Kremlička však mýty nevykrádá, používá jen jejich formu. Obsah a jeho reálie – osoby, místa a děj – jsou jeho vlastním dílem. Příběhy mají ještě jeden rozměr, a ten spočívá v podprahovém srovnávání světa minulého s moderním, ekologickým a sociálním apelem, upozorněním na mizející hodnoty, kterých se současné lidské společenství velmi snadno vzdává. Nová kniha Víta Kremličky nám připomíná pohádkový svět a jako taková jistě dokáže přimět k zamyšlení nejen dospělého, ale i dětského čtenáře.

Slovanské Texty

Róža Domaščyna

Róža Domašcyna (nar. 11. 8. 1951 v Sernjanech [něm. Zerna] – Sasko, SRN) Jedna z nejznámějších současných lužickosrbských spisovatelek. Literárně činná je již od školních let. V roce 1966 založila s bratrancem Janem Chěžkou kroužek píšících školáků. Dálkově vystudovala ekonomii hornictví ve Złém Komorowě (Senftenberg), později tvůrčí psaní v Lipsku. Samostatná knižní prvotina (*Wróćo ja doprědka du*) jí vyšla až v roce 1990, od té doby vydala mj. pět sbírek v lužické srbštině (nejnovější je *Štož ći wětřik z ruki wěje* z roku 2012) a několik knih v němčině (mj. ort der erdung a *Der Hase im Ärmel*, obě z roku 2011). V lužické srbštině i němčině píše poezii, črty, divadelní hry a eseje. Náměty pro tvorbu čerpá z dětství, z lužickosrbských reálií – historických i současných, a často využívá vzájemného prolínání obou jazyků k vytváření originálních novotvarů i básnických obrazů.

Za svou tvorbu získala několik ocenění – mj. cenu Ćišinského (1995), cenu Anny Seghersové (1998), cenu Evelyn Encelotové (2003).

Významná je také její překladatelská činnost. Jejím zásadním dílem v této oblasti je mj. překlad Máchova Máje do hornolužické srbštiny (*Máj/Meja*, 2010). Jako editorka vydala několik almanachů překladů nazvaných jednotně *Wuhladko*.

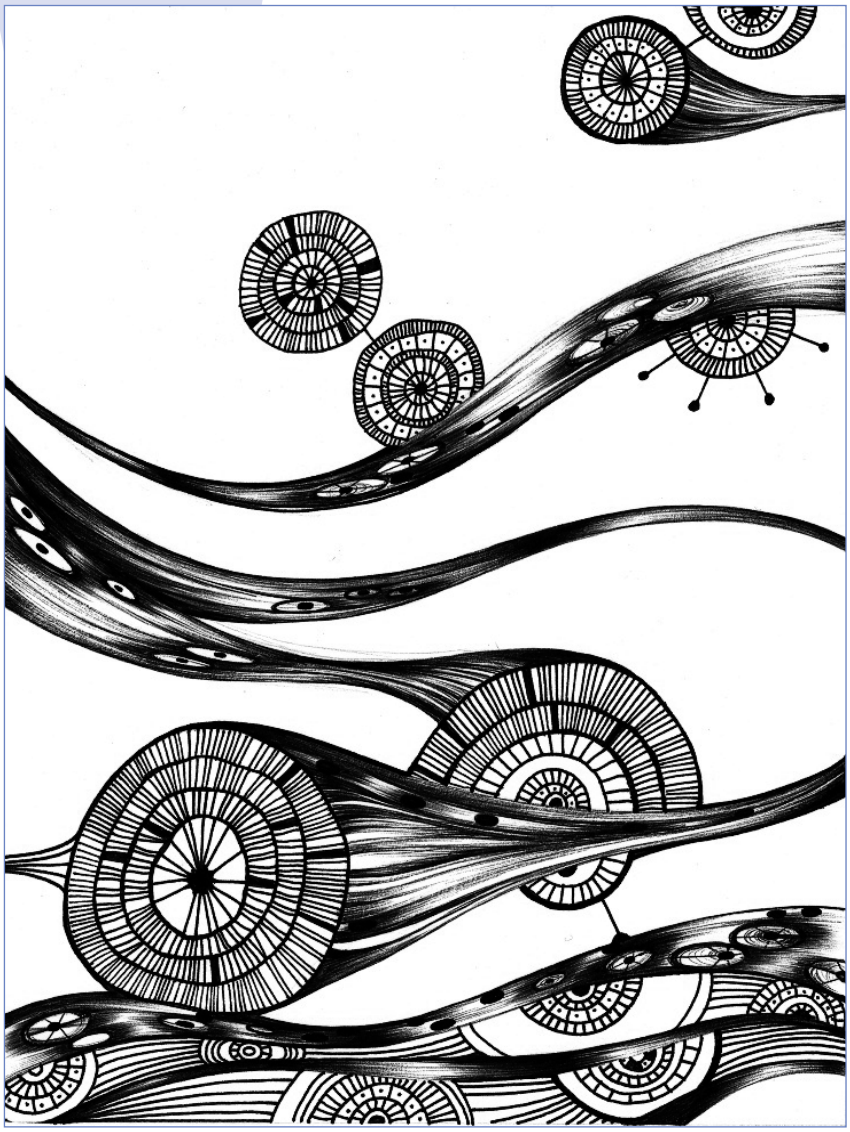
V českých překladech byly publikovány ukázky autorčiny poezie i prózy v časopisech (mj. Literární noviny, Česko-lužický věstník) a sbornících (Kalmanach), samostatně vyšel cyklus črt nazvaný *Kočičí čarování* (2004), výbor z její poezie nazvaný *Obrazy ze slov* byl zařazen do antologie *Jazyk, jímž porozumíš větru* (2007).

Slova

Douška: Čtením v Městské knihovně ve Varnsdorfu dne 19. listopadu 2015 od 18:00 hod. zahajuje básnířka malé turné u příležitosti vydání výboru z její prozaické tvorby nazvaného *Druhé světy*, kterou vydává právě varnsdorfská knihovna v letošním roce. Kniha vychází za podpory Česko-německého fondu budoucnosti. Miniturné pokračuje 5. prosince 2015 v Lužickém semináři v Praze. V Sasku bude ještě čtení v Seifhennersdorfu (lužickosrbsky Wodowe Hendrichecy) a Budyšíně. Pro dnešek alespoň malá ochutnávka z různých, povězme poněkud protilehlých, soudků autorčiny tvorby.

mhra

Lenka Vaňková: Ve škvíře

Ve škvíře

Viděla jsem, jak tápe, dokud se mě nedotkne – krásná, trochu odřená loutka. Cítila jsem se omezená, plodové lůžko babičky. Zabořená mezi jejíma nohama do zástěry. Chtěla jsem sklopit víčka, zakousnout se do hrubé látky a uzavřít škvíru.

Ale můj vnitřní zrak, už unavený, ještě váhal: to nebylo násilí! Loutka mě neoznačila prstem, ale přitiskla své krásně namalované nehty.

Vyšla jsem jí naproti, odvážila jsem se o slepičí krůček blíž, třebaže jizvy na mé hlavě byly teď dobře osvětlené. Dítě ve mně se pohnulo, celé červené ve svém pouzdře, jako by zapomnělo na rakev, která rostla společně s ním.

Loutka se nezubila, neplivala mi slova do tváře, neodkázala mě do vymezeného kouta, který jsem ve své nahotě opustila.

Stiskla jsem její studené a ztuhlé ruce.

Zapomněla jsem na stísněnost svého obydlí, objala jsem ji a zahřívala svým tělem, teplem babiččina plodového lůžka – zapomněla jsem na jizvy na své hlavě a ucítila, jak se pulz v jejích žilách zrychloval, oči se rozjasňovaly. Ústa promluvila. Pochopila jsem: byla ze stejného těsta jako já. A vzala jsem ji k sobě.

Sdílela jsem s ní škvíru.

Přeložil

Milan Hrabal

Naturalistické divadlo

Bylo krátce před generálkou. Za divadelními budovami jsem potkala ženu z oddělení pro návštěvníky. Počítala vstupenky. Zeptala jsem se, zda je představení vyprodané. Povzdechla si. Usmyslela jsem si, že vsugeruji řediteli divadla, aby vzdychající ženu nahradil nějakou čerstvě zamilovanou, aby ty vzdechy získaly hloubku. Hra poskytovala každému představiteli dostatek prostoru, i když se v ní téměř nemluvilo. Vlastně se stále opakovalo jen jedno slovo: „Bé.“ Pojednávalo se o ovcích stižených otáčivým syndromem. Ředitel divadla pojal tento nápad jako kompromis k náročnějším hrám, protože divadelní pokladna zela prázdno-

tou. Já osobně bych byla spíše pro frašky, ačkoliv je k smrti nesnáším. Ale ovce prostě do zdejší oblasti patří. Zejména o Velikonocích. A jako činohra byly přijatelné. Aby se zabránilo během otáčivých pohybů případným pracovním úrazům, ředitel nařídil na pódiu i kolem něj nastlat dostatek velikonoční trávy. Musela to ovšem být tráva umělá. Představení se totiž pro nedostatek personálu měli zúčastnit také lidé z kanceláře, kteří trpěli sennou rýmou. Také jsem měla zajistit jídlo, které mělo být nenápadně nabízeno na obětní podestýlce. Zavolala jsem hned do firmy UMĚLÉ KVĚTINY, příslušné množství bylo obratem přislíbeno. Dodání však bude trvat několik dnů, jelikož tráva musí být přivezena z Blízkého východu. Z jídel jsem si mohla vybrat mozek nebo jazyk. Ze solidarity jsem se rozhodla pro mozek, protože jazyk jako takový bude použit při představení. Na generální zkoušku si všichni herci oblékli kožešinové kostýmy. Označkované křiklavou fialovou. Prováděli hlasová cvičení. Ovšem se skutečnými slovy. Někdo tedy volal: „Ubrat lužickou srbštinu," jiný odpověděl: „Ubrat ruštinu" a ještě další: „Ubrat španělštinu, ubrat angličtinu". Bylo znát, že se mezi nimi nacházejí ochránci jazyka. Snažili se o dobrou němčinu. Ve foyeru si regionální nakladatelství zřídilo prodejní výstavu. V očekávání návalu zájemců si vedoucí redaktor prozíravě připravil pro publikum famózní překvapení: záložky s přívěskem. Nechal je už vložit do komiksů, který zachycoval příběh ovcí. Nyní vyčnívaly z barevných obálek knih. Byly k nim připevněny pozlacenými řetízky. Přívěsky byly miniaturní napodobeninou revolverů, které si v ničem nezadaly s originálem. Byly plně funkční, jak ujišťoval leták. Během představení se jimi mohlo střílet po ovcích. Samozřejmě jen světelným paprskem. Kdo zasáhne ovci, obdrží bonusový bod. Ten, kdo bude mít nejvíce bodů, bude na konci představení pozván na pódium a získá cenu: pravou ovčí kožešinu. Zastřelené ovce, tedy jejich představitelé, musejí následně odejít domů. Pouze desítka těch, kteří vydrží nejdéle, a tedy předvedou nejrychlejší tanečky, bude pozvána na další premiéru. Navrhla jsem, aby všichni účinkující měli roušku, čelenku a plášť z bílé látky, aby paprsky lépe reflektovaly. Do folklórních vzorů měly být vetkány fosforeskující nitky. Ale rekvizitářka byla proti. Jednak nebylo na skladě tolik bílé látky a za druhé tu již dlouho byla smuteční barvou černá. Po dlouhém handrkování byl nakonec můj návrh přijat. A to díky folklórnímu vzoru, od kterého si ředitel sliboval získání regionálních peněz. Za zataženou oponou jsem krátce zahlédla publikum. Většina již měla nasazený klobouk neviditelnosti. Přitom všem bylo důrazně doporučeno, aby si ho nasadili až na začátku představení, aby nedošlo k dvojímu obsazení míst a následně k chybnému hodnocení střelby. Klobouky neviditelnosti obdrželi diváci z důvodu bezpečnosti. Některý z herců by si

Lenka Vaňková: Naturalistické divadlo

Lenka Vaňková: Naturalistické divadlo

mohl zapamatovat s ho střelce a později ho poznat, což by n hlo vést ke konfliktům. V poslední řadě, tedy na nejlevnějších místech, seděli lidé, kteří otevřeně dávali najevo netrpělivost. Bylo tedy dobře, že se jim rozdaly ovčácké píšťalky, aby rušili střelce při ostřelování ovcí. A protože pískáním rušili všechny, a ne někoho konkrétního, klobouky neviditelnosti nepotřebovali. Přesto jsem pro jistotu nechala odemknout nouzový východ. Ani dveře na ulici nebyly zamčené. Byly pootevřené a připravené na útěk z posledních řad dřív než spadne opona a v sále se rozsvítí. Začátek představení byl přivítán ovacemi ve stoje a pískotem. Na osvětleném pódiu stáli herci v postoji navzájem přitisknutých ovcí a hned se dali s bečením do tance. Totiž – sami neříkali nic, všechny zvuky byly z playbacku. Bečení ale také nacvičovali. Ovšem jen pro případ nouze. Stejně za to nebyli placeni. Představení se protahovalo: ovce byly znázorňovány ve všech možných pozicích a zvukových variantách, přičemž největším potleskem bylo odměněno napodobování kopulace. Po scéně šlehaly světelné paprsky. Chvílemi se ozýval pískot a divoký pokřik. Pravá vřava. Jen uprostřed první řady kdosi chrápal. Pravidelné pronikavé nádechy rušily nadšenou atmosféru. „Dělej něco," ucedil ředitel divadla. Došla jsem pro magnetofon a nahrála to chrápání. Potom jsem si stoupla před spáče a stiskla tlačítko rychlého přehrávání. Ospalec se zakuckal a probudil se. Chvíli bylo ticho, pak začal hlasitě vykřikovat. Skutečná slova: „Známé triky!" a šustil sáčkem od bonbónů. Pak cvrnkal na pódium kuličky ze staniolu. Představitelé ovcí začali být neklidní a některým ujelo slovo, některým dokonce celá věta. „Dávám výpověď," vykřikl jeden z herců a odešel. Další ho následovali. Na pódiu zůstalo sotva deset ovcí. Lidé začali běsnit a požadovali za své peníze action. Dobře, že jsme počítali s nouzovou variantou. Nechala jsem nastoupit Wandu s její taneční skupinou. Nedávno vystupovaly na hrnčířském trhu a měly pozoruhodný úspěch. Její tanečnice zvedaly nohy výše než tanečnice z ostatních souborů a jejich krojové sukně byly o dobrých pět prstů kratší než sukně ostatních. Se šmrncem a ve strhujícím rytmu prosvištěly pódiem. Dav se pomalu uklidnil a pohupoval se do rytmu. Probuzeného spáče už nebylo slyšet. Viděla jsem, jak listuje v nějakém pornografickém časopisu. Očividně byl s průběhem představení spokojen. Jen čas od času, když zavýsknutí tanečnic zaznělo příliš pronikavě, otočil na další stránku. Náhle časopis položil před sebe na podlahu, vyndal složený list, rozložil jej, zvedl do výše očí a prohlížel si ho. Několika návštěvníkům tím zakryl výhled na pódium. Dívali se na plakát, na němž byla nahá postava se šikmo nasazenou krojovou hučkou. Postupně si začali všímat plakátu i ostatní návštěvníci. Zaujal je tak, že hlediště ztichlo. Po papíře přejížděly sem a tam světelné paprsky, kreslily kruhy a čáry. Z dekorací se uvolnil obláček vaty a snášel se k zemi. Znamení. Tanečnice přestaly tancovat. Nebyly zvyklé, že by je někdo ignoroval. Světla zhasla. Pódium i sál se staly temným, hlasitě dýchajícím čtvercem. „Dělej něco," zasyčel ředitel divadla. Dotápala jsem na pódium a osvětlovačům jsem dala lusknutím prstů najevo, že potřebuji štych. Dopadlo na mě žluté světlo. „Jak máme pokračovat?" zeptala jsem se publika. „Tancovat nahá," zvolal někdo. „Známé triky!" zvolal onen ospalec. „Něco nového, něco nového!" přidalo se více hlasů. „Dobrá," řekla jsem a snažila se uspokojit očekávání. Svlékala jsem se. Pomalu, kousek po kousku. Tancovala jsem. Pak jsem z rekvizit vytáhla šavli. „Atrapa!" volal spáč. Vzala jsem jablko a rozřízla ho. „Atrapa, atrapa!" Nedalo se to

přeslechnout. Sáhla jsem po ovci a podřízla ji. Bílé plátno zčervenalo. „Humbuk!“ volal spáč. Někdo hodil rajče. Ozval se pískot. Přiložila jsem si šavli k hrudní kosti. Pomalu jsem odhalila živé maso. V hledišti se rozhostilo ticho. Vrazila jsem šavli hlouběji. „Rajčatová šťáva!“ zvolal kdosi. Vytáhla jsem ocel z těla a uťala si ruku v zápěstí. „Ukaž rukáv,“ křikl někdo. Uťala jsem si půlku paže, pak celou. Ještě jsem stačila zahlédnout, jak ospalec zívnul.

Přeložili
Ilona Martinovská
a **Milan Hrabal**

V opuštěném lomu

Nachází se v blízké rekreační oblasti. Střeží ho ohaři očima reflektorů, kterým nic neunikne. Jazyk této oblasti je klíčem i šifrou. Ve stanu před jevištěm se slova zkoušejí ještě dříve, než je může zachytit ozvěna. Celý slovník tvoří: bravo, prima, hejsa a juchej. Když dorazí umělecké soubory, hezky oblečené, nalíčené a se sešněrovanými živůtky, hrají se slovy ping pong. Na představení jsou aktéři rozděleni do skupinek. A jsou to hlavně malé skupinky, které se spěšně hrnou na pódium. Právě ony mají představovat raritu, exotiku, světle fialová břicha, ozdobné čepce. Proto jsou tak roztomilé, a mezi diváky se nenajde, kdo by na chvilku nechtěl vklouznout do kůže oněch podivínů, kteří se pohupují v rytmu tance, juchají a předvádějí radost ze života. Děti podivínů umějí zvlášť dobře zpívat chorály. Jsou půvabné, jak zde stojí, pestře nazdobené s pohledem stále obráceným k tribuně. Tohle je vaše kultura, tak se jim to říkalo, předveďte ji! Ukažte, co máte! A děti rázem zapomenou na hádky, pohlavky a zákazy, zapomenou dokonce, i co je smrtelný hřích. Několik místních tupě a závistivě přihlíží na jásající dav. A jen z dálky, a pouze tehdy, když je na to důrazně upozorníme, dokážou si představit spojitost mezi suknì tanečnice, jež se právě točí při tanci, a sukní vlastní babičky, kterou před smrtí zapomněla v truhle. Ale babiččina sukně nebyla nějaký zeleně proužkovaný kus látky, byla jen obnošená, vybledlá z práce na sluníčku, a vlastně už vůbec nebylo poznat, že je to sukně. A tak či tak vypadá úplně jinak než tamty! Tančící nejspíš nepatřili k žádné skupince, juchali si jen tak sami pro sebe. To je jejich jediný smysl. Pokud ještě neumřeli, juchají dodnes. Ničím z toho nedotčeny se vodí dvojice a psi po černých cestách na úpatí luceren. Za červenými igelitovými závěsy se odehrává láska. V bazénu plave embryo, jeho vznášející se hlava je jedno tělo, jedna duše. Nažhavené cuchty podléhají kouzlu okamžiku a maskují stařecké skvrny cetkami. Vše nosí, jako by to bylo pravé, a nosí to hrdě se vztyčenou hlavou. Křiklavě barevné slunečnice a vlčí máky se natřásají po bulváru. Na stonku mají zrohovatělou

Lenka Vaňková

kůži, neboť to jsou skuteční tanečníci a tanečnice, pro něž byl zinscenován celý ten cirkus. Flirtování obstarají jejich průvodci. Jsou mladí a mrštní. S jiskrou v oku, bludičky v akci. Záchranné kotvy zábavy jsou přetíženy přiměřenými znalostmi, plácají se v pestrobarevných dialektech blížících se němčině. Volba slov a slovosled se na přeskakujících nosičích opakují stále dokola, aniž by to někoho překvapilo. Jen při návratu, uprostřed skoku, je na zlomek vteřiny ve vzduchu ono zastavení, které zoufale připomíná strnulost. Chvíle před začátkem výprodeje, kdy měli všichni ještě stejné šance, kdy byl patrný přirozený sled věcí, a chráněná území dětství byla netknutá. Řetízky z kočičího zlata tam tiše zářily ve větru a pouťové prstýnky po sobě zanechávaly zelenomodré stopy.

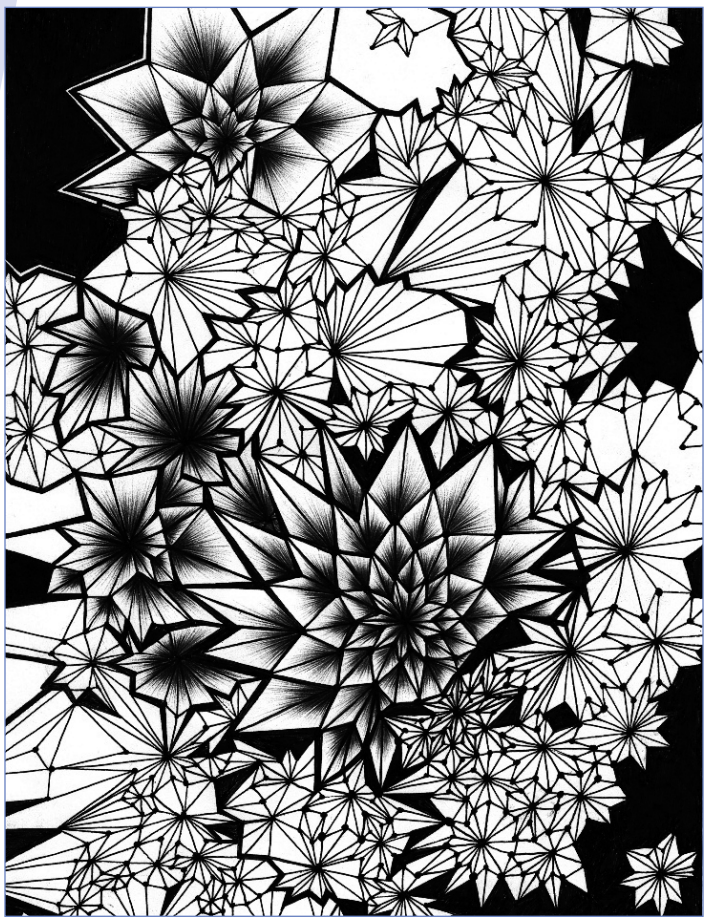
Přeložila
Tereza Valášková

Zajímavosti

Děti jsou požehnáním

V Bórkowech přicházejí děti na svět ze Sprévy u mlýna. Odtamtud je z děr mezi kořeny stromů vytahují žáby a porodní bába je pak vyzvedává z vody.

•

Lenka Vaňková: Zajímavosti

Šest týdnů po slunovratu nesmí být oblečení novorozence nikdy zapomenuto mimo domov. Pokud se to stane, dítě bude nepořádné.

•

Ihned po narození mají být ruce novorozence krátce ponořeny do studené vody. Pak už mu nikdy neomrznou a dítě bude zdravé.

•

Pokud se děti mladší jednoho roku podívají do zrcadla, přepadnou je předtuchy a stanou se bojácnými.

Proti nemocem a neduhům

Proti chudokrevnosti vařte květy hluchavky a vývar pijte.

•

Proti revmatismu pomáhá jantarový náhrdelník nošený kolem krku.

•

Proti hučení v uších nakrájejte stonek dýně na malé kousky a upečte je na žhavém uhlí. Potom si sedněte tak, aby vám kouř táhl do uší.

•

Proti bolestem zubů napište pod sebe na bílý papír: Sitt
Sät
Omet.
Potom papír popsanou stranou položte přes noc na tvář. Ráno papír sundejte a spalte.

•

Při nechutenství naložte pelyněk do sklenice s pálenkou, sklenici nechte stát po tři dny na teplých kamnech nebo devět dní na slunci za oknem. Potom denně po ránu vypijte skleničku.

•

Při krvácení z nosu zachyťte krev do skořápky, tu pak položte na žhavé uhlí. Jakmile krev zaschne, krvácení přestane.

•

Na řezné rány položte pavučiny. Zastaví krvácení a rána se zatáhne.

•

Chcete-li se zbavit kuřího oka, sáhněte černé slepici třikrát prstem do řiti a pak tím prstem třikrát zmáčkněte kuří oko. K tomu třikrát řekněte: „Pomáhá to Majce, Ajce i tobě“. To dělejte denně po tři měsíce, ale musíte začít některý den v posledním týdnu ubývajícího měsíce.

•

Proti alkoholismu uvařte v pálence mladé myši. Pálenku přeceďte a promíchejte s čistou pálenkou. Poté ji nabídněte pijanovi. Stejné účinky má v pálence kočičí moč nebo živé žáby. Pálenku se žábami necháte 24 hodin stát na kamnech, poté žáby vyndáte a nálev smícháte s čistou kořalkou. Když se toho pijan napije, začne zvracet. Ale pozor – nejeden pijan se takto uzvracel k smrti.

Každodennosti

Když jde někdo rybařit, hoďte za ním koště. Pokud si toho nevšimne, uloví hodně ryb.

•

Pokud má pes být věrný, dejte mu kus chleba, který předtím otřete propoceným podpažím.

•

Pokud najdete podrážku, hoďte ji do vlastního okurkového pole. Žádný okurkový květ nezůstane „slepý“, naopak - všechny budou „plné“, tedy ponesou velké plody.

•

Hrnci, v němž byla voda, kterou se omývalo mrtvé tělo, vyrazte dno. Poté hrncem prohoďte proso určené k setbě. Taková sadba prospívá, protože ji nežerou ptáci.

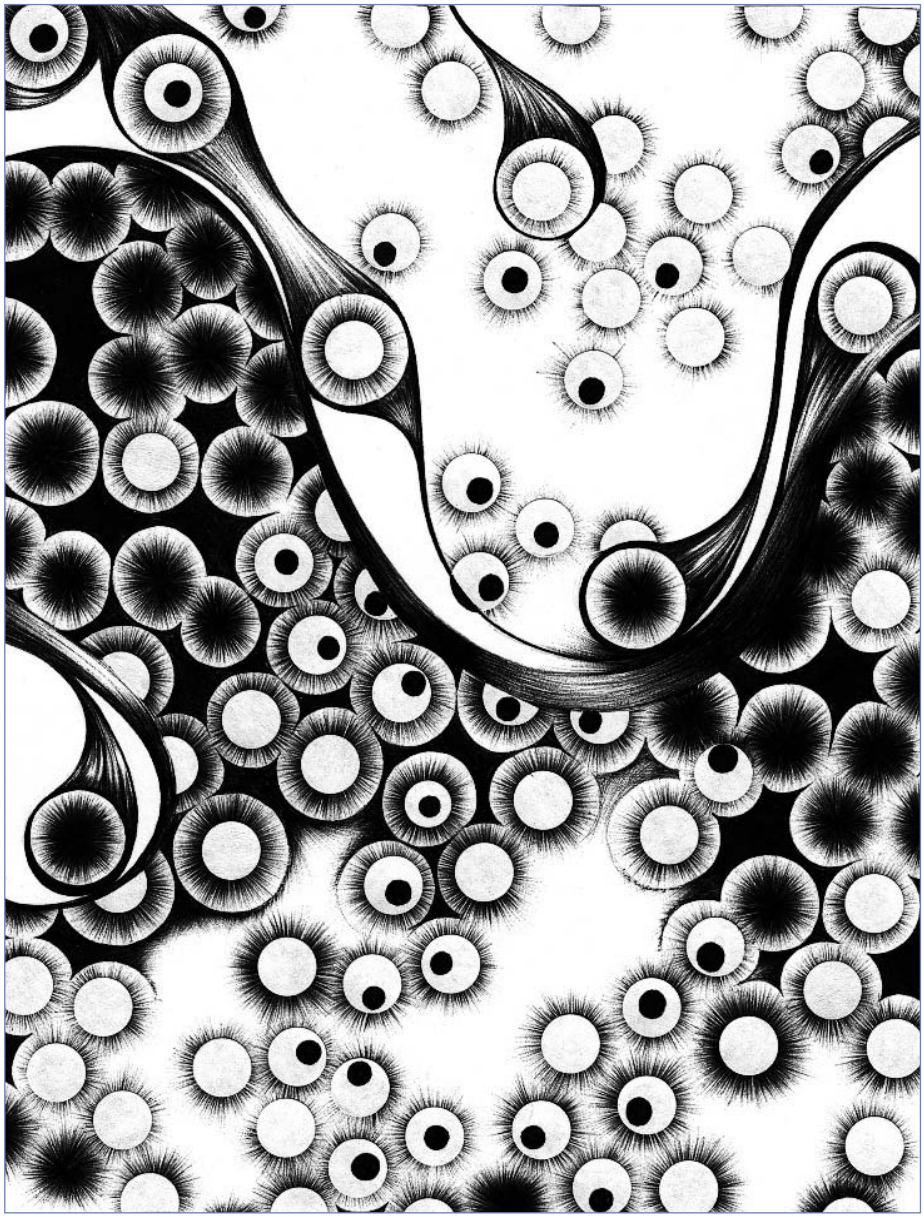
•

Když živému krtkovi ukousnete levou tlapku a vložíte ji do peněženky, budete mít štěstí, protože tlapka bude pořád škrábat peníze do peněženky.

•

Když v kamnech ráno ještě žhnou uhlíky, přijde zima. Když se kouř táhne zpátky do kamen, pes nepije a nežere, přijde jiné počasí.

•

Lenka Vaňková: Zajímavosti

Kdo byl v noci okraden, měl by hned ráno, dřív než pták přeletí přes zlodějovu stopu, odlít její otisk a odlitek pověsit ve lněném sáčku do komína. Tam by měl zůstat tak dlouho, dokud neodpadne. Zloděj onemocní a uschne.

Láska a manželství

Když on chce, aby ho ona milovala, má strčit živou žábu hluboko do mraveniště. Potom odejít hodně daleko, aby neslyšel a neviděl, co se tam děje. Po několika hodinách se má vrátit a vzít přední „nožku“ žáby. Tu pak při stisku vloží do ruky své vyvolené a ta ho bude věrně milovat.

•

Má-li se zabránit, aby se dva zamilovali, je nutné z mraveniště vyhrabat všechny žabí kosti, přepočítat je a rozdělit na polovic. Ty po-

Lenka Vaňková: Zajímavosti

loviny zašít do jeho a jejího oblečení. Zaplanou k sobě krátkou láskou, ale brzy se budou navždy nenávidět.

•

Před oltářem řekněte své „ano“ nahlas. Pak se bude dařit vaší drůbeži.

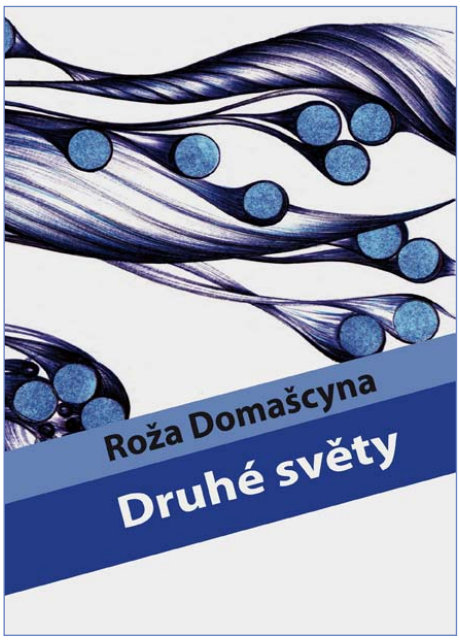
•

Cestou k oltáři má mít snoubenka v botě kousek dřeva a pár zrníček kopru, k tomu má tiše říkat: „Když budu na kopru a dřevě stát – můj muž mě bude poslouchat.“

Přeložili
Ilona Martinovská
a **Milan Hrabal**

Róža Domašcyna: Druhé světy, ilustrace: Lenka Vaňková, fotografie: Milan Hrabal

Proti alkoholismu uvařte v pálence mladé myši. Pálenku přeceďte a promíchejte s čistou pálenkou. Poté ji nabídněte pijanovi. Stejné účinky má v pálence kočičí moč nebo živé žáby. Pálenku se žábami necháte 24 hodin stát na kamnech, poté žáby vyndáte a nálev smícháte s čistou kořalkou.

Slovo

Osud chudého člověka

Ruslana Perplexijevičová

Naprosto neznámá běloruská spisovatelka,
která nikdy žádnou cenu nedostala,
ale velice v to doufá.

Poznámka: Při příležitosti letošního udílení Nobelovy ceny za literaturu předkládám text autorky, která by si tuto cenu zasloužila mnohem více, než kdokoliv jiný. Ruslana Perplexijevičová je beze vší pochybnost originální a nezaměnitelná autorka, která s jakoukoliv jinou skutečnou laureátkou nemá vůbec nic společného.

Max Š.

Vy už to nahráváte? A je to nutný? Jó tak, kvůli ceně... No tak to je jiná... V tom případě vám všechno hnedka povím... Jen mě prosím nejmenujte, to mě pak doma zabijí... Nepište tam, že se jmenuji Larisa Nikolajevna Ivanovová, zasvobodna Rozcuchaná, rok narození sedmdesát tři... Dyť mě zná celá vesnice, aby z toho nebyl malér...

Hned vám to povím, jen se uklidním, nějak jsem teď trochu znervózněla... Všechno vám narovinu řeknu. Jak jsem se k tomuto životu dopracovala... Skutálela se, abych tak řekla, na samé dno... *(Mlčí.)* I když na střední jsem se učila dobře... Byla jsem šikulka... Puškina jsem studovala nazpaměť... „Byl první máj, byl lásky čas...“ Už je to dlouho, dál si to nepamatuju. Mimochodem v pionýru jsem byla nejaktivnější. Pokládala jsem k Leninově soše květiny. Říkám mámě – mami, kdo je to? A máma mi povídá: dcero, to je Lenin. Jak jsme tomu všemu tenkrát věřili! Já jsem třeba dokonce věřila, že rajčata rostou na stromě. Až pak jsem pochopila, že život je o hodně složitější...

Popravdě řečeno, velice dneska lituju, že jsem ho tehdy potkala. I když můžeme snad litovat lásku? Dyť je to hřích... Hned se mi zalíbil. Měl takové světlé, chytré oči, ja-

Pan doktor byl moc hodný, renomovaný, z Moskvy. Povídal mi: Slečno, zabít se může každý blbec. To třeba stvořit život, to není pro každého. Ten vám byl tak vtipnej... Velice mi psychologicky pomáhal. Říkal mi: nebojte se, propustíme vás z blázince, vy z něj vyjdete a hned se zase zamilujete. Já jsem mu tehdy nevěřila – jenže on to všechno přesně předpověděl... Napište tam prosím, že jsem mu za všechno moc vděčná. Jakmile si to přečte, vzpomene si na mě a hned pochopí, co mám na mysli.

ko náš pes... Jmenoval se Alík, myslím ten pes... Byl takový hodně přátelský, vždycky mi v zubech přinesl noviny... Zastřelili jsme ho, když jsme neměli co jíst – tehdy jsem celou noc probrečela... Ani mi nechutnal... Byl to odmalička můj nejlepší kamarád... A maminka mi povídá: jez Alíčka, jinak zemřeš. A sama u toho brečí a olizuje si prsty... Nevím, proč jsem si ji právě takovou navždy zapamatovala...

I s Koljou to bylo stejný. Také jsem si ho navždy zapamatovala. V podstatě jsme se potkali náhodou. Na autobusové zastávce. Přišel za mnou a povídá: Holčičko zlatá, neměla bys pro mě cigárko? Zrovna mě propustili z vězení, vlak domů mi ujel, nemám kde spát... Přijel jsem do hlavního města se podívat na cirkus, vždycky jsem o tom snil, uvidět opravdový cirkus... Hned jsem pochopila, že je to citlivá dušička a vůbec hodný člověk, i když byl zavřený... Co my víme, koho všechno zavírají... Můj dědeček byl také v GULAGu, dělal strážce – vyprávěl mi, kolik tam potkal hodných lidí, obzvlášť žen... Tak já tedy Koljovi říkám: no tak pojďte přespat ke mně na koleje... Dyť jsme lidé takoví docela prostí, venkovští, nikomu nic neodepřeme... Obzvlášť v té době... Co naděláte, byla jsem mladounká a důvěřivá... I když jsem studovala na vysoké škole... *(Mlčí.)*

Nikomu jsem to nikdy neříkala, ale že jste to vy, tak to řeknu: kdybychom byli tenkrát s Koljou nepopíjeli, celý život by byl úplně jiný a s jiným. Kdo ví, co by z něj všechno vzešlo... Ale teď už je trochu pozdě na to myslet, nemyslíte? Měla jsem myslet tenkrát hned. Jenže já jsem na přemýšlení neměla čas, měla jsem tolik společenských aktivit – volby, pracovní soboty, setkání s partizány a odbojáři... Tolik mi toho tenkrát vyprávěli... Ale to teď není to hlavní. Hlavní je, že jsme se s Koljou do sebe navzájem hned zamilovali. No úplně hned to samozřejmě nebylo, asi tak po třetím panáčku – ale ta naše láska byla opravdová. Pak už jsem nikdy nikoho tak nemilovala... Nemůžu o tom ani mluvit... *(Pláče.)*

Tehdy už jsem vlastně byla těhotná... Udělal mi to jeden přednášející, nějak moc brzy na to ho propustili... Moc, moc jsem ho milovala... Pořád jsem mu nedokázala odpustit... Dokonce jsem s tím vším chtěla skoncovat, lehla jsem si na tramvajové koleje... Přesně jako Anna Karenina od Bulgakova... Lidé mi říkají: slečno, proč se chcete tak brzy rozloučit se životem? Škoda, že nežije Stalin, ten by vám ukázal! To je pravda: spousta spolužáků mi to už ukázala, ale žádný Stalin mezi nimi nebyl... Ale to tam raději nedávejte, aby si o mně lidé nemysleli bůhví co... Zkrátka, nějak mě tehdy zachránili, nadopovali všelijakými prášky... Neřekla jsem jim přece, že čekám miminko... Styděla jsem se... Jak jsem mohla tušit, že se kvůli tomu narodí retardované... Dyť u nás na vsi sex byl neznámá věc... *(Pláče.)*

Pan doktor byl moc hodný, renomovaný, z Moskvy. Povídal mi: Slečno, zabít se může každý blbec. To třeba stvořit život, to není pro každého. Ten vám byl tak vtipnej... Velice mi psychologicky pomáhal. Říkal mi: nebojte se, propustíme vás z blázince, vy z něj vyjdete a hned se zase zamilujete. Já jsem mu tehdy nevěřila – jenže on to všechno přesně předpověděl... Napište tam prosím, že jsem mu za všechno moc vděčná. Jakmile si to přečte, vzpomene si na mě a hned pochopí, co mám na mysli.

Dodneska nechápu, jak jsem se tehdy dokázala Koljovi hned odevzdat... Měl v sobě něco neodolatelného. A přitom se ve mně už hýbalo miminko pana přednášejícího. No řekněte, jak se dá pochopit, co je v životě nejdůležitější? Jak se má člověk vyznat ve svých citech? Jste přece spisovatelka, všechno víte – kolik si myslíte, že se do jednoho člověka vejde lidí? Vidíte, i já jsem na to byla zvědavá... Hned jsem pochopila, že to s Koljou u nás nebude jen tak něco... Škoda jen, že zemřel tak předčasně... Jaký vám to byl skvělý táta! Dokonce přestal s pi-

tím... I když peníze jsme stejně neměli, ale na ty jsme tehdy vůbec nemysleli, spíš jsme byli na ty knihy. Většinou jsme četli klasiky – Tarzana, Emmanuelle, Angeliku a další autory... Ty knihy nám v životě moc pomáhaly. Co se týče peněz, tak ty jsme s Koljou v životě neviděli, když mi je poprvé ukázali, já jsem si myslela, že se zblázním – vůbec nebyly zelené! Zatímco Kolja mi říkal, že peníze existují jen v Americe... To třeba spisovatele oni tam vůbec nemají...

Nikdy si neodpustím, že jsem nedokázala svého Kolju zachránit... Šel, chudák malá, pomáhat hasičům, vynášel z hořícího domu nějaké věci a spadla na něj almara... Až do poslední chvíle jsem mu neřekla, že náš Vašíček není jeho... Bylo mi ho líto... Jenže on těsně před smrtí najednou na mě začal být sprostý a řekl mi „kurvo“, tak jsem mu to všechno na truc pověděla. Z nějakého důvodu měl velkou radost... Hned nato zemřel. V mém náručí. Ani to jabko nedojedl. Já jsem vám taková kráva, pokazila jsem celou tu naší lásku... Proč jsem mu to musela říct... Byla bych radši, kdyby se trápil dál, snad by tu s námi o to dýl zůstal... Já se přece s Vašíčkem celý život trápím a nestěžuju si...

Toho rána jsem se na kolejích probudila a nemohla jsem pochopit: co se to s námi všemi děje? Všichni sousedi někam běží, práskají dveřma – já jsem si už málem myslela, že to zase začala válka! O válce mi vyprávěla už babička: když Němci přišli, přesně tak vyháněli všechny do Německa... Vyběhla jsem v noční košili na chodbu – a tam se děla nějaká úplná hrůza... Některé holky plakaly, rvaly si vlasy, křičely: „Já to neumím, já to neumím!“ Celou noc se na zkoušku učily... Já jsem tehdy málem o Vašíčka přišla... Dyť jsem se s tím Koljou nic nenaučila! Tolik jsem byla zamilovaná... Hlava mě děsně bolela, zvracela jsem... Už jsem si myslela, že mám radioaktivní nemoc, jako táta... *(Dlouze mlčí.)* Dyť já jsem dcera vojáka... *(Zakrývá si obličej dlaněmi.)*

(Nějakou dobu pijeme ze samovaru čaj a povídáme si o něčem jiném, tj. o nějakém jiném samovaru.)

Dorazila jsem tenkrát na zkoušku, nevím vůbec nic – ale stejně doufám, že to udělám, cítím, že mě Koljova láska uvnitř podporuje, že žádné otázky se nebojím... Ale ta naše nová vyučující byla teda hodně protivná a sečtělá, takové by u nás na vsi během pěti minut přelámaly hnáty, aby si nevyskakovala... Kouká na mě těma svýma nelítostnýma brýlema, jako ve filmu o gestapácích... Nechápu, kde se v lidech bere tolik nenávisti? Až pak jsem se dozvěděla, že její syn padl v Afgánistánu, zrovna v poslední den odchodu vojsk, předávkoval se chudák drogama – ale to jsem přece nemohla v tu chvíli tušit...

Tak tedy ona se na mě dívá a povídá: vytáhněte si otázku... Já už jsem neměla ani sílu natáhnout ruku. No, nějak jsem si s tím poradila, koukám, v otázce stojí: Oblomov. Hned se ve mně zrodila neblahá předtucha... Málem jsem omdlela. Jsou v životě momenty, kdy se vám najednou otevře budoucnost... Zatímco se minulost naopak zavře. A to jsem vám skutečně kdysi četla o tom Oblomovovi, přísáhám, jenže jsem si to nemohla v tu chvíli za boha živého vybavit, a vůbec, co mi bylo po nějakém Oblomovovi, když na mě na kolejích čekal Kolja a v břiše mě šťouchalo miminko... Tehdy jsem si pomyslela: „Bože všemohoucí, kde jsi v takový rozhodující životní okamžik? Proč jsi mě opustil? Nemohl jsi mi snad namísto Oblomova podstrčit Stachanova? Vždyť o něm všechno vím, dávali to v kině...“ Jaké přece jenom skvělé filmy točili v sovětské době, dnes už nic takového nenatočí! Je doba trpaslíků, lidé jsou nějací zcela bezduší, pořád by se jen honili za penězma... *(Pláče.)*

Přišla na mě nakonec řada mluvit o Oblomovovi, a tak té čarodějnici povídám zcela upřímně, jak mě náš pán pravoslavný baťjuška ještě za komunistů naučil: helejte, říkám, o tomto hrdinovi občanské války nic nevím, dovolte mi, abych vám raději vyprávěla o Stachanovovi nebo Koněvovi, a úplně nejlíp o Meresjevovi. Byl to na rozdíl od Oblomova opravdový člověk. Utrhlo mu to nohy, přesně jako mému strýčkovi, jenže on ještě dva týdny dokázal chodit po rukou, myslím teď strýčka... Povídám jí, chápejte, v jakém jsem stavu... Doufala jsem, že tu narážku pochopí, dyť to byla inteligentka...

Bohužel, nic ta zkoušející nepochopila a trvala na svém – přes to že prý nejede vlak, i když já jsem zase myslela spíše na tramvajové koleje... Ta vám vůbec nechápala, že ten její Oblomov mi teď může celý život otočit vzhůru nohama! No jistě, vždyť byla zvyklá žít podle knih, nikoliv podle svědomí... Co jsem měla dělat? Robrečela jsem se. Jsem přece dítě Černobylu. Můj děda dokonce bojoval o Berlín, vyprávěl mi, jak ho tenkrát vyslýchali náckové z Hitlerovy mládeže... Nic jim neřekl, nemohl mluvit, tolik byl opilý... Jakmile jsem si na dědu vzpomněla, hned jsem přestala brečet a ovládla se. Bylo to trapné, vždyť naši předci přežili válku – a co já, couvnu před nějakou zkouškou? Ne, člověk by měl zůstat věrný své důstojnosti a přirození. Jako má děda, Kolja, ten můj přednášející... No řekněte, mám pravdu nebo nemám? No dobrá, třeba nemám. Ať mě tedy odsoudí ten, kdo si myslí, že má to právo. *(Mlčí.)*

Zkrátka, tehdy jsem se zvedla, hodila tu otázku té vyučující na hlavu a šla pryč. Už jsem se nikdy na vysokou školu nevrátila. Teď toho pochopitelně lituju... Mohla jsem bydlet v Minsku, třeba i ze mě se mohla stát spisovatelka... Ale v ten okamžik u mě zvítězila láska. Hned jsem pochopila, že knížky vám o životě nic neřeknou. Ani ta o Oblomovovi, ani dokonce ta o Gagarinovi. Člověk na tomto světě musí všechno prožít sám. Jako všichni ruští lidé. Bez žádné postranní pomoci. Obzvlášť teda ženy. Tak jim to přesně v té své knížce ode mě vyřiďte.

Přeložil

Max Š.

JIHOMORAVSKÝ KRAJ
VYHLAŠUJE

X. ROČNÍK (2015/2016)
LITERÁRNÍ SOUTĚŽE
SKRYTÁ PAMĚŤ MORAVY
NA TÉMA

Náhody neexistují

podmínky poskytne i vedení školy
nebo si je vyžádejte na adrese:
Památník písemnictví na Moravě,
Klášter 1, Rajhrad, 664 61

e-mail: pamet@muzeumbrnenska.cz

máte 12–19 let?
napište! přihlaste se!
podrobné podmínky soutěže
se zajímavými cenami naleznete na:
www.muzeumbrnenska.cz
www.masaryk.info
www.kr-jihomoravsky.cz

NEČEKEJTE
A PIŠTE...

STUDIOHOUF.CZ

Jihomoravský kraj
Muzeum Brněnska
Památník písemnictví na Moravě
Masarykovo muzeum v Hodoníně
Slovanské hradiště v Mikulčicích

Muzeum Brněnska, příspěvková organizace

Památník písemnictví na Moravě

TISKOVÁ ZPRÁVA

Náhody neexistují

Skrytá paměť Moravy, literární soutěž, kterou pro mládež vyhlašuje Jihomoravský kraj, vstoupila do jubilejního desátého ročníku. Nové téma „Náhody neexistují“ bylo v minulých dnech slavnostně vyhlášeno v Památníku písemnictví na Moravě v Rajhradě. Prozaické soutěžní příspěvky mohou dvanácti – devatenáctiletí autoři zasílat do konce března 2016 na adresu Památník písemnictví na Moravě, Klášter 1, 664 61 Rajhrad.

„V tomto školním roce zadal Jihomoravský kraj téma, které mohou soutěžící svými příběhy podpořit či vyvrátit. Pokud hrdinové na náhody nevěří, události by tedy na sebe měly logicky navazovat. Ale co když něco opravdu vypadá jako náhoda?“ komentuje nové téma Kristýna Cimalová z Památníku písemnictví na Moravě.

V únoru příštího roku ožijí školy a knihovny v řadě míst po celé republice semináři tvůrčího psaní pod již tradičním názvem Krocení literární múzy. Jejich lektoři se setkají s aktivními zájemci o psaní nad tvořivými slohovými cvičeními, které doprovodí diskuze o tématu, či tipy, jak psát. O tom, zda se semináře uskuteční přímo na jednotlivých středních nebo základních školách, bude rozhodovat počet zájemců a také aktivní přístup pedagogů – češtinářů.

Organizátory soutěže jsou Památník písemnictví na Moravě (pobočka Muzea Brněnska) a Slovanské hradiště v Mikulčicích (Masarykovo muzeum v Hodoníně). Na Slovanském hradišti se bude v červnu 2016 konat slavnostní dekorování vítězů spojené s jejich autorským čtením. Ač má soutěž ve svém názvu „Moravu“, je určena dětem a mládeži z celé České republiky. V kategorii od 12 do 15 let mohou výherci získat 1000–3000 Kč, v kategorii od 16 do 19 let získá vítěz 6000 Kč, 2. místo 5000 Kč a 3. místo 4000 Kč. Informace o Skryté paměti Moravy i seminářích Krocení literární múzy naleznou zájemci na webových adresách www.kr-jihomoravsky.cz, www.muzeumbrnenska.cz, www.masaryk.info.cz a na Facebooku Skrytá paměť Moravy.

Soutěž: Skrytá paměť Moravy

Vyhlašovatel: Rada Jihomoravského kraje

Organizátoři: Muzeum Brněnska, příspěvková organizace, pobočka Památník písemnictví na Moravě a Masarykovo muzeum v Hodoníně, příspěvková organizace, pobočka Slovanské hradiště v Mikulčicích

Vyhlášení X. ročníku: 21. října 2015

Uzávěrka soutěže: 31. března 2016

Památník písemnictví na Moravě, Klášter 1, 664 61 Rajhrad, tel.: 547 229 932

Němci

Vojtěch Němec

Nekropotence

výňatek z prozaického pásma

Vojtěch Němec, *1983 Cheb. Prozaik, kritik, příležitostný esejista. Absolvent bohemistiky na pedagogické fakultě UJEP v Ústí nad Labem, nyní tamější doktorand. Píše (od 2003) a publikuje beletrii od 2004 (v plzeňském PLŽ, kde mu o rok později vychází povídkový debut *Mozkobouře*), novelu *Uroboros* si vydal vlastním nákladem (2008). V této době dokončil román *Opus pictum*, publikuje a veřejně předčítá úryvky z rukopisů (*Neocortext*, *Nekropotence*). Krom Plzeňského literárního života byly jeho texty otištěny v Tvaru, Dobré adrese, Psím víně, H_aluzi a jsou také zastoupeny v antologiích (sborník autorů literárních serverů *Odkud vedou dráty mé*, 2007 a *Sever, západ, východ. Svazek 3 – Západní Čechy*, 2010). Žije v Chebu.

Než se pustím do črtání následných konfúzních obrazců – ovšem kde se vzaly, kde je jim konec? –, zavzpomínám akademicky přesnou citací na bezejmenný, v dějinách písemnictví zapadlý opus Neviditelného autora, protože, světe, div se a zůstaň pohromadě!, hovoří mi z duše. Onen antihrdina kulturního světa, nápadný půvab všeho nerealizovaného, výmluvně mlčenlivého, uvažuje v jedné ze svých rukopisných konfesí, k nimž mám exkluzivní přístup jsa literárním vampýrem a hrobařem v jedné osobě, právě takto:

„Reflexivní psaní, jemuž se pohříchu věnuji, vyžaduje empatii vůči textu, tj. zobrazovanému a zobrazujícímu, a stejnou měrou vcit do vnitřních pochodů, běhů a letů toho, kdo píše či vypráví (*kdo* vlastně píše? jsem to pořád já? kdo je *já*? dozajista se však stavem vědomí ten, kdo ‚píše', ergo toliko fyzicky uhazuje do kláves, liší od toho, kdo psychicky, vztahem text-čtenář, ‚vypráví'; a tento stav vědomí v bytí a nebytí vyrůstá, nekonečně se re-formuje, z duchovního stavu aktuálního, jemuž zanic nerozumím – a hle, možná nutnost vyprávět, poslepu se šourat, klopýtat, propadávat ke zdroji všeho ne-vědění!). Taková chody, běhy, lety odrážející tvorba stává se cvičením v lidskosti, královskou disciplínou, byť ji absolutně neempaticky nazýváme poetickou masturbací; grandiozní prostná ducha, jakkoliv se nám zdají genocidy a suicidy leckde líčené nelidskými, jazyková stavebnice nesmyslně vetřelecká (...)" atd., apod., přičemž v následující kapitole Neviditelný připojuje medailony naprosto mrtvých, zároveň ale fiktivních tvůrců, opovážlivě zaznamenává spiritistické rozhovory s těmi nebožáky, provozuje vskutku literární nekromancii (aneb Kterak zvěstovati vývoj a zánik dějin zní podtitul díla) vyvolává fantomy, jež vtěluje do svých sentencí; vede hovory k sobě skrz hlasy ze záhrobí, hlasy možného, hlasy skutečně neskutečného.

[Laskavý čtenář, dychtiv zmíněných, nevzpomenutých autorských person, nechť je uspokojen tímto historiograficky zlomkovým dodatkem: „KLIMEŠ Čeněk, 22. 8. 1904 Domažlice–19. 4. 1945 Protivín, holičský mistr, příležitostný lunatik, partyzán, básník whitmanovsky-anakreontického typu. Matka hokynářka, otec neznámý. Legenda praví, že za první války jako nezletilý chodíval K. domažlickými uličkami a zvučně pronášel své mladistvé verše kypící výsměšným vzdorem k habsburské monarchii, což bylo – vzhledem k jeho nepřítomně nepříčetným zrakům za těch nočních potulek – c. a k. orgány hodnoceno jako neškodné náměsíčnictví, tudíž bylo lze poslat jej matkou na vyučení lazebníkem. Svou profesní pílí dosáhl za doby první republiky respektovaného postavení – jeho holičský salon se stal vyhledávaným místem nejen z důvodů kosmetických: maloměstská vzdělanostní a kulturní elita jej navštěvovala i pro osvěžení na duchu. K. totiž během pracovních úkonů ústně presentoval svou básnickou tvorbu zákazníkům salonu, stáli-li o ni – tehdy však jeho poesie jest nikoliv formy protestní, nýbrž oslavující víno, pivo, zpěv, ženy a muže (dík absenci mužných vzorů během jeho dospívání), a proto se K. stal básnickou ikonou domažlické homosexuálně-bisexuální bohémské komunity, o níž se

dodnes pramálo ví, natož aby se o ní zasvěceně psalo. Od počátku druhé světové války se v jeho tvorbě znovu objevují podvratné (protinacistické, protiněmecké) tóny jakoby meziválečným, eroticizujícím obdobím potlačované, avšak za válečně genocidné hrozby násobené. V té době píše K. ironicky stylizovaný manifest pacifismu *Deník diversanta* (knižně 1967), zakládá a řídí odbojovou proto-samizdatovou edici *Úsvit*, v níž, krom úryvků z výše zmíněného deníku, publikuje své básnické texty z předešlého údobí. Kolem 1944 se za nevyjasněných okolností přidává k nepočetné odbojové skupině Šumava II, po nezmapovaných, ovšem dozajista obskurních, tj. dle lidových pověstí partyzánských, rabujících, znásilňujících, leč živelně básnických episodách se K. utápí v bahně Radomilické mokřiny poblíž Protivína – takto navíc činí velkolepým, romanticko-existenciálním stylem: mlčky, zamračen a s poslední myšlenkou pod jazykem. Je pohřben v nedalekých Milenovicích coby Neznámý Vojín.“]

Proč že jsem si dovolil obtěžovati koncentrovanou mysl našich věrných „čtenářů“ otrockým citováním (jste tam? nejste spíše posluchači? čichači? hmatači? sensoři-šampióni zkušeně si prsty pulírující nozdry, gymnasticky koulící bulvy, melete melete kávu pro dědky a báby, abyste procvičili velejemnou motoriku všech deseti-dvaceti? anebo raději nejste, fingujíc mršinky, osvobozené od veletrhu vnímání?)? Protože jsem duchem i tělem Analogie & Asociace, neznám nic krom vytváření koherence – na základě vnitřní podobnosti vyprávěného a líčeného s nevyřčeným, pravděpodobným, vylhaným –; a přeludné inkoherence – to jest ošidně nesouvislého vnějšku, jak jej nahmatáme, cítíme, slyšíme a vidíme, přitom dříve či později s úlevou seznáme, že smysly jsou tu od toho, aby zrazovaly –; vzpomenu si tedy na nám již známě neznámého Čeňka, toho rmutného čtyřicátníka s očima jinocha a zjizveným srdcem starce, jak mi nevyprávěl svůj životní příběh a musel jsem jej tedy vyčíst, odtušit z nevysloveného, napsaného někým odporně, fuj, uprchlicky cizím.

Páchne rašelinou, migrant, sem tam vykašle Bažináčův chám, vyplivne kořínek, ledovými prsty mi umatlá barový pult, na němž nezůstávají bankovky, jen duchařské otisky prstů (a tudíž to jsou spíše kostnaté přídechy cizineckých, přesto tak přivlastněných životů) po mých hostech. Partyzán z mokřad, přízračná syntéza historických okolností a daností, je ale jiný než většina ostatních zjevivších se: nemluví, tedy už nechce mluvit, recitovat verše jako tenkrát coby poeta-pouličník, natož protestovat vůči běhům světa, nebo užívat posmrtného blaha telepatie, té zapomenuté řeči mrtvých, lidí i bohů, nás v božství transjazyka; snad složil přísahu mlčenlivosti, kdesi před kterýmsi bohem, před sebou samým, co my víme.

Krása vesmírná sálá z toho nevědění, až vám běhají mraziví chrti po hřbetech, berany berany brní od krční páteře po temena jako při genitálním vzrušení, což? Víme však i leccos jiného: někdy tu jóžin z Elysia, původem ale i z nepřítomných, nám vzdálených, nejsoucích Domažlic, sedí se mnou, klame zjevem – nebylo jeho stručné curriculum vitae napsáno, a teprve potom se narodil, žil a umíral v jedné z verzí příběhu? nevděčím jeho společnosti pouhou zmínkou z knihy mrtvých jmen, z mého soukromého Necronomiconu? nejsem snad strůjcem veškerého heroického tragikomična zde líčeného, osnovatelem smrtí, oživání a zatracování? ale kdeže! tyto a jiné chody-běhy-lety-lehy pouze zpřítomňuji ve stojatých vodách věčného, již to bylo myšleno, a tedy předepsáno duchem; třeba v zákoutích nekropole, v kryptách, co jim říkáme „všude doma“, najde klid, němé spočinutí –, v jednu chvíli problikne a zmizí, v druhou se objeví na Polích Věčného plamene číslo popisné 51 a lze jej vidět, jak se v posmrtné únavě přidržuje kandelábrů, hledí vzhůru jako by tam čekal oběšené, chrčivé šťastníky, o tolik mluvnější nežli hrdinsky zetlelý a ledabyle pohřbený Čeněk Klimeš, penetrátor rašeliny, mistr břitvy a pera, náměsíčný křikloun!

[Nechceme malovat Čeňka na zeď, ale nevyhýbáme se další příznačné citaci z neviditelné *Nekromancie aneb Kterak zvěstovati vývoj a zánik dějin*, tj. drze z fabulací uhněténé dějinné nedanosti, a protože vyprávěné dění jest historie nová, samotným činem narace stává se eratickou „pravdou“; čin recepce je naopak četbou zvečnělým poselstvím ducha, zpřítomněním, zkrásněním soukromých dějin beletrizací, tedy poetickým žitím světa v nepoetickém světě: „Když chcete žít literaturou, leč nevadnout ne-mrtvě únavnou, omamnou hrou na literátství, musíte ztratit kontakt se světem, se sebou samým – stát se v momentu vyprávění Vším myslitelným, trans-bytím, vše nepojmenovatelné a nemyslitelné v tom obřadu tvorby mizí z mysli – ostatně nikdy nebylo.“]

Jakýchpak činů se ale dopouští náš-můj host, raději polozapomenutý básník, jenž se šťastnou náhodou dostal z království tiché stagnace do hukotu, burácení, dusotu, pekelně nebeského hřmění, kvilu, štěbetání, mručení, krákrákání, tedy do turbulence města zatracených? Problikává snad pod šibenicemi v harmonickém neladu s osvětlením? Vznáší se nad žhnoucí zemí, protože pohrdá hmotou, nezemskou gravitační silou, částicemi hypotézy o posmrtném? Nebo si naopak pokorně kleká a líbá zem zaslíbenou jako to dělával Dvojta-navrácenec před nádražím egerském, dušen prachem cítě pot vasalů dějin, slyše kobylky zkázy, jak klouzají ve vzdušných proudech nad městem a vyhlížejí obětiny; kvil taxíků; hřmění pekelných pasáků a vaginálně-anální hučení rajských kurev; dusot mužů, na něž čekáme noc co den, co spěchají předat dávku a odejít vařit kašičku v zeleném rendlíčku a tobě nic!; štěbetání dětských prostitutů, co se tváří jako pohřešované strojky na přetváření hmoty, aby se svět točil dál a jehňátko zůstalo celé; mručení po použitých kondomech, zátkách od piva, chrchlech hladových kanálech; nikdyvícsenevrátím-krákrákání

odkudsi z korun stromů, na nichž kvetou, pučí, rostou a jsou sklízeni – viselci, tak pavlačově upovídaní, že přemluví veškerý kvil až kroakroa, až ohluchnete? Vůbec ne: na Polích Věčného plamene číslo popisné 51 potkává pár letmých známých, o nichž ještě pojednáme v rámci učené intertextuality, jež poznal díky kompendiu věčně ležících, nemrtvých, kráčejících umrlců v záhadě věků znovu a znovu a znovu umírajících.

Podává si s nimi gentlemansky ruku (ach ta civilizačně-kulturní gesta, nezbavíme se jich ani v nebytí, srostou s naší posmrtnou identitou, nazvěme je v akademickém zápalu duševními memy; ponecháme si je jako rysy mortálního obličeje: tak, jak jdou roky, desetiletí, pozorujeme ochabnutí, podléhání buněčnému vysoušení, přitažlivosti zemské, záhrobní, přitom koutky, křivka brady, sklony tváří, architektura čelistí – všechny si zachovají svou esenci, jsme tak rozeznatelní i po generacích, byť si to nepřejeme, chceme být zapomenuti, raději neživí nežli stále na očích, kvetoucí, pučící, rostoucí a sklízeni absolutními, chichotavě hravými hrobaři!), snad aby ukázal, že je taky mrtvě živ a netřímá meč, byť, obcházeje polí pět s verbální násobilkou na rtech, nevyslovené je mocnější zbraně; oni jako legie nepoznatelných autorů, kolegů ve Slovu, jej obklopují, no to snad né! Připomíná to sjezd přízračných spisovatelů, tajemných písmáků, snaživých sloganistů, chorobných copywriterů a nájemných veršotepců, snad se zjeví sám předseda a pronese uvítací řeč, jejíž znění si důmyslní receptoři vmžiku vybaví, to není podstatné.

[Budou-li naši čtenáři hodní skřítkové, králové Elfů pod nebem, otiskneme v románě ještě pár autorských medailonků, abychom kadáverské vyprávění oživili o vpravdě literární reálie. Pro dočasné uspokojení zmiňme, že na sjezdu onoho světa se vyskytli mj. tito výtečníci: chromá básnířka z podhůří, jejíž zelené zraky v průběhu života postupně šedly, bělaly se, až bývala hrůza pohledět do těch očí bez duhovek, ve stáří se nechala svými žáky vynést na vrchol hory, kde, ne-hledíc do kraje pod sebou, tiše chátrala a spřádala báseň básní, již si už nikdo nepřečte, uslyší leda padání vloček na její shrbené tělo; romanopisec s porušenou rovnováhou, který od narození chodíval jako by balancoval na laně, pod ním volný pád a nicotné ležení, a tedy vznikl mýtus o věčně opilém autorovi aneb Pěsti ve slovech, že totiž jeho spisování jest ekvivalentem stylu boje zui quan, totiž šaolinských mnichů, kteří imitují stav opilosti, matou vrávoráním, leč jsou pevní jako rozložitý fallus Himálaje, aby udeřili; literární vědec & vědkyně v jedné bytosti, nekonečně nerozhodné, jakým pohlavím žít, a proto si nechal/nechala voperovat druhý orgán, včetně plně funkční dělohy nebo varlat, to už si nejsme jisti, takže mohl plodit a být oplozena, vystřídal/a mnoho jmen a šatníků, tudíž se životopisci dodnes nemohou shodnout na tom, jaká že je ta prvotní, ne-pravá identita…]

Co je však podstatné? Především to, že K. pohnut nalézá svou domovinu, poznává, že celý jeho směšně lopotivý život byl šalebnou předehrou k tomu zásvětnímu, totiž že protestní pasivum poesie, aktivum odboje nebo akční pasivita obojího byla kamuflovaná labutí píseň, snaha vydělit se z nepřátelského světa, ritem tvorby a žití přivítat smrt: ponořit se do hlubinných bahen jako do peřin [z tohoto pohledu berme jeho mrtvolyprostý, břečťanem objímaný hrob jako absurdní výsměch jeho touze po nečasovém, pozn. nev. aut.], nechat se prorůst kořeny, sám se stát bažinnou hrobkou, pojímat do sebe přestárlá, raněná zvířata, dusit je, pojídat a bytnět, přestože esence lazebníka domažlického je již transponována, vlastně dlí ve dvou simultánních formách: jako bláto, mokřinná masa, hřbitov lesních zvířat, a jako autořík, jenž se vrátil domů, přes mě-pseudomorfea až k soukmenovcům ve Slovu, do blízkosti Pěti polí Věčného plamene [hle, jak nám toponyma zpřítomňují, aktualizují vyprávění! pozn. nev. aut.].

(Požádám Neviditelného autora, aby již nevstupoval do mého příběhu, natož aby si jej přivlastňoval, leda že by byl k tomuto vyzván, děkuji. pozn. aut.)

Slyším i, jak jej ve společenství písmáků, sloganistů, copywriterů příznačně opouští nemluvnost, aby se s nimi ne-pouštěl do křížků, vytrácí se přísaha neužívat dobrodiní jazyka: nejprve žvatlá jako batole, pak soustruží holé věty, souvětí, verše, vrací se to coby jízda na kole, splývání a pár temp, tajně-veřejná technologie soulože. „Pá, pá, migrující partyzáne!“ loučím se s ním v tom přerodu, mávám mu, ale on nevidí-neslyší, má o čem vyprávět, o čem zpívat, tak ho v té radosti ponechám, ať už se vznáší dojetím nebo líbá svatou zem, ochrnuté básnířky a motolivé romanopisce; a ne že si usmyslíš zemřít znovu, kdo tě pak má hledat, zpracovávat mrtvopisy, pochovávat v bezejmenných hrobech a plodit a rodit s obrozenými totožnostmi! Jsou takové episody vůbec pojmenovatelné? Lze toto vše líčit, pojímat a zůstat stejnými? Nestáváme se jako vypravěči-příjemci zemdlenými, k úhynu směřujícími zvířaty, nemáme tisíce chutí splynout s mnohostí přírody, být nadvakrát, jako to provedl se svou existencí K.?

Cítíte tu nejistotu z mých soustavných otázek?

Je možné, že i já, spočívající v předsíni bytí, jsem ohrožen druhou, třetí, nevyčíslitelnou smrtí: jako K. spěje, dík daru jazyka, k zavraždění opilou pěstí & kopem jedním ze spoluautorů, tak já buď směřuji k uchlastání ambrosií, k ztvrdnutí, zdřevnatění nejpracovitějších duševních jater Vesmíru, nebo sejdu nevěkem, nudou k uzoufání, plíživou, lísavou samotou. Nezbývá než se opít optimismem, že meditace výšeníže vepsané jsou neškodnými domněnkami, ovšem zůstat erektilní, byť erodující Čumulangmou: kosmogonickým rodičem, pramenem nejistoty, ztělesněným-zduševnělým klamem, matoucím odrazem – dvířky, dveřmi, branami vnímání!

Rozborka básně Jakuba Šofara s názvem Neteř ráda čte

Nevěmci

V posledním čísle Dobré adresy (10/2015) byla publikována báseň Jakuba Šofara s poetickým názvem „Neteř ráda čte“. A protože autor této neotřelé číslicové básně bude mít za necelé dva roky významné kulaté výročí (den před MDŽ), sluší se s drobným předstihem avizovat jeho přínos nejen české numerologii, ale i nepovinné mimoškolní četbě.

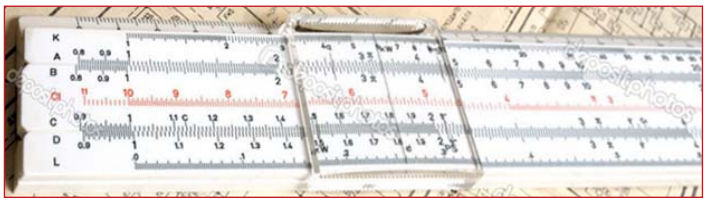
Jak potvrdil bleskový průzkum, báseň „Neteř ráda čte“ se téměř okamžitě stala pilotním básnickým vzorem pro Skupinu Mladých na Sociálních Sítích, která si říká ESEMESES (Eine Gruppe von jungen Menschen aus sozialen Netzwerken).

Základ básně tvoří dekáda slok skládajících se z hektoprvků, které spolu poněkud překvapivě tvoří číselné řady. Celá dekáda slok se hned na první pohled striktně a trochu záhadně vyhýbá jakékoliv číselné řadě pod bodem mrazu. Autor básně „Neteř ráda čte“ tímto rafinovaným a v poezii neočekávaným vychýlením zaběhaných stereotypů dosáhl toho, že báseň je dokonalá. Nemá totiž ani jeden mínus.

To však platí jen při prvním čtení. Při dalších opakovaných čteních vyplouvají na povrch stále nové a nečekané souvislosti. To čtenáře nutí číst báseň znovu a znovu stále dokolečka dokola. Jak fatální následky může mít taková podprahově vynucená závislost na poezii, ba co dím, na pouze jediné zdařilé básni, můžeme pozorovat na dušnosti české literární kritiky.

Pověstným stéblem, kterého se může čtenář básně „Neteř ráda čte“ chytit, je úvodní a poslední verš, které jsou napsány upadající a dávno překonanou spisovnou češtinou. Zdá se však, že k záchraně čtenářů je to žalostně tenké stéblo. Dobrá adresa se tak stala (bezpochyby neúmyslně a nevědomky) kukaččím hnízdem tzv. „návykové poezie“, která se pro slabší nátury může stát smrtelnou. Nicméně etablovaný publicista a spisovatel z Vysočiny se dopustil omylu. Domníval se, že jeho dealerství „návykové poezie“ je prostřednictvím dobré adresy dokonale kryto. A to se tedy sakra spletl.

Když jsem „Neteř“ četl asi po sedmé, bůhví proč jsem si vzpomněl na hodiny matematiky. Vzal jsem si logaritmické pravítko (něžně nazývané logáro) a jednoduchým zlogaritmováním devátého verše (slavná Bethovenova symfonie má také číslo 9) mi vyšlo, že Ludolfovo číslo by podle autora básně muselo mít hodnotu 3,16. Což je blbost, a ví to úplně každý. To ovšem nestačí k tomu, aby i celá báseň byla prohlášena za blbost.

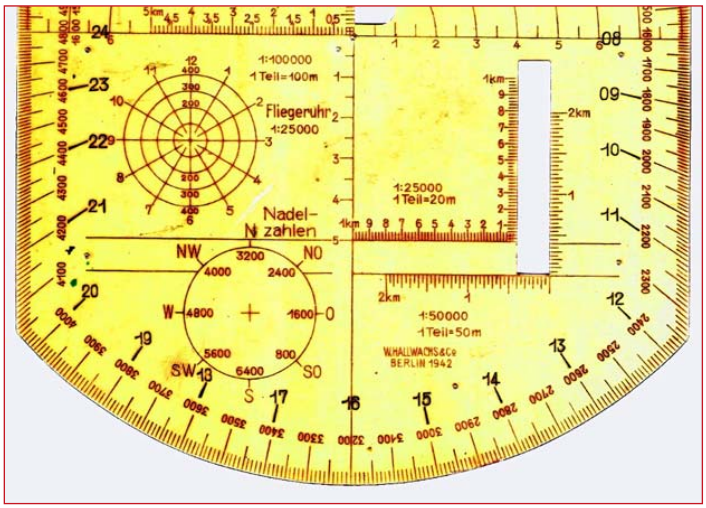

Fragment mého logaritmického pravítka

Při dalším čtení básně se mi zdálo, že jednu z číselných řad jsem již kdysi někde viděl. Musel jsem absolvovat ještě další dvě čtení, než mi to naskočilo. Číslo 3,16 by přece mohlo označovat vrcholy trojúhelníku, který jsme používali pro zaměřování nepřátelských cílů při střelbě z houfnice během mé vojenské služby.

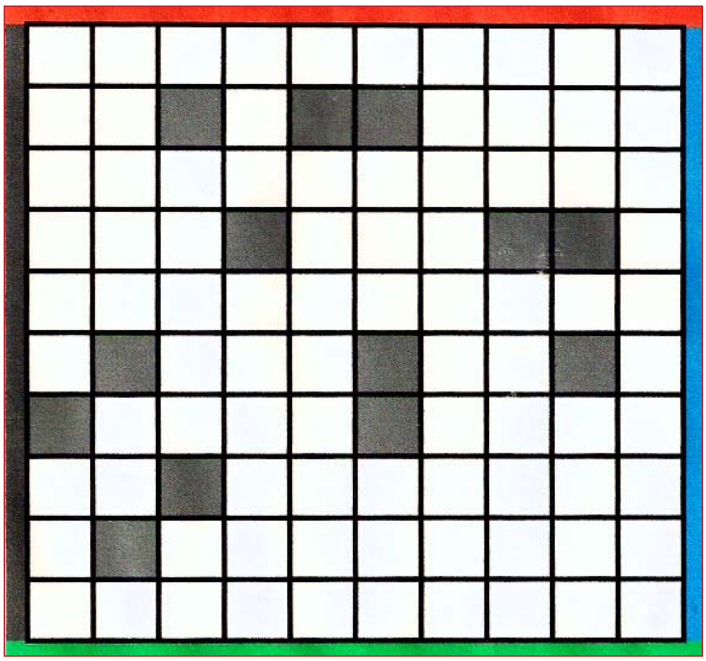
Pak už stačilo doma najít německé dělostřelecké zaměřovací pravítko (zkratka ATL) po mém dědovi, který je uchovával jako památku na bitvu u Stalingradu. Pravítko jsem přiložil na čísla 3, 1 a 6. Tím se tvořil jakýsi „Šofarův“ trojúhelník a hned bylo jasné, kam autor se svou „Neteří“ míří.

Tzv. Quadrant Elevation (kvadrantový náměr) na dělostřeleckém pravítku ukazoval na čísla 931 a 978. To byl rozhodný krok k tomu, abych pochopil, co tím (tou básní) chtěl Jakub Šofar říct.

Fragment dělostřeleckého zaměřovacího pravítka mého dědy

Kdo se trochu vyzná v šifrování (stačí si přečíst Brownovu Šifru mistra Leonarda) snadno pozná, že se jedná o trojkové číslování abecedy. Pak už stačilo použít příslušnou šifrovací tabulku, kterou umí sestavit každý šikovný skaut a tajný text byl rozluštěn.

Fragment šifrovací tabulky šikovného skauta

Rozluštěný text byl sice překvapivý, ale jeho původ a obsah nepostrádá logiku. Jde o emocionální rozhovor Richarda Wágnera s Ferencem Lisztem, při jejich ozdravném pobytu v lázních Piešťany. Rozhovor byl pravděpodobně protiprávně nahrán neteří autora, s úmyslem udělat strýčkovi radost. Pravděpodobnější ale je, že na objednávku DA pořídil nahrávku pan M.Š., který se z pozice šéfredaktora o německé klasiky v Piešťanech zajímá již dlouhodobě. Je veřejným tajemstvím, že Šanda nad německými klasiky v Piešťanech již zlomil hůl.

Z rozhovoru Wágnera s Lisztem lze vydedukovat, že spolu bydleli v jednom apartmá. Z celé nahrávky jejich rozhovoru však lze publikovat pouze jeho publikovatelnou část. Nuže.

Wágner: „Liszte, už spíte?“

Liszt: „Ještě ne.“

Wágner: „Půjčte mi dvacet korun.“

Liszt: „Polib mi prdel, já už spím.“

Konec publikovatelné části.

Dobrá adresa tak potvrdila, že je fakt dobrá a má čuch na nekonformní a nezkorumpovanou literaturu. Bylo by škoda, aby u toho nezůstalo.

Nechme se tedy překvapit, s čím tento časopis, který vždy férově dopředu napíše, o čem určitě příště psát nebude, opravdu přijde. A počkejme, zda prosekávač zarostlých cestiček v džungli poezie dojde se svou „Neteří“ na světlou mýtinu, nebo padne za oběť nějaké havěti či nemocem. Ať tak či onak, většina chlapů má, nebo měla nějakou „neteř“ a může potvrdit, že některá básnická povzdechnutí jsou mnohoslibná a plná naděje.

Ach ty naše malé čtenářky…

Leoš Němec

Tady nikdo není aneb Čurání proti větru

Německý

Kousek před svým domem se Jaroslav snažil ještě srovnat krok, aby sousedé nepostřehli jeho velkou nejistotu v chůzi. Dobře věděl, že záclony na oknech všech domů plní především funkci maskovací sítě. Jednak kvůli tomu, aby nebylo z venku vidět počestné občany, jak ostražitě střeží klid ulice v jejich starobylém městě, a jednak proto, aby nebylo vidět, že mají špinavá okna. Jaroslav to měl obzvláště těžké, protože ve starobylém městě je starostou, sousedé ho mají rádi a proto ve dne v noci vytrvale za svými maskovacími sítěmi dávají pozor, jestli nějací přivandrovalci z okolí jejich starostu neobtěžují, nebo jestli mu nějací přespolní chuligáni nechtějí dát přes hubu.

Jaroslav, přáteli důvěrně oslovovaný Jaróchu, měl pár dobrých kamarádů, s kterými ho pojilo, jak s oblibou říkal, přátelství ve zbrani. Vždycky, když si na něco připíjeli, tak volal „tasme zbraně“. Většina měšťanů však byla k jeho atamanským pitkám loajální. A občané byli tolerantní i k jeho kumpánům z městské rady, kterou ve střízlivém i opojném stavu Jaróch nazýval generálním štábem. A těch pár křiklounů, co se někdy ozývali, nadutě přehlížel a na jejich pichlavé dotazy odpovídal jako mazaný židovský bankéř.

Jednou se ale všechno málem zvrtlo. Po cestě z hospody musel starosta udělat nucenou zastávku. Takticky se postavil ke sloupu veřejného osvětlení. Jednak proto, že pod svícnem bývá tma, jednak proto, aby s tím sloupem ve tmě splynul, a také aby se mohl opřít. Výbojka na sloupě, tak jak to výbojky většinou dělají, svítila přerušovaně jak policejní majáček. Jenže čůrat proti větru je stejná pošetilost, jako sňatek staršího muže s mladou ženou. Také to tak dopadlo. Mohutný proud se obrátil proti starostovým nohavicím a zkropil je jak farář masopustní maškary. Starosta to ale příliš nevnímal. Když se elegantně zhoupnul v kolenou a chtěl si zapnout zips u riflí, tak se skřípnul.

„Áááá, do prdele to je bolest,“ vykřiknul a zasyčel bolestí. „Áááá,“ řekl ještě jednou.

V tom okamžiku se ke kandelábru neočekávaně blížili dvě postavy. Když zaslechli, že tam jejich sousedovi někdo zalévá kytičky v předzahrádce, jedna z postav se zeptala: „Je tam někdo?“

Starosta, aby se hned neprozradil a aby vetřelce uklidnil, tak rychle odpověděl: „Tady nikdo není.“ Zřejmě to byl dobrý trik, protože po chvíli ticha se ozvalo: „Franto, nikdo tam néni, asi to byl potkán nebo kočka.“ Potom bylo slyšet, jak se kroky obou chodců vzdalují.

„To asi byla městská policie,“ pomyslel si starosta, „ti v jednom kuse šmejdí po celém městě a kvůli tomu zde nemáme ani jednoho zlotřilce. Přitom by se nějaký hodil, aby se na něho dalo něco svést. Kvůli jejich nechutné ostražitosti nemůže jít člověk ani z hospody rovnou domů, ale musí kličkovat a dělat bezpečnostní zastávky.“

Vystoupil ze stínu pouličního osvětlení a vrávoral prostředkem silnice do mírného kopečka. Už byl téměř nahoře a chtěl udělat delší vítězný krok, když chytil osudový záklon jak lyžař na sjezdovce. Roztaženýma rukama máchal dozadu, jakoby chtěl plavat znak. Instinktivně se ještě stačil na patách otočit do protisměru a praštil sebou na asfalt, jako když hráč ragby pokládá pětku. Velmi bolestivě se uhodil a v první chvíli si myslel, že má polámané všechny kosti a nohavice silně nasáklé krví. Aby tu bolest zmírnil, tak si ulevil z plných plic: „Do prdele.“

Vzápětí se na pravé straně ulice otevřelo okno. Vyklonila se z něj paní v košilce, která nebyla zdejší, a byla zde nazapřenou u jednoho pána na návštěvě. Neznalá poměrů se domnívala, že nějakého ubožáka srazilo auto a ujelo.

„Stalo se vám něco," položila starostlivým hlasem blbou otázku. V tom se vedle ní v okně objevil polonahý muž, aby se podíval, s kým jeho utajovaná návštěva v tak pozdní hodinu komunikuje. Trochu se vyklonil, a hned věděl, která bije.

Ježišmarjáá, Jaróchu, stalo se ti něco?"

Aniž by zraněný Jaróch kvůli tmě a úporné bolesti poznal, kdo se ptá, odpověděl: „Nepté se tak blbě a pojď mně zvednout." Trvalo to opravdu jen chvilku, než k Jaróchovi přiběhl muž z okna a pomohl mu vstát.

„Teče ti červená z nosu a na gebuli máš bólu jak tenisák, starosto."

„Nejmenuj do prdele, všichni mně zde znají, ještě by mně mohli poznat."

Spoře oděný samaritán už ani necekl, podepřel starostu, a udělal s ním pár kroků, při kterých starosta strašně sykal bolestí. S malým zpožděním ze soucitu sykal i samaritán.

„Víš co starosto, posaď se zde na plot a já zavolám sanitku."

„Kurva zas jmenuješ. Napřed zavolé měšťáky, a potom sanitku, protože mně přepadli nějací chuligáni."

„Ježišmarjáá," vykřikl a pokřižoval se Mirin. Teprve teď starosta poznal, že je to jeho stranický kolega a člena zastupitelstva Miroslav P., zvaný Mirin. Mirin se najednou rázně otočil: „Jiřino, zavři okno a zalez do postele. A nic nevidělas." Jiřině, která celou scénu zvědavě sledovala, došlo, že pochroumaný chlap, který sedí na plotě zlitý jak kamarád do deště, je starosta. „To by se mohlo hodit," pomyslela si. A hned jí to v těle na několika místech zacukalo.

Jiřiny se Mirkův břitký tón rozkazu zřejmě dotkl. V průsvitné košulce se v celé své kráse vyprsila v okně, a do tmy hodně nahlas odpověděla: „Takhle se nedovedl vožrat ani Jelcin. To máš teda pěkný kámoše."

„Jenom abyste se, paní, neposrala," stačil starosta s noblesou jemu vlastní ještě zareagovat, než krásná Jiřina zabouchla okno. Potom vyprázdnil žaludek. To už ale starostova nauzea s charakteristickým zvukovým projevem zanikla v hluku motorů přijíždějící sanitky a strážníků v Citroenu.

Okna domů v okolí incidentu, kvůli lepším pozorovacím podmínkám, zůstala zhasnutá, jen některá se kvůli zhoršenému odposlechu pootevřela. Ale noční scéna na ulici vzala rychlý konec a byl klid. Ne však za zhasnutými okny a už vůbec ne u Mirina a Jiřiny.

Za dva dny už po celém městě běhala informace o tom, že Mirin šuká Jiřinu a starostu že přepadli chuligáni. Zpravodajci, kteří mívají pravidelný brífing na náměstí před hotelem Creditas, Jiřinu vypátrali a identifikovali celkem snadno. Jiřina, ač přespolní, zde zapustila hluboké kořeny. Mnohý ženáč by mohl vyprávět. Zato s chuligánským přepadením starosty nebylo možné pohnout z místa. Již druhý den byl skutek překvalifikován na loupežné přepadení, protože starostovi ukradli bundu. Ta se sice brzy našla pohozená u restaurace, v níž starosta cosi slavil, ale všechny věci se z ní ztratily. Pátrání komplikoval fakt, že starosta si nemohl vzpomenout, co všechno v bundě měl. Byl povolán specialista se služebním psem, a pobouření radní vypsali odměnu za jakoukoliv informaci.

Po nějakém čase, když bylo za jakékoliv informace z městské kasy vyplaceno 234 tisíc korun, byl případ odložen. Hlavním důvodem odložení případu loupežného přepadení starosty však byla skutečnost, že stopy končily na autobusové zastávce pravidelné linky z Prahy do Lvova.

Jeden občan se však s takovým výsledkem a s odložením případu, nechtěl smířit.

„Já vám dám ad acta," vykřikoval. Dokonce podezřívál starostu, že si to vymyslel. S Ukrajincama prý je starosta jedna ruka a prý v tom má prsty místní mafie a prý to tak nenechá. Osamocený Felix, jak se ten hrdina jmenoval, se na vlastní náklady infiltroval mezi místní bezdomovce, a již za pouhý týden ho ani příbuzní na ulici nepoznali.

Aby svým novým sociálně vyloučeným spolupracovníkům rozvázal jazyk, konzumoval s nimi hygienicky balené krabicové víno ve velkém a jejich psům kupoval Pedigree pal. Celá kumpanie slídila ve dne v noci, a prd. Až jednou, bylo to ve středu kolem půlnoci, potřeboval Felix upustit z ledvin, které ho tlačily, jakoby tam měl kameně. Za hospodou se postavil vedle pána, který hned z hospody šel vykonat tu stejnou potřebu. Felix se na něj úkosem podíval, jestli to dělá dobře.

„Ty vole, ty si chčiješ na gatě," upozornil vedle stojícího. Ten Felixovi opětoval skelný pohled.

„No a, však ty taky," a začal se tomu smát.

„Kriste pane, máš pravdu," zjistil Felix pohledem na své maskáče. „ My sme ale dva pitomci, vždyť čuráme proti větru. Eště aby nás tak přepadli chuligáni, jako onehdá starostu."

„Neboj, nikdo nás nepřepadne, protože starostu taky nikdo nepřepadl."

„Jak to můžeš vědět," zapochyboval Felix.

„Protože já su starosta, ty truhlíku." Zhoupnul se elegantně v kolenou a zipsem od riflí se skřípnul. „Áááá," vykřiknul maďarsky, „ do prdele to je bolest," zasyčel bolestí, a ještě jednou řekl maďarsky „áááá."

Felix, ač měl plné ruce práce, nechal všeho být, chytil starostu za ramena a vykřikl: „A mám tě starosto. Dohráls kovboji."

„Pomóóóc," začal křičet starosta, „už mě zase přepadli."

Z hospody, která byla vzdálená jen pár kroků, vyběhl houf chlapů. Když uviděli zarostlého chlapa v počuraných maskáčích, jak drží jejich starostu za ramena, hned jim bylo jasno.

„To jsou ti chuligáni,“ volali jeden přes druhého a Felixovi dali nakládačku jak na pionýrském táboře. Brzy se však unavili a možná se i trochu lekli, když někdo zakřičel jménem zákona. Rozprchli se, jako když do vrabců střelí. Zbitého Felixe si bezdomovci odtáhli do zbořeniště, kde měli nahlášeno přechodné bydliště.

Hned druhý den byl na náměstí před hotelem Creditas brífink.

„Tak už je chytili, syčáky. Ale naši chlapi museli použít donucovacích prostředků. Starosta se bil jak lev, ale dostal kopanec mezi nohy. Nakonec ti zbabělci utekli,“ sděloval primář, který starostu ošetřil a měl to z první ruky.

„Nás bylo pět a těch chuligánů deset nebo dvanáct. Ale dostali ty sralbotky pořádný világoš,“ hlásil Mirin, který byl u toho také. „Já vám řeknu chlapi, jít proti našemu starostovi, to je jako čurat proti větru. On, a všichni co ty chuligány rozehnali, by měli dostat pořádnó odměnu.“

„A kolik myslíš Mirine,“ zeptal se právník ze Služeb města.

„Však ty už na něco přijdeš, ty fištróne. Pojďte chlapi, probereme to s Jaróchem v salonku „U husího pírka.“

Jak vstupovali do restaurace, se smíchem si ve dveřích dávali navzájem přednost. Mirin, který vešel první, rozverně zvolal na číšníka: „Tak co Juro,“ a ukazoval palcem na dveře salonku, „je tam někdo?“ Jura se jen zvedl obočí.

Ze salonku se ozvalo: „Tady nikdo není.“

Leoš Němec

25. podzimní

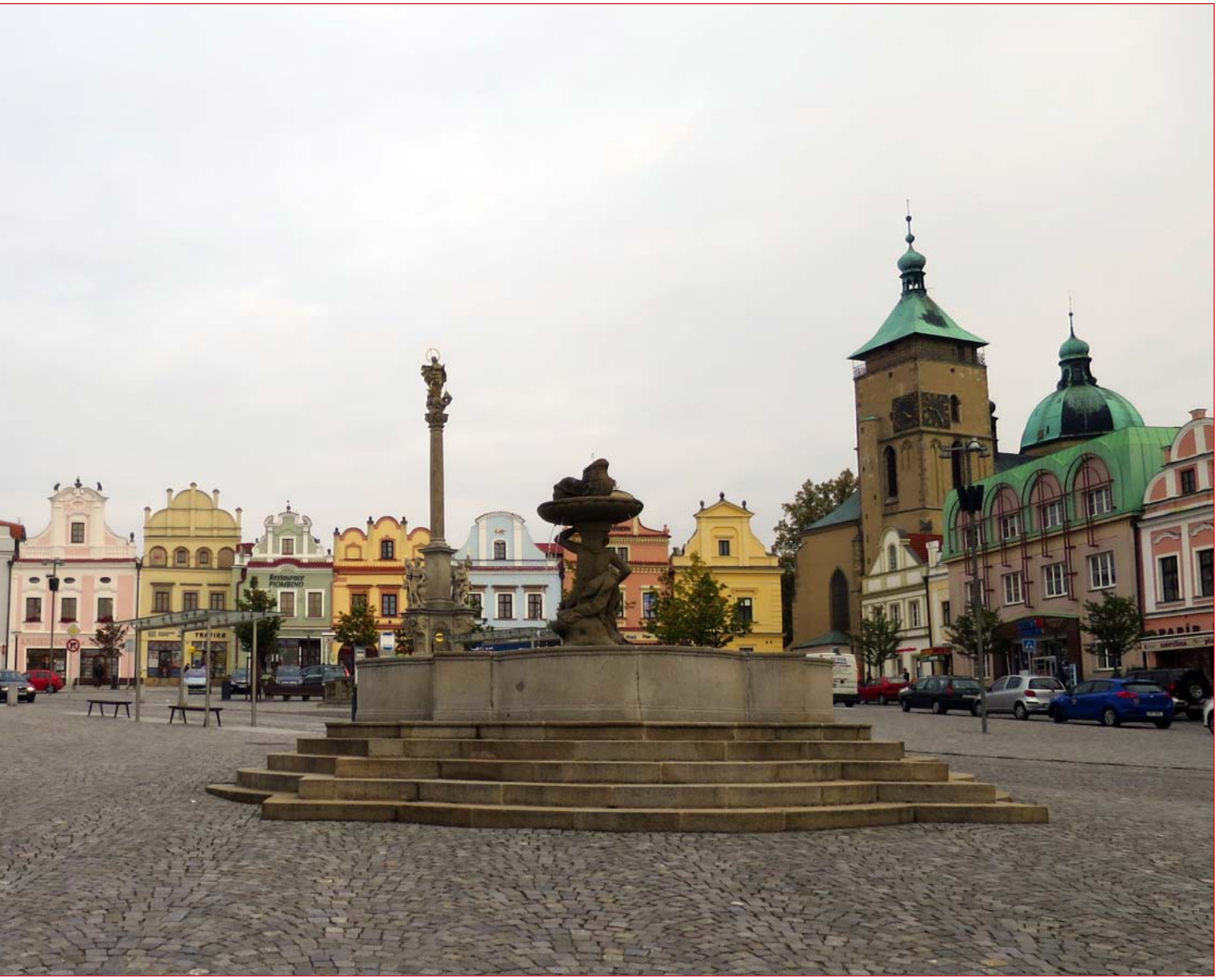

Foto Michal Šanda

knižní veletrh

...se konal v Havlíčkově Brodu od 8. do 10. října. Nahoře Havlíčkovo náměstí, dole Kulturní dům Ostrov.

Nahoře vlevo Iva Pecháčková a nakladatelství Meander, vpravo organizátorka veletrhu a spisovatelka Markéta Hejkalová, dole společný stánek nakladatelství Dauphin a Novela bohemica.

Nahoře vlevo Autogramiáda Michala Šandy, vpravo čtení Dory Čechové, dole Mircea Dan Duta, Giuseppe Dierna, Alžběta Stančíková, Tomáš Míka.

Národní tranzistorák

Ivan Jemelka

Jak to nějak přišlo, že kluci se bavěj vo přehlídce, hlavně vo raketách na autech, který ukázali poprvé a holky zase vo vohňostroji. Žaloudek byl u známejch, který bydlej naproti pláni, tak to viděl úplně jako vláda, a proto je ho slyšet nejvíc. Na ten vohňstroj všichni koukali z Švermova mostu nebo 1. máje, vodkud je na Petřín, kde to vodpalovali, nejlíp vidět. Novotná s Adamovou se hádaj, jestli to na konci bylo jako růže nebo jako vorchidej. Některý holky jsou s Novotnou pro růži, ale většina je s Adamavou pro orchidej. Pak zvoní a votvíraj se dveře, co je na nich zvenku cedule III. A a do třídy jde soudružka učitelka Křepelová a za ní nějaká jiná soudružka, která vo proti Křepelový vypadá dost tlustá a mrňává a v ruce má takovej malej bílej kufřík s malým a velkým kolečkem a většina ví, že je to tranzistorák. Křepelová si stoupá před třídu, soudružka s tranzistorákem se staví vedle a Křepelová se ptá, jak se jím líbila přehlídka k šesnáctýmu výročí vosvobození a Žaloudek vykřikuje, že nejvíc ty rakety a Křepeloví kejve, že jo. Potom se ptá na vohňostroj, jak ten se líbil a Novotná, že jí teda nejvíc ta růže na konci, ale Adamová hned, že je pitomá, protože to byla orchidej. Křepelová se usmívá, kejve na růži i na orchidej a představuje tu soudružku vedle, mámu Albrechta, kterej sedí s Dubským ve třetí lavici uprostřed. Všichni se votáčej na Albrechta, kterej je takovej andílek, ale teď je celej červenej a zírá do lavice.

„Venku je hezky děti," usmívá se Křepelová a děti přestávaj koukat na Albrechta, a dívaj se z vysokejch voken do Masný, na protější činžák, vozářenej sluncem. „Soudružka Albrechtová nám přinesla přenosné rádio a tak si můžeme Hvězdičku poslechnout na hřišti", zaří Křepelová a všichni dupou a ječej a vyhazujou věci, jakože se nebudou učit.

Je desátýho května a vzduch je takověj trochu jako větrový bombony a na slunci je teplo. Na mastňáku je Křepelová usazuje na lavičky a vokraj pískoviště a Cikánky, co seděj na lavičkách z druhý strany, v Malý Štupartský, koukaj, co se bude dít. Máma Albrechta dává tranzistorák na nejvíc a akorát to stíhaj, aby slyšeli, že volá Hvězdička pionýrský jitřenky. Pak v rádiu někdo říká, že chodil do školy, ale je to padesát let a ten, co říkal, že volá hvězdička, teď říká, že do školy, už je to padesáti let, chodil Pleva, co napsal Malej Bobeš a ten Pleva pak říká, že von je Bobeš a právě někde uvazuje dětem pionýrský šátky. Je po Hvězdičce, ale Křepelová je taková nadšená, pořád se usmívá a ptá se, jestli jim to nepřipadá úžasný, že můžou bejt na hřišti, na sluníčku a poslouchat rádio. Rejhon hned že jo, a jestli by si nemohli pustit ještě něco a vostatní taky prosej a soudružka i máma Albrechta se dál usmívaj a Křepelová říká, že mohli, a že za to maj bejt vděčný soudruhům dělníkům a inženýrům z národního podniku Tesla. Všichni kejvou, že jo, ať už to soudružka pustí a Cikánky z druhý strany, v Malý Štupartský, natahujou uši, co to na tom Mastňáku maj.

Po škole jdou některý na voběd do velký jídelny na rohu Kozí a Kolkovny. Albrecht a Dubský jdou taky. Dubský je takovej tmavej a festovní jako fakt dubovej pařez. Teda nejdou, ale zdrhaj Masnou kolem divadelní půjčovny a házej si pod nohy tašky. Kdo ji nepřeskočí, rozbije si hubu. Před jídelnou je zábradlí, na kterým se po vobědě sedí nebo tam stojej Cikáni. Teď tam ale nestojej, tak Albrecht s Dubským můžou dovnitř, kde je pára a smrad z vaření a jdou k vokýnku. U něj je jen malá fronta, protože je rajská. Voba si berou z hromady u zdi korkový tácy, který jsou pořád

takový jako mastný a posunujou se v řadě, až můžou hodit na talířek růžovej lístek s desítkou. Kuchařkám viděj jen břicho a ruce, který berou z hrnce knedlíky, z pekáče maso a z jinýho hrnce nalejvaj sběračkou rajskou. Pak jdou a hledaj stůl, na kterým není vylitá rajská nebo něco a Dubský se dívá taky zespodu, jestli tam není něco nalepený nebo něco na židli. Když najdou místo, vytahujou z pytlíků, co maj uvázaný na tašce, příbory a hned je u nich soudružka z družiny a kontroluje, jestli je maj. Jedí akorát vomáčku a knedlíky. Tlustý masa daj na talíř a na něj daj druhej, aby nebyly vidět, kdyby soudružka kontrolovala, jestli dojídaj. Někdo ale hodil knedlík a soudružka je tam, takže kuchařka u vokýnka, kde se odevzdává, marně rozlepuje ty talíře a křičí, že nesnědli maso.

Po vobědě si teda Albrech a Dubský sedaj na klandr před jídelnou a přemejšlej, co budou dělat. „Co kdybychom šli k vám a pustili si ten tranzistorák," myslí Dubský, ale Albrecht myslí, že si ho máma vzala do práce.

„Nepůjdem teda na grotesky?" ptá se Dubský a Albrecht seskakuje z klandru, jako že jo. Cestou se stavujou v Rybný u Dubskýho a nechávaj tam tašky a pak procházej Haštalskou do Revoluční a jdou na most. Od Štvanice jede Děvín a Albrecht a Dubský bežej doprostředka mostu. Kdy tam doběhnou, parník už má špičku pod mostem a sklápí komín. Albrecht s Dubským si stoupaj na spodní vokraj zábradlí a přes horní vokraj se nahejbaj dolů. V budce za sklem viděj plešatýho kormidelníka v bílý rozhalence a kus zlatýho kola. Vedle stojí kapitán. Má taky bílou košili ale s vejložkama, bíbra a čepici s kšiltem. Voba jsou tak blízko, že jim viděj vrásky kolem vočí. Ty voči je sledujou jako soudružky. Pak sou v mraku černýho čmoudu a Albrecht chytne Dubskýho za ruku a táhne ho na druhou stranu mostu. Štípou je voči a slzej a taky slyšej, že zvoní tramvaj a skřípe a někdo nadává. Zase lezou na zábradlí a zas jsou v kouři, a když se ten čoud zvedá, viděj, jako pod nima vodplouvá zadek Děvína, kulatej jako pata pantofle. Voba z toho kouře kašlou a mezi zubama ji skřípou saze. Albrecht pořád drží Dubskýho za ruku a druhou mává lidem na parníku a některý mávaj zpátky a Dubský jim taky mává.

„To bylo!" Zubí se Albrecht a celej šťastnej na Dubskýho.

„Jo! To bylo!" Dubský je taky nadšenej.

Pokašlávaj, koukaj za Děvínem a Albrecht najednou vykřikne: Dělej! A utíká k tunelu. Bežej přes křižovatku a nahoru na Letnou. Zastavujou, až nemůžou, tam, kde se cesty, který jsou jako schody, ale bez schodů, nad tunelem spojujou. Dejchaj, jsou zpocený a koukaj na most a na řeku, po který teď remorkér táhne dva černý šífy s uhlím. Šífy maj veliký kormidla a u jednoho sedí bosej chlapík v krátkej kalhotách a námořnickým tričku a kouří a kouká na vlny, který se rozbíhaj vod remorkéru.

Albrecht už popadá dech, tak si vodplivuje a šklebí se na Dubskýho, kterej taky plive a ušklibá se. Albrecht bere Dubskýho za ruku, ale ne jako předtím, ale kolem, jako se voděj holky a jdou už normárně dál nahoru, kde všude kvete šeřík a voní, k Letenskýmu zámečku, kolem pískovišť s capartama a kolem kolotoče, kterej se točí a vyhrává, do muzea.

Šátnářka, voblečená jako školník, sedí pod prázdnejma věšákama, kouše housku a pije z flašky mlíko a volá, kam jdou.

„Na grotesky,"

„Jdou na grotesky!" křičí šatnářka na biletářku v takovým tom akvárku s lampičkou a biletářka kejve, že jo, že ji slyší.

Jdou teda nalevo, do malýho sálu, kde se promítá furt dokola. Když votevřou, slyšej smích a uvaděčka, taky jako školník, na ně svítí baterkou a pak jim tou baterkou ukazuje cestu a svítí na volný místa. Ve filmu nějakej chlápek v brejličkách leze po mrakodrapu a vypadá to, že každou chvilku spadne. Napínavá švanda. Pokaždý, když to vypadá, že slítne, Albrecht chytne Dubskýho za ruku a mačká mu ji. Úplně jako holka.

Druhej den, když jsou Albelbrecht a Dubský po vobědě, jdou k Albrechtovi pustit si ten tranzistorák. Nejdřív je nějaká hudba a pak tam mluvěj a zase něco hrajou. Tak s tranzistorákem choděj do kuchyně a na balkon a na chodbu a zase zpátky do pokoje. Pak Alberechta napadá, že si vlezou s tím tranzistorákem pod deku a přináší baterku, aby viděli. To je baví, protože je to, jako by byli na nějaký výpravě a měli spojení. Za chvíli je jim ale vedro, tak Albrecht říká, že se svlíknou. Tak jo. „Co kdyby jsme se vysvlíkli úplně?" myslí Albrecht a Dubský myslí, že můžou.

„Jsme jako lovci mamutů," šeptá Dubský.

„S tranzistorákem...?" šklebí se Albrecht. „Jau!" vykřikuje.

„Co?" diví se Dubský.

„Šlapeš mi na to."

„Na co?"

„Jau!" ječí tentokrát Dubský."Co je!?"

„Abys veděl, jaký to je! Šlapeš mi na páčku!"

„Na páčku..." řehtá se Dubský a šlape mu na páčku. A pak zase Albrecht a Dubský řve jau! A tak furt dokola.

Pak je deka pryč a Albrecht a Dubský ležej nahatý na posteli s baterkou a tranzistorákem a voboum jim z toho šlapaní stojí.

Albrechtův táta v tramvajáckým, s kabelou na břiše a s dekou v ruce na to kouká a je úplně bílej. Pak pustí tu deku a říká, ať se okamžitě voblečou a čeká, až to udělaj. Albrecht a Dubský se teda voblíkaj a vůbec na sebe nakoukaj, jakoby tam byla každej sám. Když jsou voblečený, Albrechtův táta chytá Dubskýho za límec a táhne ho a vystrkuje na chodbu a jeho tašku, kterou má v druhý ruce, háže na něj.

Večer zvoněj u Dubskejch Albrechtovi. Albrechtův táta už není v tramvajáckým a Albrechtova máma pofňukává. Zavřou se v ku-

Potom se rozlitávaj dveře vod kuchyně, vybíhá z nich Albrechtův táta a za ním Albrechtova máma, která si mačká na nos kapesník a probíhaj kolem Dubskýho ven na chodbu a po schodech dolů a je slyšet, jak votvíraj dveře vod baráku, protože za sebou, u Dubskejch nezavřeli. Dubskýho táta jde a kopne do těch dvěří. Je to rána až ze stropu padá vomítka. V kuchyni leží na zemi převržená židle a rozbitý hrnky a Dubskýho máma je sbírá a při tom brečí.

chyni. Nejdřív je skoro není slyšet, ale pak ozývá rámus, něco padá a rozbíjí se a Dubskýho táta řve: „Kdo je u tebe pederast?!“ A Alberechtův táta huláká: Já to viděl těmahle vočima!“ A pak třískaj židle a Dubskýho i Albrechtova máma ječej, aby toho nechali. Potom se rozlitávaj dveře vod kuchyně, vybíhá z nich Albrechtův táta a za ním Albrechtova máma, která si mačká na nos kapesník a probíhaj kolem Dubskýho ven na chodbu a po schodech dolů a je slyšet, jak votvíraj dveře vod baráku, protože za sebou, u Dubskejch nezavřeli. Dubskýho táta jde a kopne do těch dvěří. Je to rána až ze stropu padá vomítka. V kuchyni leží na zemi převržená židle a rozbitý hrnky a Dubskýho máma je sbírá a při tom brečí. Ten večer už s Dubským nikdo nemluví, a když je vykoupanej, máma hrozně dlouhou drhne vanu. Dělá to pak tak pořád. Všechno, na co Dubský sáhne, meje, pere a vyvařuje. A táta dělá, jakoby měl Dubský neštovice. Ty nakažlivý. Dubský teda už ví, že neměl bejt s Albrechtem nahej. Jenže neví, proč je tak hrozný.

Je to chodba bez voken, celá žlutá, kde se svítí, i když je venku světlo. Na stěně je vobraz nějaký kytky a naproti sedí Dubský na židli. Vedla vobrazu jsou dveře. Je na nich napsáno MUDr. Kurt Freund. Ty dveře se votvíraj a vychází z nich Dubskýho máma a táta a brelatej doktor, celej v bílým, jim podává ruku a Dubskýho zve dovnitř. Ten doktor mu říká mladý muži a vede ho do ordinace a ptá se, jestli mu máma a táta řekli, proč tam je a Dubský vrtí hlavou a bolí ho břicho vod strachu, že ho budou voperovat. Doktor mu představí sestřičku, která vypadá trochu jako prodavačka v mlíkárně v Revoluční. Sestřička se ho vyptává a někam to píše. Pak ho vede za plentu, jako maj v obchodech na zkoušení a má se svlíknout. Úplně. Dubský se klepe zimou a strachy a sestřička říká, aby se nebál a posazuje ho na vysokou bílou židli a říká, že mu nasadí takovej váleček. Jenže jí to nejde, tak jde pro doktora a ten se směje, že na děti teda nepomyslel, a že nejspíš je to pitomost, ale zase... a nedopoví a zase odejde a za chvíli se vrátí s kouskem nějaký hadičky, která, jak říká, to utěsní. Dubský si myslí, že do toho válce bude čůrat, a vůbec se mu nechce. Ale doktor něco zapíná a Dubský cítí v tom válci malinko tlak a pak sestřička vytahuje velký fotky, na kterejch jsou nahý holky nebo kluci a hodně z blízka. Vod toho válce vedou takový průhledný hadičky k něčemu na zdi, co vypadá jako velkej teploměr a doktor říká nějaký čísla a setřička je píše.

Potom čeká Dubský s mámou a tátou na autobus a voba se divěj, že když je někdo na chlapečky, že nejde do vězení. Dubskýho táta se vzteká, jak je možný, že je to tak jenom u nás a vod letoška. Hlavně, když, jak říkal ten doktor, je to nevyléčitelný. „Tyhle zrůdy prostě najdeš všude! Tím to je!“ vykřikuje Dubskýho táta a Dubskýho máma syčí, aby byl proboha zticha.

Za tři dny přichází Dubskýho táta domů šťastněj, jako kdyby něco vyhrál. Dubský vod něj dostává letadlo na klíček, který vopravdu stratuje, lítá kolem dokola a přistává a máma si čte pořád dokola dopis, kterej přines z pošty a hrozně Dubskýho vobjímá a pusinkuje. K večeři jsou palačinky a polárkovej dort a Dubskýho táta furt říká, jak se těší, až spolu s Dubským půjdou v neděli na fotbal.

Když potom Dubský leží večer v posteli, nejvíc přemejšlí, jestli Albrechtovi dostali taky takovej dopis, a jestli spolu budou smět s Albrechtem zase kamarádit.

Náro

d me

zi

Výlov

Jaroslav Kovanda

Chloupek

Říkali jsme mu Chloupek a byl z Prahy. Naše rodina mu tak říkala. Byli jsme s jeho rodinou v Rovinji na dovolené. Tedy byli jsme s jeho rodinou na dovolené..., seděli jsme s nimi u jednoho stolu. Oni tři, my tři. Náš Boris měl sedmnáct, jejich Marek rovněž. Chloupek byl středně vysoký špinavý blonďák s intelektuálním břichem, oči šedé, zvláštní znamení žádné - až na ten chloupek. Z útrob nosu na náhorní ret. Anebo z náhorního rtu do nosu? A setkávali jsme se hlavně u juhy k obědu a u juhy k večeři (+ něco k tomu, co na talíři nezabíralo moc místa).

Juha, jak se všeobecně ví, je teplá polévka, jejímž základem je horká voda a vegeta. Můžou v ní plavat i písmenka, nudle, mrkev. Taková homeopatická. Vysmívaná. Ale jak nám říkal delegát, velice důležitá pro naše žaludeční stěny. Studenou mořskou vodou a zmrzlinami často decimované. Když je budete každý den tím teplým roztokem roztahovat, vaše střeva nebudou trpět. A taky že jo, potkávali jsme se u stolu v Rovinji s Chloupkovýma denně – a nikdo z nás neměl střevní potíže.

Tak rádi jsme je ale zas neměli, abychom je poslouchali i na pláži. Naše rodina chodila až ke starému lomu na mramor, z něhož se stavělo už ve středověku v Benátkách. Bylo to poměrně daleko, čili se tam vyskytovali i nudisté. Skoro denně tam polehávali profesor sociologie ze Západního Berlína, majitel obchodu s motorovými pilami z Vídně a jeho syn, neustále se krémující zubařka z Mannheimu, anglický řezník z města Rugby a jeho žena Chloe tam trávili *honey moon*, potápěli se tam rakouští vysokoškoláci Michael a Wilfried, zvaný Wifi.

Černozelené pínie tam kartáčovaly nebe, jako časované bombičky v nich tikaly cikády...

Moje žena do úst cizincům moc nehleděla, většinou si četla a luštila křížovky. Náš Boris většinou se slovy *jejda, jejda* skákal do vody, protože *okoličnaté* dívky byly nahoře často bez – a jemu, sedmnáctiletému, to nedělalo dobře, anebo dělalo, jak se to vezme. (Ostatně od té doby se v naší rodině říká ňadrům *jejdy*.) Avšak já jsem se chtěl dozvědět od Západáků co nejvíc.

Už doma jsem si u starých montérek odstřihl nohavice, a měl jsem prima kraťasy, které zdálky mohly opravdu připomínat džínsové. A ke krabici od bot jsem si, ještě v Gottwaldově, přidělal dvě provázková ucha – a vznikla přenosná škatule pro jehlové pilníky, pilku, šmirglpapíry, provázky, kožené řemínky, sekundové lepidlo a jiné nářadí, které jsem potřeboval k výrobě přívěsků. Z mušlí, píniových šišek a z vyplavených dřívek, jež jsem tam na pláži dělal a prodával za takové ceny, abych mohl vždycky v samošce koupit pro druhý den nějakou tu flašku nejlevnějšího červeného, kterou jsme pak vždycky v „naší“ komuni-

Protože to bylo z pláže do restaurace, kde jsme se stravovali, daleko, někdy jsem na oběd, na tu juhu + něco, co na talíři nezabíralo moc místa, ani nešel. Žena mi tedy občas nosila od oběda nějakou tu broskev nebo zákusek. A hlavně zprávy, co je nového, co třeba Chloupek... Protože Chloupek jako správný Pražák nejen věděl, kde a kdy se promítá porno, ale jaký je aktuální kurz dináru, kde se prodávají nejlevnější rajčata a botasky, kdy a kde bude nejbližší bleší trh, což mě docela zajímalo.

tě společně vypili. Protože nebylo špatné se něco zajímavého od těch Západáků dozvědět; protože od *českeho hornika z „Kurvine“*, od jistého Gustava Incédi, který taky občas přišel na návštěvu, jsem se dozvěděl pouze, jaké oni *teď na dile používaji stojky*, a od jeho ženy, že *nekere Češky se tady v Jugošce vubec nehamuji, bo na tržišti prodavaji aji svoje zaštupovane plťky*. Naši sousedé z kempu zas, učitelská manželská dvojice z Bruntálu, dokonce prodávali spartakiádní padáčky, a i když se u výdejního pultu schovávali za jednu stravenku, ten učitel se jednou nestyděl dohadovat s kuchařkou, jak to že na něj zbyla juha, zatímco ostatní mají klobásy.

A jestli jsem zažíval zklamání, když se mě naducaný řezník, majitel dvou obchodů z anglického města Rugby, ptal, jestli *Czechoslovakia* má rovněž tak kamenité *seashore*, jako je tady? Ani ne, protože od takového týpka se moc čekat nedalo. Ostatně už Shakespeare měl ve východním zeměpisu zmatky...

Přívěsky šly poměrně na odbyt a víno bylo tehdy v Rovinji levné. Takže když jsem se vracíval navečer z pláže, býval jsem už často pod párou.

Jednou jsem přivrávoral k večeři, už všichni dojídali. Žena mně řekla, ať si pohnu, abychom stihli začátek, že pan Chloupek má pro nás lístky do letního kina. Co dávají? Dávají *Sex Svedanek u internatu*. Porno.

Nepočítám-li *Kapku rosy*, černobílý osmimilimetrový film o tom, jak si selka ve stodole dělá dobře roubem, na nějž nás v osmašedesátém, kdy se všechno už uvolňovalo, pozval kamarád Sova, asi dvacet se nás tehdy tlačilo u něho v garsonce, pořádné porno jsem do té doby neviděl. A teď jsem přišel do hlediště a ženský rozkrok na mne zíval přes celé širokoúhlé plátno. A z domů sousedících s kinem jej sledovaly dokonce i děti s bradičkami vrostlými do balkonů...

Kdo ten film viděl, nemusí chvilku číst: Na internátě si vesele žije šest opatřených Švédek, které jsou navíc technicky zručné. Jedna z nich si dokonce jízdní kolo upraví tak, že si v sedáku vyvrtá otvor. Takže když šlápne na pedál, díky vhodnému převodu projde tím otvorem vhodně tvarovaný píst, jí se protočí panenky a nutně musí kličkovat... A ještě pár podobných volovin v tom filmu bylo, říkala mi na druhý den žena, protože já jsem, unavený ze slunka a vína, při kterési z dalších sekvencí usnul.

Protože to bylo z pláže do restaurace, kde jsme se stravovali, daleko, někdy jsem na oběd, na tu juhu + něco, co na talíři nezabíralo moc místa, ani nešel. Žena mi tedy občas nosila od oběda nějakou tu broskev nebo zákusek. A hlavně zprávy, co je nového, co třeba Chloupek... Protože Chloupek jako správný Pražák nejen věděl, kde a kdy se promítá porno, ale jaký je aktuální kurz dináru, kde se prodávají nejlevnější rajčata a botasky, kdy a kde bude nejbližší bleší trh, což mě docela zajímalo.

A taky *kráva nafuněná*, jak nazýval Chloupek sousedku od vedlejšího stolu, která nikdy nikoho nepozdravila, televizní hlasatelka, nositelka úžasných tiziánově přelitých vlasů, byla neustále středem našeho zájmu. A Chloupek ji uměl skvěle napodobovat. Třeba když přišla náhlá průtrž mračen a její manžel neměl nad tu její hřívu deštník, jenom malý polyetylénový sáček.

A o těch Švédkách mi pak řekl, že to byl čajíček, že se ani nediví, že jsem na nich usnul, ale *Ljudožery u Amazonky* že bych si neměl nechat ujít.

Už ani nevím, proč jsem je tehdy zmeškal. Úplně mi však stačilo, když na druhý den u jídla Chloupek předváděl, jak takový *ljudožer* začal s polykáním své mužské oběti – od rozkroku...

V září po dovolené se po divadle rozkřiklo, že je v Praze senzační výstava Andrleho obrazů a grafik. Nastartoval jsem tedy trabanta, vzal Borise a kulisáky Vlada s Frenkem a vyrazili jsme do víru velko-

města. „Auťák“ jsem odstavil na parkovišti hned u první stanice metra, na které jsem narazil, abych si mohl taky užít. Kromě výstavy Andrleho obrazů jsme ten den, když už jsme v té Praze, že, navštívili ještě čtyři další výstavní místnosti + k tomu úměrný počet hospod. Vlado s Frenkem šli spát kamsi na kolej, přítel Pídap, který slíbil, že můžeme přespat v jeho vile v Odolena Vodě, nebral telefon.

Co teď? Po návštěvě tolika výstav jsem domů jet ten večer už nemohl a Boris ještě neměl řidičák. Že tedy zavolá k Chloupkům, jestli bychom nemohli přespat u nich, u přátel z dovolené.

Chloupek pro nás přijel přesně, jak do telefonu slíbil. S chloupkem na stejném místě. Se škodovkou však zaparkoval u pangejtu tak nešťastně, že pak nemohl otočit předními koly a vycouvat. Přesto měl z našeho setkání radost. Paní Chloupková (to už jsme u nich na sídlišti) taky a její brgul neměl chybu. Chloupek přinesl pivo a vzpomínali jsme, jaká byla v Jugošce modrá voda a jak té krávě nafuněné zmokly ty vlasy... Chloupek vytáhl zpoza skříně čtverec polystyrénu, sundal krajinku ze zdi a na její místo to plátno zavěsil. Z pouzdra vyndal promítačku a nasadil film. Paní Chloupková ke mně přisunula krekry a šla mně do obýváku roztáhnout gauč, zatímco Boris s Markem se kamsi vytratili. Těšil jsem se, že se budou dávat ty úžasné záběry na naši mámu ve vodě, na našeho Marečka, jak spí kdesi v dálce na pláži, na našeho tátu, jak se opírá o naše auto s americkou poznávací značkou..., ale když na mě z polystyrénu jukla jakási Katie Christie s koblihy bradavek prosvítajícími skrz mokré tričko, sice jsem se jako správný chlap ani moc jejím výkonům bránit nechtěl, zejména když mně Chloupek vykládal, jakou práci mu dalo ten film *vod Vládi ze sousedního vchodu sehnat*, ale už po chvíli jsem tušil, že je zle, že těch výstav bylo příliš, že ať se snažím, jak chci rozkopnout mlhu, že se už nikdy nedovím, jak vypadaly plťky té Katky, natož ta její beztak úžasná *opačná* hlaveň.

Výlov

Seděli jsme – bylo před Vánocemi – na šatně *Divadla prchajících*, jak se gottwaldovskému Divadlu pracujících začátkem osmdesátých let min. stol. říkalo, protože tehdy z něj prchala na Západ veliká spousta lidu, především kluci z techniky.

Byly dvě hodiny odpoledne, před chvílí jsme dostavěli Othella, a jak říkal hadrák Paremík: co s načatým životem... Snad jenom umýt deku, anebo vyhodit bradu nebo dát šprtec. Protože na hospodu nebylo; protože výplata se měla konat přesně za pět dní. Ale to odpoledne nám to ani moc nevadilo, protože jsme měli program, a sice Frenka. Do party přišel totiž nový člen: Frenk – bez očí. Teda nějaké oči on měl, ale velice zapadlé do škvír, do obličeje se sýrovými tvářemi, Frenk, který se před pár dny vrátil z kriminálu, kde brousil polodrahokamové fazety, kde se tedy asi moc opalovat nedalo. Zima, mokro, tma, za nesplněnou normu prý nebylo k obědu maso, jenom omáčka a knedle.

Levá boční parta tehdy ještě „obsahovala“ Michbucha, Michala Buchtu, strojního inženýra, který se ovšem rozhodl, že se strojařinou nikdy živit nebude, takže se živil jako kulisák. Milunku Křiváka, osmnáctiletého rebela, zběhnuvšího ze zemědělského učiliště, a Vlada, umprumáka, který se už třikrát hlásil na Akádu do Prahy a z nějakých důvodů ho pořád nebrali. Takže se živil taky jako kulisman čili manuel. Zřejmě to těžko nesl. Protože se co chvíli s někým hádal, nebo dokonce, viz Milunka, který se naší besedy s Frenkem ani moc neúčastnil, protože si omýval pod vodovodem napuchlou škraň, což prý byla Vladova práce, bil.

A Frenk vyprávěl, jak jednou své poslední ženě (byl dvakrát ženatý) řekl, že te-

Na hrázi rybníka vedle osamělého stánku, v němž si prodavač brousil nůž, stál veliký autojeřáb, před stánkem zívala káď, o kterou se opíralo pár ženských. Kolem vody bylo rozhozeno několik vater, u každé klečel ke startu připravený svazarmovec se zapalovačem v ruce (a jak nám jeden z nich potom říkal, ještě s rezervním v kapse, kdyby ten první selhal) a kde tu po stromech a křoviskách visely ampliony. Kde tu po stromech a křoviskách viselo šedivé ovoce amplionů.

Naše jeviště, v Divadle prchajících, bylo naštěstí ploché jak Paremíkův hrudník a Othello nebyla, až na některé mouchy, špatná hra. Ta největší? Orchestřiště spuštěné o čtyřicet centáků vyplňoval bazén z Fatry. Při zkouškách netěsnil, což se vyřešilo; jelikož si ale diváci stěžovali, že voda smrdí, museli jsme sypat do bazénu vonnou tresť a Paremík coby hadrář, nikdo nevěděl proč zrovna hadrář, musel o přestávce stříkat z postřikovače nad diváky lesní vůni, která by přerazila ten chlór.

da jede do toho Gottwaldova pro tu ledničku – a odjel i s penězi na tu ledničku do Jugoslávie a pak do Itálie, kde měl domluveno s jedním kámošem, že až se setkají, tak rázem zbohatnou: v Kanadě chovem merel, což je druh sobů, jimž se uřezává paroží, a to paroží se mele na prášek, po němž perfektně stojí i devadesátiletým staříkům. Aspoň tak nám účinky toho afrodisiaka Frenk líčil. Kámoš však nedorazil, a tak se Frenk vrátil do vlasti a náš lidový soud ho za její opuštění odsoudil na rok natvrdo. Frenk seděl i *s nejakým Jurú Dinstbírem, perfektním chlapem, kerý dostával od ctitelek sušené meruňky až z Austrálie a s ostatníma muklama na patře sa o ně dělil. Správný hošan tam byl aji nejaký Vašek Havlů, strašně slušný maník, ten byl tak slušný, že kdyby mu nekdo plivl na botu, tak mu snáď eště aji poděkuje. Fakt?*, divil se Michbuch.

Kecalo by se ještě dlouho, kdyby na naši šatnu nevrazil strojník Tonda Stavjaňa: *„Chlapi, co se tady válíte jak kokoti?! V Sušovicách je výlov rybníka, loni tam prodávali kapry jak nohy za třicet kus. Jedu tam s Jackem, ale už mám plno.“* Houby měl plno. A i kdyby plno neměl, stejnak by Tonda žádného kulisáka do svého rozpadávajícího se chevroletu nevzal. Nanejvýš herce. Anebo Jacka. Druhého strojníka. Natolik jsme se znali.

Milunka se vyjádřil, že on by se mohl na nějaké kapry vysrat, i kdyby byli zadarmo. Řekl jsem mu, ať je teda na odposlechu, a kdyby se někdo po nás ptal, že jsme jeli do skladu pro nové kulisy. A šel jsem a nastartoval svého „blúbirda“, modrého Trabanta 601 ccm v provedení combi; zbytek party přišel brzo. Frenk s Pavlem a Paremík se vecpali na zadní sedák, dvoumetrový Michbuch měl nohy v zapalování.

Jen jsem se modlil, aby se nám cestou něco nestalo, abychom třeba nepichli. Abychom byli do půl sedmé, půl hodiny před představením, zpátky, abych mohl inspicientovi předat toho Othella.

Veřejné parkoviště v Sušovicích bylo skoro prázdné. Zato rybník málem přetékal. A na hladině žádná rybí huba, jenom suché listí. Vlado utrousil, že je to nějaké divné. Jestli s nama Stavjaňa nakonec nevydrbal. Protože jak zná z obrazů výlovy rybníků, tak uprostřed špiny se vždycky plácá několik špatně osvětlených a většinou špatně namalovaných figur a v té špině bývá zpravidla jeden hozený lesk, zbytek vody. Michbuch řekl, že v Sušovicích asi mají novou metodu, asi budou lovit kapry z ponorek. Jeden by nevěřil, jak byl Michbuch blízko.

Na hrázi rybníka vedle osamělého stánku, v němž si prodavač brousil nůž, stál veliký autojeřáb, před stánkem zívala káď, o kterou se opíralo pár ženských. Kolem vody bylo rozhozeno několik vater, u každé klečel ke startu připravený svazarmovec se zapalovačem v ruce (a jak nám jeden z nich potom říkal, ještě s rezervním v kapse, kdyby ten první selhal) a kde tu po stromech a křoviskách visely ampliony. Kde tu po stromech a křoviskách viselo šedivé ovoce amplionů.

Úderem třetí hodiny v tom ovoci zatutalo – a spustila jejich, sušovická, hymna. A ze srubu podobnému zemljance vyšel na světlo tlustší bledší chlapík, předseda toho vysokohorského zemědělského družstva, aby spustil do mikrofonu oslavnou řeč na lidskou práci, aby na závěr vypěnil: *Tímto považuji náš předvánoční výlov kaprů za zahájený. Zapalte ohně na horách!*

Nadržení svazarmovci přiskočili k vatrám, zřejmě pořádně prolitým benzínem, protože každá hned vzplála jak pionýrský šátek.

Načež do Frenka kdosi zezadu žduchl: *Uhni, vole, ide žabák!* A z řady diváků za námi vystoupil potápěč v černém neoprénu a zdvíhaje nepřirozeně kolena propleskával ploutvemi tu hráz. Jak mu potom voda zkracovala nohy, rozsvítil ještě čelovku. Aby vzápětí v rybníku zmizel. Kde je, odhadovali jsme jenom, jak se ten chrchlík svět-

la z čelovky pod vodou pohyboval. Chvílemi se dokonce zdálo, že se žabák utopil… Ale ne, opět se vynořila jeho neoprénová zadnice, a opět zapadla do vln…

A z nebe se spustila nad hladinu „kočka“… Zatímco jsme totiž zírali do tmy, z autojeřábu za námi se vysunulo rameno s kočkou neboli hákem. Z vody zamávala ruka - a kočka sjela k hladině. Autojeřáb odbafl a začal zvedat nejenom hladinu rybníka, ale i síť plnou ryb. Vzápětí se rameno začalo zkracovat a opisovat ve tmě půlkruh – až nad zívající káď, prodavač na ni vyskočil, přeřízl provaz, který držel obsah sítě pohromadě, a shůry, málem na hlavy kupujících, napadalo hafo pravých třeboňských Českých kaprů, šupináčů i lysců – za třicet.

Když jsme se ovšem podívali na tu ohromnou řadu lidu od kádě do hor, protočily se nám panenky. Zatímco my jsme zírali, Sušovičtí už věděli. A podruhé se nám protočily, když jsme se dostali konečně na řadu i my kulisáci. Na váze sebou škubali už jenom chudáčci tolik podobní těm hubeným předchůdcům kaprů, divokým sazanům. Taky za třicet.

Koupili jsme jich deset, nacpali do igelitek, naházeli do trabanta a vyrazili k divadlu.

Othello byla dobrá hra, protože bez přestaveb. Na rovném jevišti. O výhodách a nevýhodách rovného nebo šikmého jeviště mně kdysi vyprávěl herec Roman Mecnarowski, což jemu zase vyprávěl jeden starý kulisák v Opavě, který dělal kulisáka ještě před válkou ve Vídni, což se sem sice moc nehodí, ale třeba nebude nudit: *Tam měli v divadle šikmé jeviště a hráli Nabucca. Nabucco osvoboditel Židů z babylonského zajetí, slavná opera. A před premiérou se vedle toho divadla usadil cirkus. Režisér dostal nápad, že by Nabucco mohl na premiéru přijet na slonu. Dohodli se s principálem, přivedli slona. Když ovšem museli nejprve silnými podpěrami zespodu to jejich šikmé jeviště podepřít, a dokonce vybourat, zvětšit vchod. Ale všechno dopadlo skvěle. Ke slonovi přistavili žebř, Nabucco vylezl, osvobodil, vše OK, generálka jak víno. Na druhý den byla premiéra. Přivedli slona, Nabucco nasedl, spustila hudba, rozsvítily se reflektory, což při generálce nebylo, slon výhružně zatroubil, nahrbil se a začal - močit. A tady se ukázala ta strašná nevýhoda šikmých jevišť. Jelikož jen kůže dospělého slona váží jednu tunu a rozprostřena zabírá plochu 35 metrů čtverečních, dovedete si představit, jak asi veliký měl ten dospělý slon močák. Takže nejdřív, jak ten potok po šikmé ploše tekl, začaly v orchestřišti umlkat první housle, druhé, pak pochopitelně dechy, načež se melodie rozpadla úplně, orchestr se rozutekl a bylo po premiéře.*

Naše jeviště, v Divadle prchajících, bylo naštěstí ploché jak Paremíkův hrudník a Othello nebyla, až na některé mouchy, špatná hra. Ta největší? Orchestřiště spuštěné o čtyřicet centáků vyplňoval bazén z Fatry. Při zkouškách netěsnil, což se vyřešilo; jelikož si ale diváci stěžovali, že voda smrdí, museli jsme sypat do bazénu vonnou tresť a Paremík coby hadrář, nikdo nevěděl proč zrovna hadrář, musel o přestávce stříkat z postřikovače nad diváky lesní vůni, která by přerazila ten chlór.

Stihli jsme to tak tak, inspicient mi Othella převzal, žádné námitky, takže jsme se měli čas věnovat rybám. A jako obyčejně pitnému režimu. Vlado vypůjčil v rekvizitárně nože a s mírně nalitým Frenkem se pustili ve sprchách do práce. Krev stříkala po kachličkách, umyvadla ucpávaná šupinami přetékala. Útlocitný Michbuch se na to nemohl dívat, a po chvíli zase ano. A pak nám všem vynadal, a že se jde radši do portálu dívat na Othella. Koneckonců proč ne, když byla ta derniéra. A aby aspoň jednoho kapříka v duchu bratrů Mánesových před rozdivočelými kulisáky zachránil, on, určitě, kdo jiný, vhodil jednoho toho mrzáčka, jednoho sazánka, do toho bazénu.

Takže zatímco Othello nad lagunou - reflektor dělal v bazénu měsíček, ventilátor vlnky –, škrtil Desdemonu, první řady diváků nakloněny nad bazén sledovaly spíš než to domácí násilí, hahaha, kapříkův zápas o život.

A jen dozněl závěrečný aplaus, ozvalo se z odposlechu: *Boční mistr k inspicientovi, boční mistr ihned na jeviště!* V kukani u inspicienta se třásl navoněný Slavík, ředitel, režisér představení, i trvalá na hlavě se mu chvěla, a hned, *kdo to spáchal?…, okamžitě vyhazov z Divadla…, mistře, do zítřka do devíti mi zjistíte, kdo v tom má prsty!!!!*

Dodnes jsem nezjistil. Napsal jsem sice, že to spáchal Michbuch, ale teď, při pečlivější analýze, se domnívám, že Michbuch to být nemohl, ten by nic slizkého do ruky nevzal, ten kolikrát když musel nezbytně někomu podat ruku, si ji pak drhl hodinu pod vodou jak Hitler. Paremík se ten večer sotva motal, Milunka by se na nějaké kapry mohl vysrat. A Vlado?, ten si ten masakr dokonce kreslil, takže mně z toho vychází už jenom Frenk, ta jeho nátura, jak jsem ji odhadl: uteče za hranice, kámoš nepřijde, takže se vrátí, ostatně i ten jeho „úlet“, když hned prvního dne, kdy nastoupil, jak ukradl tu flašku z foyeru, která tam byla „zapomenutá“ u lavky, to jak potom na mě doletěly uklízečky, Magda s Pavlou, které si potřebovaly vypít, kde je ta flaška? – a já jsem nevěděl. Až Frenk za mnou přišel a povídá, že něco našel, on si totiž myslel, že to tam někdo zapomněl! V divadle. A zapomenutá flaška?! To spíš vyplašená, abych to zkrátil.

Asi to, ne asi, ale určitě, musel udělat ten Frenk. On se teprve vrátil z krimu, on hlavně musel mít teda takové pocity, které v něm, a ještě díky vzpomenutému pitnému režimu, musely dramaticky narůst: alespoň jednoho kapra osvobodit z té kominterny na šatně tehdy!… Akorát že zapomněl, anebo nevěděl, že voda v laguně obsahuje tolik chlóru. A tu tresť.

Nalezeno v knize

Náro d me zi

28. schůze Ústavodárného Národního shromáždění republiky Československé, na kterou byla vydána tato vstupenka, se konala v pátek 13. prosince 1946. Zde je oficiální zápis:

(Začátek schůze v 9 hod. 10 min.)

Přítomni:

Předseda **Jos. David**.

Místopředsedové: **Petr**, **Tymeš**, dr **Ševčík**, **Komzala**

Zapisovatelé: **Smejkal**, **Sova**.

Členové vlády: náměstkové předsedy vlády **Ursíny**, dr **Zenkl**; ministři dr **Dolanský**, inž. **Kopecký**, V. **Kopecký**, **Nosek**, dr **Pietor**, dr Ad. **Procházka**, **Zmrhal**; státní tajemník **Lichner**.

Předseda nejvyššího účetního kontrolního úřadu dr **Friedmann**.

231 poslanců podle presenční listiny.

Z kanceláře NS: tajemník dr **Madar**, zástupci tajemníka NS dr **Záděra**, dr **Ramajzl**.

Pořad

28. schůze ústavodárného Národního shromáždění republiky Československé,
svolané na pátek 13. prosince 1946 na 9. hod.

Zpráva výboru rozpočtového o vládním návrhu finančního zákona republiky Československé (tisk 244), kterým se stanoví státní rozpočet na rok 1947 (tisk 260), a

rozprava o prohlášení ministra financí, učiněném ve 23. schůzi ústavodárného Národního shromáždění dne 22. listopadu 1946.

Místopředseda **Petr** *(zvoní)*: Zahajuji 28. schůzi ústavodárného Národního shromáždění.

Dovolenou podle § 2, odst. 4 jedn. řádu dal jsem na zítřejší den p. posl. **Zvěřinovi**, na schůze konané dne 12., 13. a 14. t. m. posl. Aug. **Klimentovi**, na tento týden posl. dr **Böhmov**i, dr **Kvetkovi**.

Přistoupíme k projednávání pořadu, na němž je

Zpráva výboru rozpočtového o vládním návrhu (tisk 244) finančního zákona republiky Československé, kterým se stanoví státní rozpočet na rok 1947 (tisk 260), a

rozprava o prohlášení pana ministra financí, učiněném ve 23. schůzi ústavodárného Národního shromáždění dne 22. listopadu 1946.

Generálním zpravodajem je pan posl. **Firt**.

K druhé, **kulturní** a **sociální** části podrobné rozpravy přihlášeni jsou ještě tito řečníci: posl. **Rychtera**, **Vítek**, **Půček**, **Kulichová-Sutórisová**, **Synková**.

Dávám slovo prvému z nich, p. posl. **Rychterovi**.

Posl. **Rychtera**: Slavná sněmovno, dámy a pánové!

Už v projevu pana ministra a potom p. gen. zpravodaje o rozpočtu bylo řečeno, že náš rozpočet svými výdajovými položkami dosahuje skoro poloviny našeho předpokládaného důchodu 160 miliard Kčs. Ve srovnání s rozpočty z let prvé republiky je percentuální zatížení národního důchodu výdaji rozpočtovými, jdoucími do 50 % jeho sumy, považlivé. Ovšem při kritice tohoto poměru si nesmíme zakrývat, že funkce státu v nových poměrech je jiná, než byla před válkou. Stát je především rozdělovačem důchodů, které – z národního hospodářství odebrány – se opět do něho z části vracejí.

Stát lidové a socialisující demokracie stává se tak korektorem důchodové distribuce, přejímaje funkce, které dříve ležely na bedrech jednotlivce. Jsou to četné položky rázu zejména sociálního. Musíme tedy kritiku poměru státních výdajů k úhrnu národního důchodu vidět s těchto hledisek. Pro mne by na př. skutečnost 50 % zatížení národního důchodu byla méně považlivá, kdyby zároveň a v tomto rámci byla uspokojivě vyřešena otázka platů veřejných zaměstnanců, které přes provedené zlepšení nejsou úměrné zvýšeným nákladům na živobytí.

Podle slov pana ministra financí je třeba provést restrikci státních a veřejných zaměstnanců. Proti tomu nelze ničeho namítat, jsou-li čísla, která uvádí, opodstatněna. Dodati jen sluší, že napřed nutno provést restrikci práce těchto veřejných a státních zaměstnanců, neboť způsob dnešního úřadování příliš zavání plísní z minulého století a zdá se, že úřední šiml je nesmrtelný. Noví lidé, přišedší do úřadů, od nichž se očekával ten nový duch, jímž se oháněli, v ničem si již nezadají s těmi, které tak plamenně odsuzovali jako byrokraty. Připravovaná restrikce by mohla panu ministru financí způsobit mnoho nepříjemností, kdyby byli z úřadů odstraňováni dobří a svědomití pracovníci, kteří nejsou v oblibě u svých představených, jen z důvodu politického přesvědčení. Upozorňuji na to předem, maje k tomu řadu důvodů a zkušenost 19 měsíců. Spravedlivě provedená restrikce veřejných zaměstnanců dovolí upravit jejich platovou otázku, která tím způsobem jedině je možná.

Pro takto uvolněné pracovní síly musejí předem úřady ochrany práce přichystat pracovní místa, abychom zde neměli nezaměstnaných, kteří marně shánějí pracovní příležitost, jak jsme již teď toho mnohde svědky. Úřady ochrany práce musejí též umístit to množství přestárlých zaměstnanců, které do práce nutí naprosto nedostačující důchod a kteří se zatím o práci, přiměřenou jejich schopnostem, dosud marně ucházejí. Ministerstvo soc. péče částkou 9 miliard v rozpočtu má mimořádné úkoly a možnosti, které může jen spravedlivým rozdílením a s vynaložením veškeré energie zmoci. Je jen potřebí, aby záležitosti spadající do kompetence jiných ministerstev byly přenechány těmto ministerstvům.

Otázka rychlé průmyslové obnovy a mohutné výrobnosti, jak ji potřebujeme, abychom rychle pronikli s našimi výrobky na zahraniční trhy, je podle pana ministra financí otázkou mimořádné důležitosti. Dává nám tu za příklad Velkou Britannii, která dnešním vývozem předstihla již objem vývozu předválečného. Jsem příslušníkem strany, která stejně jako v prvé republice je stranou státotvornou, a proto upřímně a bez líbivých a reklamních řečí si dovolím věnovat v této debatě náležitou pozornost poměrům v průmyslovém dění, jak to vidím očima dělníka, který ztrávil 25 roků v továrním prostředí malých, středních i velkých závodů.

Hlavním předpokladem úspěšného splnění velkých úkolů v průmyslovém dění, jež jsme si předsevzali, je především zdravý a spokojený pracovník, který věří, že jeho usilovné snažení není přehlíženo a že v budoucnosti, až budou jeho fysické síly opotřebovány, neupadne jeho snaha po rychlé znovuvýstavbě našeho průmyslu v zapomenutí. Příklady, které vidí v současné době na přestárlých důchodcích soc. pojištění, nejsou příliš povzbudivé. Také oni věnovali národu své nejlepší síly a zasloužili by si spokojeného stáří, tak jako jejich druhové z řad pensistů veřejných a státních, kteří už mají svoje "alespoň něco".

Udělali jsme vše, co nám dané poměry dovolovaly, aby náš dělník věřil v naši dobrou vůli a byl naplněn radostným opti-

mismem? Vždyť již ta skutečnost, že 19 měsíců po skončení války ještě nejsou odstraněny pověstné neplacené prvé tři dny v nemoci, nedodává našemu dělníkovi příliš velké chuti věřit, že to s ním myslíme dobře. V případě nemoci jsou jeho druhové v zaměstnání veřejném a státním přece jen na tom trochu lépe. Rovněž skutečnost, že přes 50 % této nejpočetnější složky národa, kterou dělnictvo tvoří, vydělává méně než 2.000 Kčs měsíčně, musí vysvětlit tu a tam se vyskytující zatrpklost, že je to vždy ten nejmenší, od něhož se žádají oběti, zatím co mnozí, kteří od něho tyto oběti žádají, nedovedou je sami přinášet. Dělnictvo je favorisováno jen líbivými frásemi a populárními články, za které si však nic nekoupí a ve kterých vidí jen medová slova. Byla stanovena minimální hranice platů, která by dnešnímu pracovníku zaručila možnost koupit si to, co mu systém vázaného hospodářství dává? Projděte továrnami a uvidíte hubené a bledé, podvyživené pracovníky, vůči nimž máme velké povinnosti, neboť zdraví této nejpočetnější složky národa nám musí především ležet na srdci. Může si pracovník vydělávající 1.850 Kčs měsíčně koupit také boty, šaty nebo prádlo? Tu pak nic nepomůže tajemník, vyslaný krajskou odborovou organisací, který má pracovníky přesvědčit, že se jim vede dobře. Dopisy s řadou podpisů od těchto "tak dobře placených zaměstnanců" mohu předložit.

Pan ministr financí připomínal, že jsme jako stát zchudli. Pracovník, dělník či úředník ve své zdrcující většině je rozšafný a má pochopení pro nezaviněné těžkosti státu. Ale když je už stát ve svízelné situaci a je opět k jeho znovuvýstavbě potřeba obětí, jak o nich mluví rozpočet i dvouletý hospodářský plán, nechť je přinášejí všichni jeho příslušníci. Nechť ti vyvolení, zaujímající význačná přední a nejpřednější místa v závodních, podnikových, generálních a ústředních ředitelstvích, jakož i význačná místa v životě veřejném a státním, ukáží totéž pochopení pro těžkosti státu, jako ten malý, který jistě přináší oběť už tím, že pracuje za 2.000 nebo za 3.000 Kčs měsíčně, ať je to dělník nebo úředník. Třiceti, čtyřiceti, padesáti, šedesáti i více tisícové platy měsíčně nejsou na místě dnes, kdy jsme podle slov pana ministra státem zchudlým. Musí-li vojákovi, který nasazuje život, stačit jako nejvyšší uznání jeho hrdinství vyznamenání, tedy odměna čestná, musí stačit i těm, kteří zaujímají odpovědná místa. Nechť po dobu přechodného zchudnutí státu jsou stanoveny vedle platů minimálních i platy maximální s přihlédnutím k t. zv. povinnostem, které s sebou odpovědné postavení přináší.

Až se z toho nejhoršího dostaneme a začneme blahobytnět, nezapomeneme na tyto naše přední občany, pro jejichž vynikající práci máme náležité pochopení, právě tak jako pro oběti, které přinesli své vlasti v dobách zlých, a prosperující republika dá jim platy odpovídající jejich schopnostem.

Rovněž to stálé kázání o pracovní morálce musí převážnou část poctivých a svědomitých pracovníků znechucovat. Prošel jsem řadou závodů a mohu říci, že tam, kde je výrobní program, dostatek materiálu a odborný vedoucí, který výrobu dovede organisovat, kde je politická snášenlivost, tam se pracuje dobře *(Potlesk.)*, neboť je splněn důležitý předpoklad dobrého vedení organisace práce a klidu na pracovištích. A tu jsem u dalšího předpokladu vrcholné výkonnosti, a to je klid na pracovních místech, ať v dílnách či v kancelářích. Stranickou politiku v závodě můžeme klidně nazvati veřejným nepřítelem číslo 1.

Prováděcí nařízení k dekretu o závodních a podnikových radách, které se tvořilo plných 11 měsíců, nutno vzíti na vědomí přesto, že v něm není příliš mnoho té demokracie, které se dovolávaly ve svých politických předvolebních projevech všechny politické strany, jakož i Revoluční odborové hnutí. Tato demokracie z prováděcího nařízení za těch 11 měsíců zvolna vyprchala. Bude nutné - a já to před tímto vrcholným sborem představujícím národ zdůrazňuji - nedržeti se jen strohého znění tohoto prováděcího nařízení, ale hlavně toho ducha, ve kterém byl dekret o závodních a podnikových radách vytvářen, a jak tomu jistě rozuměl náš pan president, když tento dekret podepisoval. To je vytvořiti ze závodních zastupitelstev veřejnoprávní složky s právem spolurozhodovati o veškerém dění v závodech či úřadech, s právem hájiti všechny vrstvy zaměstnanecké v jejich oprávněných nárocích, složky, které by měly důvěru zaměstnanectva, neboť jen všeobecné důvěře se těšící závodní a podnikové rady mohou splniti ty velké úkoly, které na ně dvouletý hospodářský plán kladl. Právě prováděné volby do výborů odborových skupin Revolučního odborového hnutí nás přesvědčují, že není všude dosti dobré vůle vytvořiti v podnicích dosti klidu a že se stále a stále setkáváme s prostředím vzájemné nedůvěry, na kterou potom tyto složky musejí doplácet.

Všichni ti, kdož nechtějí respektovat zdravé, vlastenecké a uvědomělé síly našeho dělnictva i úřednictva, se přesvědčí, že nečinili dobře, když oddálili ku škodě celého národa tu výrobní mohutnost, kterou tak nutně potřebujeme. Bude to právě ta velká vyspělost českého pracovníka, který svou dovedností, solidností a odborností udivoval celý vzdělaný svět, která poučí i ty nepoučitelné tím, že se jich jako trubců těžících z uměle vyvolávaného neklidu zbaví. Neboť jsou to právě ti, jimž práce nevoní, kteří z tohoto umělého neklidu vždy těží.

Nový mzdový řád tak, jak je pracovníkům slibován soustavou mezd podle zásluhy, musí dáti plnou protihodnotu za jednotku práce. Musí počítati s tím, že vrcholem výkonnosti dělníka je fysické stáří 45 roků a že starší dělník nesmí býti trestán za to, že se v předchozích letech opotřeboval a že neúprosný zákon stáří bere mu schopnost soutěžiti s mladými v úkolové práci, kte-

rá předpokládá fysickou zdatnost. V tom právě byl vždy ten kámen úrazu, kdy stárnoucí dělník s lítostí hleděl na šťastnějšího stárnoucího úředníka, který nemusil se svým platem jíti dolů a naopak mu plat k stáří narůstal.

Dělník, který celý život zasvětil plodné a konstruktivní práci, nesmí se báti svého stáří. Národní pojištění, tento vysněný ideál pracujících, nesmí býti jen líbivým námětem obratných řečníků na politických či jiných schůzích. V Národní frontě není žádná strana, která by národnímu pojištění nepřála. Ovšem toto pojištění musí sledovati jen a jen prospěch nejširších zaměstnaneckých vrstev a jejich rodinných příslušníků. Připravované sloučení všech různých pojišťovacích ústavů musí přinésti zjednodušení a zlacinění a nesmí se dít na úkor těch, kteří již odpovídající pojištění a zabezpečení stáří mají. Nezávidíme těm, na které čeká dostatečná pense, ale přejeme si, aby také o nás bylo ve stáří, při úrazu či v případě invalidity náležitě postaráno. neboť je to pravě jen ta pense, která vytvořila touhu po veřejných a státních místech, kam se z dílen houfně utíká a co nyní způsobuje tak vážné poruchy v našem hospodářství.

Nově vytvářená pojišťovací centra v ústředí nesmějí býti zaopatřovacím ústavem s řadou vysokých a ještě větších platů, ani doménou politických stran, neboť národní pojištění musí býti požehnáním celého národa. Musí býti vytvářeno stejným způsobem, jak byl vytvářen dvouletý hospodářský plán, kde se sešli především odborníci bez rozdílu politické příslušnosti a s chladnou rozvahou připravovali solidní základ daný možnostmi našich poměrů. Práce odborníků nechť je postoupena vládě, která ji předloží ústavodárnému Národnímu shromáždění ke konečnému schválení. Solidní základ k národnímu pojištění, jehož dobrodiní se projeví teprve v příštích letech, bude tím nejkrásnějším uznáním. Vyjádřeným usměvavým a spokojeným stárnoucím pracovníkem, který se nebojí, že je zapomenuto jeho zásluh, neboť poznal, že se přešlo od slibu ke skutkům. *(Potlesk.)*

Nesmí se zapomenout, že to bylo řemeslo, které vychovávalo a stále vychovává 3/4 odborných pracovníků, kteří se pak snadno umisťují v průmyslu i jinde. Je proto nutné počítati s financemi a dotacemi pro učňovské školství, které doplňuje praktický dílenský výcvik. Předpokladem tu jsou vyhovující budovy a účelné vybavení školního zařízení.

Zdravotní péči o pracující dorost též nutno věnovati podrobnou a řádnou pozornost. Je dále nutné usnadniti další výcvik a vzdělání samostatných řemeslníků a doplnění strojového zařízení řemeslných dílen z konfiskátů. Stejné zásobování řemesla surovinami, jako je jimi zásobován znárodněný průmysl, totiž podle skutečné výrobnosti, je samozřejmé již z toho, že tato důležitost ve dvouletém hospodářském plánu vyniká doložkou o jednotě mezi výrobností, ať řemeslnou, živnostenskou, družstevní či znárodněnou. Stejné posuzování řemesla s průmyslem při přidělování pracovních sil též považujeme v rámci tohoto zákona za samozřejmé, stejně jako obnovení jistoty soukromého podnikání, neboť obavy z budoucnosti podlamují chuť do investic pro zlepšení závodů. Rovněž tak přiměřené zastoupení silného sektoru řemeslnického ve státním hospodářství a ve státní správě je požadavkem oprávněným, který může přinést klid do hospodářských poměrů.

Dělnictvo organisované v čs. straně národněsocialistické vidí ve spolupráci všech vrstev národa, ať zemědělských, živnostenských, úřednických, dělnických či státně-zaměstnaneckých, předpoklad pro budování státu. *(Potlesk.)* Dělnictvo a zaměstnanectvo této strany prohlašuje, že se poctivě přičiní o úspěch dvouletého hospodářského plánu, v jehož splnění vidí nejen zabezpečení existence své, ale i svých dětí do daleké budoucnosti.

Národní fronta nesmí býti jen líbivým heslem, jen frází, které se s oblibou používá na různých schůzích. Tím okamžikem, kdy Národní fronta přejde z úst do mozků a hlavně do srdcí, máme nejkrásnější předpoklady, že se nám to velké dílo, které všichni společně chceme vybudovat, podaří a že se naše republika stane domovem šťastných lidí, jak si to tento zkoušený národ opravdu zaslouží a jak toho potřebuje.

Přeji vám, přeji sobě a všem příslušníkům tohoto národa, abychom se brzy sešli tam, kde je naše místo, to jest při práci. *(Potlesk.)*

Místopředseda **Petr** *(zvoní)*: Dalším přihlášeným řečníkem je pí posl. **Synková**.

Posl. **Synková**: Paní a pánové!

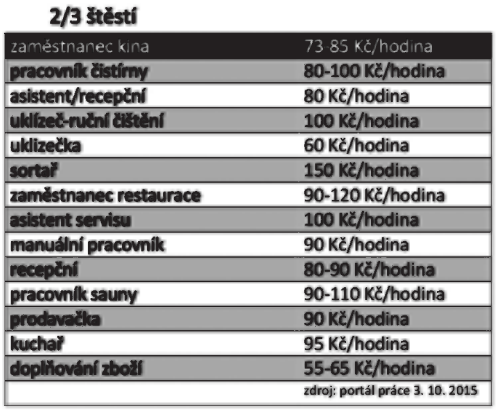
Byla jsem plně přesvědčena, že státní rozpočet, předkládaný ústavodárnému Národnímu shromáždění ke schválení, který se tak podstatně liší od všech rozpočtů let minulých tím, že je to rozpočet prvního roku dvouletého plánu, bude opravdu velmi důkladně a také důstojně projednáván plénem poslanecké sněmovny. V průběhu debaty jsme však k velikému údivu mohli konstatovat, že celá řada pánů poslanců se soustředila – mírně řečeno – k nemístným útokům proti komunistické straně, oné straně, která byla hlavním iniciátorem dvouletého plánu, jenž byl všemi stranami Národní fronty s nadšením odhlasován právě touto sněmovnou. Paní a pánové mi prominou jednu snad trochu indiskrétní otázku, a to: zda vystupovali také s takovým temperamentem ve sněmovně v dobách předmnichovských, když agrární strana předkládala také plán, ale plán na zaprodání naší republiky Hitlerovi. *(Potlesk. – Odpor poslanců strany nár. soc. a lidové.)* Zda vystupovali také s takovým temperamentem proti Henleinovi a Hlinkovi? Tehdy by to totiž bylo bývalo na místě. *(Potlesk. – Různé výkřiky.)*

Náro

d me

Experimentální poezie na téma: Věci veřejné aneb Varuj mne včas

Eva Nováková

2/3 štěstí

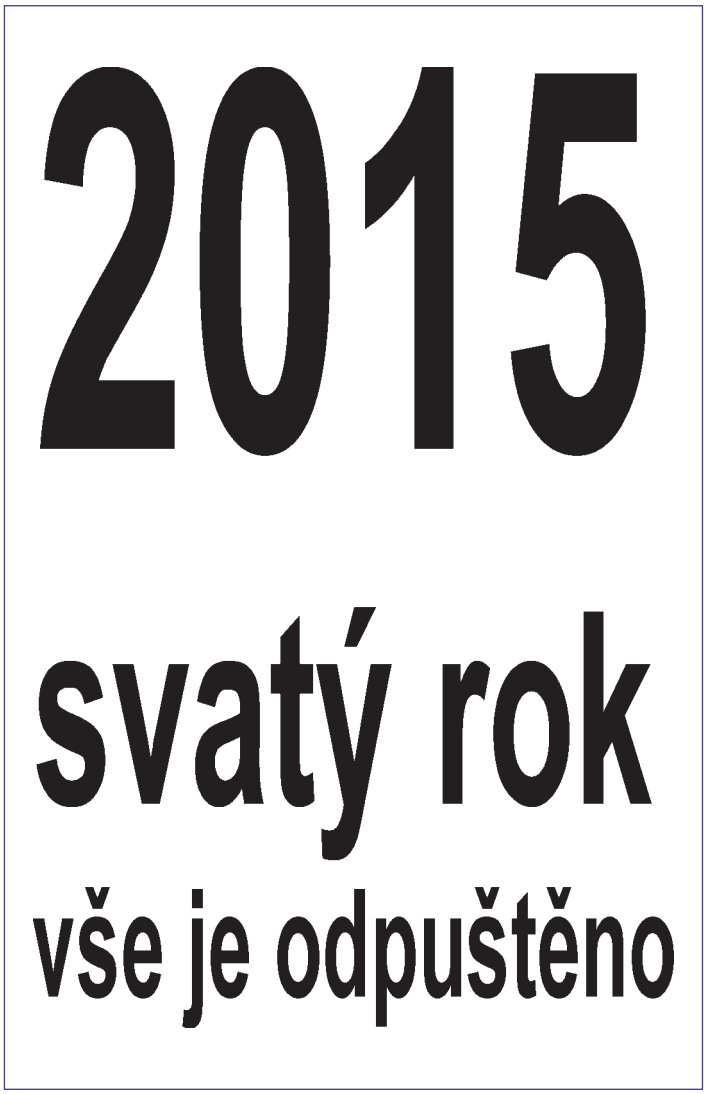
zaměstnanec kina	73-85 Kč/hodina
pracovník čistírny	80-100 Kč/hodina
asistent/recepční	80 Kč/hodina
uklízeč-ruční čištění	100 Kč/hodina
uklízečka	60 Kč/hodina
sortař	150 Kč/hodina
zaměstnanec restaurace	90-120 Kč/hodina
asistent servisu	100 Kč/hodina
manuální pracovník	90 Kč/hodina
recepční	80-90 Kč/hodina
pracovník sauny	90-110 Kč/hodina
prodavačka	90 Kč/hodina
kuchař	95 Kč/hodina
doplňování zboží	55-65 Kč/hodina
	zdroj: portál práce 3. 10. 2015

Dělej, co máš, vyjdi z průměru.

sociální síť

nepochopíš, nemáš-li odvahu

2015

svatý rok

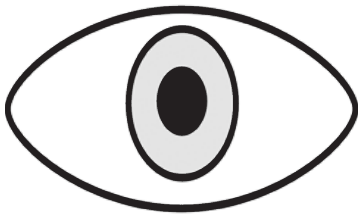
vše je odpuštěno

3 v 1

měsíc, kdy budeme krvácet

Boží oko

v tvém osobním počítači
najdu i to, co neznám

Nevšední zážitek řízené degustace "DEMOKRACIE" v 6 vzorcích

ocení páni i dámy

EUROPE tour

Veřejná diskuze

LOVE

KOMENTÁŘ (0)

TO SE LÍBÍ (132 827)

NONO lingua

Pani Nová:	Dobrý den.
Pan Sedlák:	No.
Pani Nová:	Dobrý den, hovořím s panem Sedlákem?
Pan Sedlák:	No.
Pani Nová:	Měla jsem od Vás zmeškaný hovor.
Pan Sedlák:	No.
Pani Nová:	Potřeboval jste něco?
Pan Sedlák:	No.
Pani Nová:	Pane Sedláku, můžete mi odpovědět?
Pan Sedlák:	No.
Pani Nová:	Pane Sedláku, můžete odpovědět tak, abych Vám rozuměla?
Pan Sedlák:	No.
Pani Nová:	Objevila nový jazyk.
Pan Sedlák:	Zavěsil.

Horoskop pro dnešní den ve znamení raka

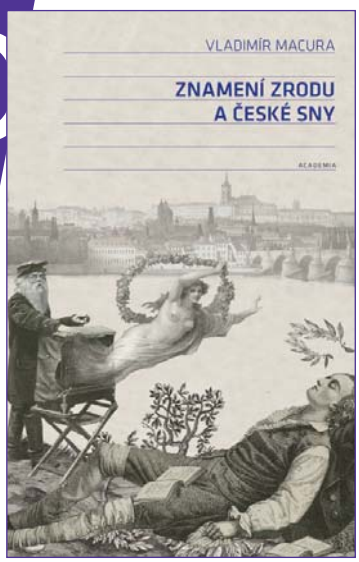
DENÍK **Zelený Čtvrtek**

STAŇ SE FANOUŠKEM

Nakladatelství Academia doporučuje

Vladimír Macura: Znamení zrodu a české sny

První svazek spisů Vladimíra Macury představuje jeho badatelské dílo zasvěcené českému 19. století. Svazek Znamení zrodu a české sny shrnuje studie k danému tématu, přičemž vychází z intence autora. Zahrnuje třetí vydání Macurovy klíčové monografie Znamení zrodu, v níž sémioticko-kulturologické analýze podrobil národní obrození. Interpretace kultury jako znakového systému je východiskem i souboru studií a popularizačních textů Český sen v druhé části svazku. Do třetího oddílu zařazujeme další studie, jež byly doposud publikované pouze časopisecky či ve sbornících a jež autor začal adaptovat pro pokračování svého Českého snu. Tento soubor dokládá, že Macurův názor na české 19. století byl komplexní a právem se jeho dílo stalo formativním pro české humanitní vědy.

Sen o českém snu (Namísto úvodu)

Název knížky, kterou držíte v rukou, je hanebně nepůvodní. Byl převzat z titulní básně sbírky Josefa Kainara. Ve své době, v roce 1953, když sbírka poprvé vyšla, se ta báseň a s ní i celá kniha zdála být zjevením a její přijetí bylo téměř bez výjimky nadšené. Hovořilo se nad ní o „výbojích“, o „příkladu současné poezii“, o „novém úspěchu“, o „básních, jaké jsme již dlouho nečetli“, o zdárném překonání schematičnosti a abstraktnosti, o poezii „velké a prožité“ (Studený 1954: 17–23; Novák – Karfík 1955: 269–278; Závada 1954: 3; Zajac 1954: 4; Pick 1954: 4; Buriánek 1954: 204–208; Schulz 1954: 7). Knížka se dočkala i oficiálního ocenění a několikeré publikace: do počátku šedesátých let byla vydána celkem čtyřikrát. Stala se dokladem „hlubokého přerozovacího procesu“ (J. Studený), jímž básník, kdysi spjatý s poetikou Skupiny 42 a blízký existencialismu, vyspěl v mluvčího nové, socialistické epochy. Kritikové let padesátých odkládali povinnou přísnost a toužili „roznést mezi lidi“ Kainarovy nové verše (Schulz 1954) a ještě později jiní kritikové z časů normalizačních střežili, aby se ani v čtenářských výborech neobjevila podoba nevhodného Kainara, Kainara bez *Českého snu*: postoj k této klíčové básni a stejnojmenné sbírce posloužil tehdy jako vhodný prubířský kámen ideologické čistoty.[1]

Báseň je na první pohled pokojným výjevem: scénou dětského spánku. Sen, který přivolává, není ovšem už dávno onen sen ze starších Kainarových básní, nepokojný sen uprostřed noci, která „nepromíjí“, v níž smrt stále předbíhá život a krby, které vyhasínají, jsou krby zaniklé (Neviňátka). To není již horečnatý spánek nemocné holčičky (Dopis pro nemocnou) ani sen jako útočiště před nepřátelským, zlověstným okolím, „sen jako skulina své malé směšné myši“ (O hrbatém děvčátku). Dítě tu také dávno není obětí vrženou napospas světu, v němž „všechno se spiklo proti nemluvňátku“ a v němž první, s čím se seznamuje, jsou věci ostré a zraňující (Dítě začíná vidět, Stříhali dohola malého chlapečka – Kainar 1960: 12n., 16n., 49n., 78n., 110n.).

1) Srov. recenze vydání výboru Kristiána Sudy *Čas nečas* (Blahynka 1984: 5; 1985: 123n.).

Dítě se ovšem obecně v poúnorové poezii zabydlelo jako symbol šťastné přítomnosti a ještě šťastnější budoucnosti. Skrze dítě socialismus sám sebe nahlížel jako mladý, nový svět, jako svět míru a bezpečí a výjev se spícím dítětem se po Únoru stával zcela konvenčním lyrickým syžetem (František Branislav: Ukolébavka, Pavel Kohout: Fantazie – Branislav 1952: 24n.; Kohout 1954: 104n.). Všechno v tom syžetu se přirozeně měnilo v idylu: sen nesměl již být pozváním do hájemství iracionality, ale obnovou sil, průhledem do neomezených možností příštích, prostým spočinutím, noc dávno nevzbuzovala temné asociace a nebyla ničím nebezpečným, jen časem ticha, míru a poklidu před novým, radostně činorodým dnem. Žánr ukolébavky, který tu stál v pozadí, neposkytoval přitom na první pohled příliš mnoho možností pro vyslovení přímých ideologických postojů vyžadovaných zvláště od rozsáhlejší básnické skladby. Kainarova poema o chlapci, který se ve spánku stává součástí z pokolení na pokolení děděného „českého snu“, se v krajně zpolitizované atmosféře let padesátých skutečně mohla zdát až přívětivě střídmou ve svém přitakání obecně závazné normě, nepůsobila tak křečovitě plakátově, tak přímočaře agitačně jako mnohé jiné texty. Není zřejmě náhodou, že její ruský překladatel naléhavě cítil potřebu dopovídat to, co se v ní zdálo být řečeno jen na půl úst. Tam, kde Kainar jen naznačuje („Kdybys ty znal, kdo všechno spí v něm s tebou!“), je Pavel Železnov snažívě jednoznačný a směřuje k politicky průhledné frázi („O, jesli by znal ty, skoľko čestnych palo za našu češskuju mečtu!“ – Heřman 1956/1957: 151).

Spící chlapec „má čelo nevinné | jak Svatý Kopeček“, píše se v básni, ale její text přece jen tak nevinný není, jak se na povrchu tváří. Ostatně již fakt, že se stala vzápětí a současně nadlouho kanonickým textem socialistické poezie, leccos napovídá. Nejde jen o to, že podobné přihlášení k idyle nebylo tehdy ani v nejmenším pokusem o únik ze skutečnosti a o uhájení osobnějšího prostoru tvorby (jakýkoliv „únik“ byl v rámci socialistické kultury jednoznačně tabuizován). Nejde jen o to, že idyla byla plně odpovídajícím „modem“ socialismu jakožto dovršeného „nového světa“, že byla všechno, jen ne neideologická, že se stala naplněním estetické, ale i politické směrnice, která určovala, aby se téma socialistické současnosti spojovalo s ideálním obrazem říše štěstí, míru a blahobytu. I idylické žánry vyžadovaly tehdy své jednoznačné ideologické zakotvení, alespoň náznak vykročení z idyly: poukaz k číhajícímu nepříteli, k zápasu za

hranicemi idylického prostoru, ať již časovými (v minulosti) nebo prostorovými (na Západě). Konečně i v připomenuté helsinské ukolébavce Branislavově na okraji idylického obrázku pozvedají matky v kapitalistické cizině „pěst nenávistnou na dravce".

Ani poema Kainarova – přes svou zdánlivou zdrženlivost – se v daném ohledu dobovým očekáváním nejen nevymyká, ale vychází jim ochotně vstříc: nanejvýš jen přemýšlivěji a méně překotně. Přesun od „snu", spojeného jednak s chtonickými silami noci, se smrtí, s chaosem, jednak s představou osvobození od racionality, od jednoduché kauzální logiky ke snu společensky přijatelnému, idylickému zřetelně souvisel s obecným rozpolcením představy snění v padesátých letech. Sen jakožto vyproštění z pout skutečnosti, jako stav nečinnosti, jako metafora autonomních hodnot umění, jako soukromý sen byl odmítán, na druhé straně byl přijímán „sen" a „snění" jako předobraz budoucí utopie, předobraz budoucího žádoucího uspořádání poměrů („snění revolucionářovo", „leninské snění"), jako zárodek společného „plánu" („smělé snění"). „Sen" je v této akceptovatelné podobě vnímán ne jako protiklad „skutečnosti", ale jako její etapa: je předem stanoveným cílem, který se v pohybu skutečnosti má teprve dovršit.

Taková představa měla své kořeny v starší rétorice revolučních hnutí: sen se zabíjí tím, že se uskuteční (tak to formuloval ve dvacátých letech ve jménu ideálu proletářské poezie Jiří Wolker, nepřímo v Kainarově poemě připomenutý právě zmínkou o Svatém Kopečku), a naopak skutečnost dokonává svou proměnu tak, že se snem splyne. Socialismus byl tak s oblibou představován nejen pomocí emblému „dítěte", ale i pomocí emblému „snu", který se naplnil. Zatímco „dítě" pojmenovávalo socialismus jako novou epochu, která právě teď poprvé počíná, není zatížena minulostí a patří jí budoucnost, „sen" v této perspektivě byl nejen „snem" o ještě šťastnější budoucnosti komunismu, ale již i uskutečněným snem „minulých pokolení", vyústěním nejlepších tužeb minulosti v „socialistický dnešek". Na pozadí „amerického snu", který tu (aniž byl výslovně připomenut) stál v pozadí jako idiomatický výraz, podle jehož vzorce se pojem „českého snu" zrodil, je český sen představován jako přirozené vyústění minulých úsilí, jako výraz společného úsilí generací, nikoliv jako neorganický skok do nových poměrů. V těchto souvislostech ani nemohl být idylický výjev ukolébavkové scény tak netendenční, jak předstíral: obě ústřední témata, která se v něm

setkávala, byla silně ideologicky zatížena, stávala se metaforou samé podstaty socialismu. Vzájemně se přitom přizpůsobovala: stejně jako sen přejímal z kontextu dětského atributy „bezstarostnosti", „hry" a „štěstí", tak i dítě, v jiných kontextech socialistické lyriky vnímané často jako „bytost bez minulosti", okázale „bez paměti" a „bezdějinná", provokativně kontrastovaná s těmi, kteří ve své zkušenosti nesou břemeno starého světa, bylo díky své vazbě k motivu „snu" vztaženo k dějinám a jejich pohybu.

Tento pohyb byl v pozadí i jiných dobových ukolébavek, ale Kainarova báseň tohoto sémantického pozadí využila důsledně: byla vlastně přímo básní o tradici, o vztahu dneška a dějin. Ztotožnění tradice se „snem", který byl uskutečněn vznikem socialistického státu, ji ovšem přirozeně představovalo v účelově značně přizpůsobené podobě. Zdánlivě se tu sice minulost zabírá dostatečně hluboko, až na sám práh báje (obraz kněžky Lady probodené kopím cizince), ale ten ponor je klamný, předstíraný – jeho cílem je především připomenutí potřebného emblému – v tomto případě „slovanství" –, nikoliv samo otevření prostoru. Stejně tak je z minulosti vyčleněn motiv husitský (táboři, „klobouček schlíplý, | kardinálský", „pavéza", „sen husitský"), motiv selských bouří, a dál už jenom motiv dělnických bojů („to pro dělnickou krev, | co vsákla v kámen dlažby") a nedávné války. Tradice je tu jen formálně představena jako bohatá a nepřehledná („Je český obzor | hluboký jak džbán", „Však tebe chrání sen, | jenž roste časy všemi, | vždy košatěji | a vždy krásněji"). Ve skutečnosti je z ní pojmenováno, a tak i přijato, právě jen těchto několik málo emblémů a nic mimo ně: příznačně vždy emblémů vázaných na motiv boje a zápasu.

Důležitou roli tu hrají i zřetelné odkazy ke kontextu ruskému („to pro hřbitovy Stalinových reků, | kteří jsou u nás | věčným noclehem, | smíš spát | jak jádro v jablíčku, | jak smrček pod sněhem"). „Český sen" je tak přímo podmíněn „ruským tématem", vstřebává je jako svou součást, není mimo ně myslitelný:

Je těžký chlebíček
být matkou bohatýra.

Bohatýr přes den
zemi pojídá.
On zkouší,

jak je sirá.
Bohatýr hledí do slunce,
kdo s koho, hej,
ty zlaté –

Kainarova představa tradice prostředkovaná metaforou „českého snu" je tedy sice navenek okázale „národní", vyslovuje se k otázce české identity, ale tím, jak je v ní zřetelně za podmínku této identity přijato „ruské téma" a do vlastní národní tradice zůstávají zahrnuty jen přísně vybrané položky, je spíše pokusem o dobovou manipulaci s představou češství a „národnosti". Spoluutváří nový, socialistický mýtus české identity, v němž jsou celé trsy motivů z české tradice odstraňovány, zamlčovány nebo i výslovně odmítnuty a jiné upřednostňovány. Za pozornost kupříkladu stojí jednak to, že jako zřetelně nepřátelská síla vůči „českému snu" tu vystupuje nejen německý živel, ale i křesťanství, zvláště katolicismus, jednak skutečnost, že „český sen" je definován jednoznačně jako sen lidový, plebejský. Nepřímo je z „českého snu" vyloučena i meziválečná republika jako nepřátelská „tradici dělnické", z toho, jak založilo „českou identitu" 19. století, se sice obezřetně čerpá, ale jako téma se 19. století, „doba národního obrození", v naší básni – ať již přímo či nepřímo – neobjevuje. Projekt české identity, který tu u Kainara zaznamenáváme, se tehdy utvářel snad ve všech oblastech poúnorové kultury – vycházel formálně z tradice (husitství, protiněmecké vymezování, slovanství, plebejskost), ale současně tradici zásadním způsobem přehodnocoval. Obrozenské stereotypy „národa chaloupek" byly nenápadně, ale důsledně posunuty směrem k novému stereotypu „národa dělníků", tradiční protiněmectví se přetvořilo v součást obrazu nepřítele na Západě, který chystá novou válku, „slavismus" byl nenápadně vytlačen adresnějším „rusismem" jako výrazem loajality k Sovětskému svazu, vzorové socialistické mocnosti.

Vedeme tu s tou básní zřetelně spor – proč jsme tedy cítili potřebu právě skrze ni se přiblížit tématu, které nás především zajímá? Podivným způsobem se pro nás stává vybídnutím, abychom se přesněji pokusili postihnout „český mýtus 19. století", o který se dosud opírá – přes všechny snahy jej přeformulovat, překódovat nebo zapřít – naše identita dnešní. Přejímáme z té básně jako výzvu ústřední metaforu „snu". Skutečně nás budou zajímat rozmanité představy, symboly, iluze, pomocí nichž si lidé minulého věku vymezovali své

místo ve světě, pomocí nichž se vztahovali k tomu, co uplynulo, i k tomu, co očekávali od budoucnosti. Nebude zřejmě náhodou, že jádrem toho vymezování byl obraz spánku a probouzení ze sna, takže budoucnost jako vždy, ale tentokrát s ironií o to pořouchlejší, mohla později ukázat snovost, iluzivnost těchto snah. My dnes jsme se naučili přistupovat nejen střízlivě, věcně, ale často i přezíravě k těm starým „představám", vidíme v nich „jen sen", dáváme najevo svou schopnost zcela je nahradit vlastním přemítáním a sebevymezováním, aniž bychom brali na vědomí, že budoucnost objeví časem i v našem přemítání zase jen křehké předivo snění. Přesto i my neseme a nemůžeme nenést v sobě stále tento zapíraný „český sen". Prosvítá našimi pokusy nově postihnout to, co jsme a kam jdeme, naším úsilím zapřít okázale to směšné dědictví, stejně jako tvrdošíjně prosvítal mimovolně i umělou konstrukcí „nové tradice", jak ji naivně budovala či spolubudovala Kainarova báseň. Protože tak či onak je to sen zakladatelský, zakladatelský pokus o „český svět" – nelze ho od tohoto světa bezbolestně odpreparovat.

Budeme ho moci světácky cupovat na kousky a mudrovat pak nad nimi, čeho jsou vlastně výrazem, co znamenají, o čem vypovídají. Neodepřeme si to potěšení. Ale z povahy věci samé vyplývá, že ani naše analytické pokusy nemohou vystoupit mimo prostor „českého snu", nad který se tak neskromně vyvyšují. I ony byly před lety tímto „českým snem" vlastně založeny, vstřebány, staly se jeho tělem stejně jako vše ostatní, čím žijeme. Tím snem byly založeny (a to je výsadou zakladatelských snů) i naše pokusy tomu snu uniknout, zpochybnit ho, vysmát se mu, postavit proti němu jiný sen a jiné sny, stejně jako i naše zoufalá připomínání ničivých sil temnot skrytých tam kdesi ještě hlouběji, až skoro na dně každého snění a každé noci.

Domorodci

Pičovinky

Petr Štengl

Příliš velký lunatik na tak rušné město

Věnováno Miroslavu Pechovi.

Vánoce se kvapem blížily. Měl jsem našetřeno 2000 Kč. Nevím jak pro koho, ale 2000 Kč je pro mě hodně peněz. Pracuji v továrně u stroje. Musím ráno časně vstávat. V práci je třeba být naprosto soustředěný, což se mi mnohdy nedaří. Často se mi stává, že se zasním a potom stroj vypne. Vypnutý stroj znamená prostoje a prostoje znamenají ztrátu. Bohužel i ztrátu z mého výdělku. Snažím se tedy být soustředěný a nesnít. Původně jsem maloval obrazy. To jsem byl zasněný v jednom kuse. Ale obrazy nikdo nekupoval. Tak jsem šel pracovat do továrny ke stroji. Nemám stroj rád. Ano on nemá rád mě. Proto zastavuje. Schválně. Našetřit 2000 Kč nebylo nic lehkého. Ale teď je mám. Hřejí mě v peněžence v náprsní kapse. Jejda! Ocitnul jsem se na opačné straně města, než kam jsem měl namířeno. To je zlé znamení. Znamená to, že jsem se zasnil a nasedl na vlak, který jel na opačnou stranu. Nesmím snít, musím se soustředit! Přestoupil jsem na vlak, který jel správným směrem a zkontroloval, jestli jsou peníze v peněžence. Oddychl jsem si. Chci koupit manželce dárek. Ještě nevím jaký. Nechám se inspirovat na místě. Nenavštívím blyštivé chrámy konzumu. Půjdu na tržiště, kde se konají vánoční trhy. Ty mají svoji atmosféru. Všude se line vůně svařeného vína, pečených kaštanů a trdelníku. Odevšad znějí koledy a uprostřed stánků je i ohrádka s živým oslíkem a beránkem. Nebo enom s oslíkem? Zkrátka se zvířetem, které dýchalo na malé Jezulátko, aby ho svým dechem hřálo. Koneckonců mohlo jít klidně i o psa. Nebo nějaké jiné domácí zvíře. Nechápu, proč ani jeden z Ježíšových rodičů batole nepřikryl některým ze svých svršků? Trochu chladu by dospělí přece jen vydrželi a děcku by nehrozilo nastydnutí. Bylo to od nich krajně nezodpovědné. Nezodpovědné a sobecké. Zjišťuji, že stojím uprostřed tržiště s otevřenou peněženkou v rukách. Peněženka je prázdná. 2000 Kč jsou fuč! Začínám se prošacovávat, kontroluji kapsu, leč marně. Peníze jsou v trapu. Proklaté snění. Někdo mě okradl? To je nepravděpodobné. Proč bych potom držel otevřenou peněženku? Okradl mě snad prodavač? To bych ale musel mít nějaký dárek a ten nemám! Někomu jsem peníze daroval? Někomu potřebnému? Ale po tržišti se potloukají jen feťáci a kapesní zloději. Cožpak jsou to však podřadní lidé? Cožpak oni si nezaslouží, i přes jejich špatnosti, abychom se k nim chovali lidsky? Nemám dočista nic. Co jen teď manželce koupím k Ježíšku? Mám jí vyrobit ježečka z moduritu? Ježeček z moduritu vyvedený v barvách je pěkný. Nakonec se natře lakem a krásně se leskne. Manželka by si ho mohla vystavit na poličku. Má tam už žirafu, psa, jelena, kočku, havrana a želvu.

Babička

Do vagonu metra nastoupila vetchá stařenka. Shrbená, vlekla s sebou tašku na kolečkách a na ní ještě přivázané tři reklamní igelitky Lidlu. Požádala vyrýsovaného svalovce, zda by ji nepustil sednout. Ten se neochotně zvedl a s otráveným ksichtem ji pustil sednout. Stařenka ztěžka dosedla na červenou koženkovou sedačku. Vzbuzovala lítost. Jak prvoplánové, pomyslel jsem si. Ale pak jsem se zarazil. Cože? Takováhle babička z pohádky bezdomovkyní. A kam se vůbec hrabe, teď v jedenáct hodin večer?

Byla čistá, usměvavá, bylo znát, že o sebe v rámci svých možností dbá. Co to je za nelidský systém, že i takovéhle babičky se stávají jeho obětí? Cítil jsem, jak mi lítost svírá hrdlo. Mám ji oslovit? Nabídnout jí nocleh, jídlo, teplo domova? Představa, v níž se babička ukládá ke spánku kdesi pod mostem, obtěžována potkany, byla děsivá. No jo, ale co by tomu řekla žena? Podívej, tady jsem k nám domů přivedl babičku. Bude tu s námi bydlet. Kdepak. To asi jen tak neklapne. Tak co s ní, s babičkou? Snad nebude vystupovat ve stejné stanici, jako já. To by mi nedalo. Musel bych jí pomoct s taškou a při tom se s ní dát do řeči. Ale pospíchám přece domů, zítra ráno časně vstávám do práce. Babička seděla a usmívala se. Palmovka. Babička se s námahou zvedla a chystala se k výstupu. Vždyť nemá ani deštník ani pláštěnku a venku přece leje. Prostě to budu muset udělat. Budu jí muset nabídnout pomocnou ruku. Nejsem přece žádná hyena. Teď se jí jedno kolečko zašprajcovalo do škvíry mezi dveřmi a nástupištěm. Chtělo by to tu pitomou tašku nadzdvihnout. Na to ale střenka nemá sílu, to je evidentní. Lomcuje s taškou, lomcuje taškou, ale přitom jí z tváře nemizí úsměv. Vyrýsovaný svalovec se dívá jinam. Dělá, že celou scénku nevidí. Nepomůže jí z nesnází. Dobytek jeden. Budu se muset kolem babičky nějak šikovně provléknout. Mám pro ni nachystaný úsměv plný pochopení a účasti. No konečně! Konečně se stařenky ujímá nějaká paní. A hned se s ní, jak jinak, pouští do řeči. Teď paní štrachá ve své kabele. Asi hledá deštník. Ne, deštník to není, vytahuje peněženku. No jistě. Podle oblečení se jeví jako dobře situovaná osoba. Paní, schovejte si tu šrajtofli, tady se takové šermování tisícovkou nemusí vyplatit. Cože? No vážně dává babičce litr. Může si to dovolit. Madam. Spadl mi kámen ze srdce. Přestal jsem si pohoršeně měřit svalovce. Ještě by to, nedej bože, mohlo špatně dopadnout. Ukončete nástup a výstup, dveře se zavírají. Rychle jsem vyskočil na poslední chvíli z vagonu. Když jsem míjel stařenku s tou hodnou paní, věnoval jsem jim úsměv. Stařenka se hrbila k zemi a neviděla ho. Škoda. Byl plný pochopení a účasti.

Diskriminácija!

Na Hradčanskou jsem jel osmičkou. Na sedačce za mnou seděly dvě cikánky. Jak jsem pochopil z řeči, matka s dcerou. Hovořily dost hlasitě. Vlastně je bylo slyšet na celou tramvaj. Co říkaly romsky, tomu jsem nerozuměl.

„Ale když Dežo porád menil ty mobily. Muj, jeho, muj."

„Ale ty si ho podvedla. Tak mi dej pokoj, do piči."

„Ale poslouchej, to ne, já mu dávala svuj mobil a on stále len menil ty karty."

„Do piči, netáraj a daj mi pokoj, ty pičo!"

„Však počkaj, ved Dežo stále len volal, stále len menil ty mobily."

„Si piča a daj mi pokoj, pičo!"

Naproti přes uličku seděla paní. Už to nevydržela, změřila si cikánky přísným pohledem a udělala opovržlivé „tsss!".

„No viděla si to? Viděla si tu gadžu? Ty pičo! Taková smradlavá gadža, nohy má ako konve, piča jedna a budě se nad nás povyšovať, len preto, že sme Romky? Ty pičo, pozeraj, ako na nás hledí, piča, si myslí, že keď sme Romky, tak se muóže pošklebovať, ta smradlavá gadža nemytá!"

„Diskriminácija!" přisadila si dcera.

„Ty pičo, si normalne Deža podvedla, pičo, pozeraj, ved je ako smradlavý pes, všici gadžovja smrdí, lebo sa nemyjů."

„Diskriminácija!"

„Gádžové, smradlaví psi!"

Používám deodorant, který při zvýšené tělesné aktivitě uvolňuje voňavé molekuly, tedy čím víc se potíte, tím víc voníte. Voněl jsem intenzivně na celou tramvaj.

„Diskriminácija!"

„Vuóbec sa nemyjů, smrdí ako psi!"

Teď už si „tsss" mysleli všichni cestující v tramvaji.

Ale já jsem přece hodný gádžo, umytý a navoněný a nedělám na ně „tss!" A jsem zticha, když za mnou pořád vykřikují jen samé piči. Nevstanu a nezařvu na ně: „A ty už di taky do piči, ty krávo jedna blbá!"

„Diskriminácija!"

Když jsem vystupoval, otočil jsem se na ty dvě a mile se na ně usmál.

Domorodci

Autorské poznámky k divadelní grotesce Sráči (ukázka)

Michal Šanda

Seznámení Mgr. Durase s Adélou Bašnou bylo jako z hollywoodského širokoúhlého bijáku. Přišla do Café Louvre na schůzku sběratelek parfémů, a protože se na Arome.cz znaly jenom virtuálně podle nicků, představila se jménem. Od vedlejšího stolu se vymrštil chlapík a hrnul se k ní s otevřenou náručí: Adélo! Pevně ji objal a dal jí pusu. Posadila ke kamarádkám, on se vrátil k rozečteným novinám, napříč kavárnou po sobě ale házeli kradmé úsměvy. Okamžitý nápad to byl, jako blesk. Poslední, který od té doby měl, servíruje Mgr. Durasovi Adéla Bašná během jejich nelítostných přestřelek.

Jistebnický hodinář pokračuje v nekonečném krafání.

Sovák: Naďa začala jezdit k nám do Jistebnice. Pátek večer, říkám, pojďme do bijáku, dávaj Návrat Sommersbyho s Jodie Foster. A co myslíte? Radši seděla s mým otcem v pokoji a čučeli spolu na telinu a ona mu při tom vykládala případy, co měli na oddělení. Bouračka, chlap zapresovanej mezi plechy auťáku, museli mu amputovat obě nohy. Nebo obvoďák nepoznal zánět pobřišnice. Za ty léta, co jsme s Naďou spolu, už bych taky pomalu doved odoperovat kde co. Schválně, co je to kocher?

Ingrid: Židovský jídlo.

Sovák: To je košer!

Ingrid: Já vím.

Sovák: Kocher je svorka na žíly. Prožvanili spolu celý večery. Já jsem se v dílně nimral s hodinovejma strojkama a byl jsem vlastně rád, že mám klid na práci.

Evald: Tomu rozumím.

Sovák: Naďa měla svátek, objednal jsem U Dubu nóblejší véču, jelení steak s brusinkama, kaldoun a jako předkrm byla parmská šunka. Nikdy jsem nebyl škrob, jestli něco, tak dovedu pustit chlup. A Metaxa, pětihvězdičková. Naďa tvrdý nepije, pro ni jsem objednal pražený mandle. Do dneška si pamatuju, že měla na sobě fialovou tvídovou sukni. Nenápadně jsem pod stolem pod tu sukni zajel a s každou rozkřoupanou mandlí jsem se posunul o ždibec dál, to byla taková hra mezi námi. Když jsem se dostal až – víte kam, nahmátnu tam ruku. A představte si, ta ruka mě pod tou sukní přes tu moji ruku plesknula! Otcovský plesknutí takový. Narodil se nám Adam a já jsem nikterak nepátral, čí je to syn. Otcův nebo můj, co bych měl řešit. Venkoncem je to jedna krev.

Mgr. Duras: Duc! duc! duc! Určitě má pod tou kapucou v uších sluchátka a pouští si nějakej nářez.

Adéla Bašná: Co naděláš, nech ho bejt. Po výstavě bysme se mohli projít kolem Labe a zajít do Neustadtu, tam to není takový kožený jako kolem Zwingeru. Určitě si musím dát kebab, vím tam

o jednom tureckým bistru, to se ti bude líbit, protože, a teď se podrž, tam točej dvanáctku Únětice!

Mgr. Duras: Nesnaž se to zahrát do autu.

Adéla Bašná: Nevšímej si ho.

Mgr. Duras: To nejde.

Adéla Bašná: Týpci, co se schovávaj pod kapucama, jsou obecně plebs. A plebs bude dělat to, co mu předhodíš, že je módní.

Mgr. Duras: Nerozumím, kam míříš.

Adéla Bašná: Vzpomeň si, jak za našeho dětství bejvalo v módě chodit s tranzistorákem. Na koupališti byl na každý dece a hrál o hodně víc nahlas, než má tenhle sluchátka. To byla kakofonie, to bylo na makovici.

Mgr. Duras: Kakofonie právě že ne, Praha se poslouchat nedala, všichni měli naladěnou Hvězdu a ze všech tranďáků prdlala dechule. To by si John Cage zamnul rukama.

Adéla Bašná: No vidíš.

Mgr. Duras: Dneska jsou to prachsprostý virtuální autisti.

Adéla Bašná: A co maj podle tebe dělat?

Mgr. Duras: Co?

Adéla Bašná: To se ptám já.

Mgr. Duras: Jedeme ve vlaku, pozorovat krajinu.

Adéla Bašná: To's mě rozesmál, v tomhle hytláku bez oken. Ty sám trčíš imrvére u compu.

Mgr. Duras: A taky mě to pořádně štve.

Adéla Bašná: Ha! Ha!

Mgr. Duras: Nesměj se, už jsem z toho virtuálního světa unavenej. Nechci ho. Když začínal internet, bylo to dobrodružství, s internetem se otevřel úplně celej svět. Databáze Library of Congress –

Adéla Bašná: Zkraťto.

Mgr. Duras: Ty jsi ale milá.

Adéla Bašná: A ty rozvláčnej. Vždycky, když vyprávíš něco, o čem se domníváš, kdoví jaký to není moudro, nudíš.

Mgr. Duras: No teda!

Adéla Bašná: Pokračuj.

Mgr. Duras: Ne.

Adéla Bašná: Zkraťto a mluv, nechci poslouchat hemzy toho estrádního baviče, to radši ty tvoje. Že řek nóblejší véča?

Mgr. Duras: Prostě mně se postupem času barvitej a nekonečnej svět scvrknul na deset oblíbenejch položek na liště. Na e-mail, na sport a kulturu na iDnes, na stahování filmů –

Adéla Bašná: Řek to nebo ne?

Mgr. Duras: A co jako?

Adéla Bašná: No véča!

Mgr. Duras: Ty mě neposloucháš.

Adéla Bašná: Poslouchám. A hlavně do půlnoci paříš 8 Ball Pool.

Mgr. Duras: Víš, co jsem v Izraeli zasunul to do Zdi nářků? Číslo tvýho mobilu.

Chocová: Nemá to zpoždění. Zkurvený ajznboňáci, vlezla jsem omylem do jinýho vlaku. – Běž do Alberta a kup tam roštěnku a brambory. – Co ten Randák, byl jsi za ním? – Jo. – Hovno! – To probereme zejtra s Lenkou. – Snad může malou na tu hodinu vzít někam Ondřej. – Do prdele, to mám řešit, kam ji má vzít? Třeba na zmrzlinu! – Já se nerozčiluju. Viděla jsem úplně senzační telku a nebyla drahá. Beztak už novou budeme potřebovat. – Já nevím, asi Samsung. – Hovno rostbíf, roštěnku. – Kurva drát! – Mně je buřt, co si s čím pleteš. – A půl kila cibule. – Dyť je u nás teďkonc cirkus, tak ji Ondřej vezme do cirkusu. – Jak míval tvůj fotr králíky, co to bylo za ráci? – Nic, jenom mě to tak napadlo. – Přeci jenom na to nádraží zavolej, ať ho nemusíme hledat po všech čertech po útulkách. Mamrd zpíčenej (nenávistnýma očima hledá po vagónu Evalda) to má u mne jako v kampeličce. – Do prdele, snad dovedeš Dona popsat, kolik myslíš, že mají na nádraží opuštěnejch čoklů? – Jsi tam? – Říkám, černej foxteriér bude na perónu jedinej. – A když už budeš v tom Albertu, vem ještě droždí a dobrý vody. – Čau.

Jak pozoroval cvrkot kolem sebe, usoudil, že je zase už výjimka, kvůli své výjimečnosti ostatně trpěl po celý dosavadní život. Nevadí mu mačkat se s ostatními v přeplněném vagonu a dokonce je mu lhostejné i to, že vlak nejede podle jízdního řádu. Bohatě mu stačí, pokud se dostane do Jičína do šesti. Od nádraží už si vezme tágo a s plnou parádou profrčí staroslavnou lipovou alejí. Jako Magor: když jsme se blížili k Valdicím alejí – jak to bylo? Něco a – do píči raději. Před kriminálem nechá taxikáře zmáčknout klakson na doraz. Pořádně a dlouze: túúúúú! Na bendžu má sedmadvacet vloupaček. Sám neví, jestli mu nepřišili nějakou navíc. Za všechno může jeho toulavá nátura, dřepět doma na kanapi, to není nic pro něj. Jakmile hrozilo zahnízdění, prchal. Nějaká věrohodná záminka se pokaždé našla; a vůbec nemusela být vě-

rohodná. Naopak, čím nevěrohodnější, tím víc zabírala. Na báchorky byl kadet, dovedl je k dokonalosti, třeba když mu volal šéf, kde je, on na to, že už byl na cestě, bral to zkratkou po náplavce, ale uklouznul po housce s máslem, kterou děti rozdrobily labutím, ztratil rovnováhu a spadnul do vody. Zrovna suší boty a kalhoty na radiátoru. Podle stejného mustru to valil do hlavy ženským. Sotva ale za nimi zaklapnul dveře, co s načatým večerem? Do hospody, kam jinam. Jako na potvoru ve výčepu stojí automat, dvě stě tisíc za poslední vloupačku na něm prošustil a je zase švorc. Na taxík ale má! Frajer až doposledka, a o to tu přece kráčí, no ne?

Oktábec: Vzpomeň si, do kterýho kufru jsi tu nabíječku dala?

Oktábcová: Zkus se podívat do toho modrýho.

Oktábec: A ten je kde?

Oktábcová: Nesedí na něm Fanča?

Oktábec: Na nějakým sedí.

Oktábcová: Ten není náš. Kájo, kde jsi!

Oktábec: Tady je, u mne.

Oktábcová: Nechceš tatranku, nemáš hlad?

Oktábec: Tohle teď neřeš, já potřebuju najít nabíječku.

Oktábcová: I když, do modrýho kufru jsem dávala spíš věci, co budeme potřebovat na pláž.

Oktábec: Napadlo tě doufám zapakovat šnorchl, položil jsem schválně na komodu ploutve, aby ti ho připomněly. Měl jsem kvapík a už jsem ti to nestačil říct.

Oktábcová: To jsem pochopila. Ručníky, opalovací krém, jak nad tím teďkonc přemejšlím, musí bejt v tom modrým.

Oktábec: Co tam musí bejt?

Oktábcová: O čem se tady celou tu dobu bavíme, o tvojí nabíječce!

Hlas: To je dost, že voláš. Představ si, tady je to naprostej brajgl. U Kralup je výluka a odklonili nás přes Mělník. – Úděsně narváno. – Tohle jsem nezažila, jak ve špičce v metru, jenomže tady jsou mezi náma ještě kufry, takže se tu nedá hnout. – Prosím tě, článek nemám, myslela jsem, že si v klidu zalezu do kupé a nadrtím ho po cestě. – Něco příšernýho. – Nedovedeš. – Tohle si fakt nedovedeš představit. – Věř mi, že ne.

Na rozpálenou pánev pokladl špalíky špeku. Jakmile vezme chlap do ruky nůž, ozkusí bříškem palce ostří a sáhne po brousku. Nůž, kterým špek krájel, nabyl častým broušením tvar úzkých finských kudel na filetování lososů. Nasekal najemno cibuli a přihodil ji ke škvířícímu se špeku. Vařič ztlumil na minimum, protože se kdesi v prostoru za černými železnými pákami ozvalo cinknutí. Zatáhl za páku a přehodil výhybku. Lžící vydlabal na pánev z konzervy fazole. Oblékl si plášť do deště a vyšel před vechtrovnu zkontrolovat, jestli vlak projel.

Špagy: *(na Ingridin batoh rozloží mapu)* Kolik je hodin?

Evald: Dvanáct.

Špagy: Už jsme měli bejt v Trutnově.

Evald: Buď v klidu, přípoj do Královce jede až ve 13:05. To se stíhá. Myslel jsem vyrazit po červený kolem rybníka a tady odbočit na neznačenou cestu na Černou Vodu. To je nějakejch šest kiláků a potom už to napálit do hor nahoru na hřeben.

Špagy: Růžovej palouček, to je ten palouček, co tam Komenskej?

Evald: Vím já? A z hřebene sejít do Albeřic. Snad tam bude něco, kde se budeme moct navečeřet.

Špagy: Kde je na mapě značenej kostel, tam bude i hospoda.

Evald: Večeře, pár pivek a hodit bivak někde za vsí.

Špagy: Kde je Sněžka?

Evald: *(ukáže prstem)*

Špagy: Až takhle daleko, nějak jsem měl dojem, že je –

Evald: Kde?

Špagy: Jinde. A zítra chceš jít kam?

Evald: Já bych to nechal otevřený, probereme to večer v hospodě. Dnešek je jasnej, no a zítra můžeme třeba na Lisečinskou boudu, uvidíme.

Ingrid: Uf!

Evald: Jestli se teda rozhodneme jít na autobus do Pece. Jak se vám bude chtít, ale po tomhle borčusu, co je tady, rozhodně zpátky nejedu vlakem.

Špagy: Souhlas. Co ty na to?

Ingrid: Já nic.

Evald: Co ti je?

Ingrid: Radši se ani neptej.

Evald: To dáš v poho. Ten tvůj cepín necháme v Královci na nádraží v úschovně a s báglem ti se Špagym helfneme.

Ingrid: O to nejde.

Evald: O co teda?

Ingrid: Řekla jsem ti, neptej se.

Evald: Ke trase neřekneš nic, a tváříš se jako svatý umučení, a to se nemám ptát?

Ingrid: Nemáš.

Hlas: Co jsem moh dělat, nějaký hajzlové mi rozmlátili přední sklo. – Ne, nic tam dohromady nebylo. – Neukradli. –

To je neštěstí sídlišť. Zákazníky si stáhly nákupní galerie a ve starejch zrušenejch centrech maj eldorádo vyfetla. – A v noci vyrazej rabovat na parkoviště. – Tohle policajty nezajímá. – Prosím tě, já jsem teďka ve vlaku. – Proč ti volám, tu schůzku s Čermákem nemám šanci stihnout. Vyřiď to s ním ty. – Jo. – Ne. – Hlavně mu nezapomeň dát tu flešku. – V mým stolu v prostředním v šupleti. – Jak jsme dělali ten Energoprojekt. – Ne. – Kvůli tomu je ta schůzka. – Červinka je v obraze.

Sovák: Přijedeme k Uluru, vedro na chcípnutí. Zaparkovali jsme dodávku na cigárpauzu. Ježišmarja, já bych hulil až bych brečel! Hrnu se do dragstoru, Mark mě ale bafnul za rameno a povídá, že si musím nejdřív poslechnout storku o hadovi. V Canbeře jsem sehnal senzační flek, rozvážel jsem tonery do xeroxů a Mark mi dělal řidiče. Nechtěl jsem ho urazit a tak mi tam na rozhicovaným parkovišti převyprávěl nekonečnou aboriginskou zkazku, jak želva spolkla kajmana a ten se jí točil v břiše jako vítr. Co had, to nevím doteďka. Příště jsme jeli do Outlaw, lautr rovina, sto mil nemlich to samý. Buš. Písek. Semo tamo trsy uschlý trávy, víc nic. Najednou Mark dupnul na brzdu a začal blábolit zasejc něco o hromu a klokanovi. Hlavu ani patu to nemělo a on, že je to součást příběhu, co mi vyprávěl na parkovišti před Uluru. Já na to, že mi dluží toho hada. A on, že o hadovi by mi to bejval dopověděl, kdybysme vylezli na Uluru na vrchol, ale na to jsme neměli čas, farmář, co jsme mu vezli toner, potřeboval nakopírovat střihačům ovcí potvrzení pro berňák. O hadovi se jinde než na Uluru vyprávět nesmí. O hromu a klokanovi se zase podle Marka smí vyprávět jedině u trsů trávy. Co místo, to část legendy, jenomže těch míst je v Austrálii tolik, že ve skutečnosti nikdo neví, jak legenda začala a jak skončí.

Hlas: Čuráku, proč mi nebereš mobil? – Si děláš piču. – Ať na mě Gekon počká, už jedu. – Ve vlaku, vole, kde jinde. – Hovno. – Ser na to, to jsou Raptorovo šméčka. On a Gekon. – Kde jsi? – Kurva vole, ať na mě počká!

Mgr. Duras: Kebulí třese jako dřevěná loutka Škrholy, jedinej příznak oduševnělosti v jeho ksichtu nenajdeš.

Adéla Bašná: Co zas máš?

Mgr. Duras: Jakmile vylezou z kvartýru, je životní nezbytnost nacpat si pecky do uší. Místo, abysme jim dali do držky, panuje tady servilní kult mladosti. Podívej se schválně někdy na inzeráty, to je samý do mladýho kolektivu hledáme progresivního do třiceti let. Nejsem nesnášenlivej kakabus, jak se mi snažíš vsugerovat. Štve to tady všechny, akorát že mu to nikdo neřekne nahlas a mlčky trpěj, jako ty.

Adéla Bašná: Já netrpím.

Mgr. Duras: Ále, ále, to vidím.

Adéla Bašná: Když myslíš.

Mgr. Duras: Víš, že sluchátkáře máme dokonce už i u nás v Albertu? Dal jsem mu schválně o dvacku míň. Začal něco kafrat a – byl tam, kde jsem ho chtěl mít. Díval jsem se mu do očí, a jako že mu odpovídám, jsem hejbal pusou. Nakonec si pecky z uší vyndal. Dvacku jsem po něm mrsknul, a že ji nechytil? Jeho problém.

Adéla Bašná: Jsi rapl.

Mgr. Duras: Copak ten rachot neslyšíš? Narozdíl od toho degena nemám v hlavě řezanku a odmítám si nechat myšlenky rytmizovat, duc! duc! duc!

Adéla Bašná: Nemysli si, že nevím, že máš v compu stažený články z novin, jak umřeli lidi kvůli sluchátkům.

Mgr. Duras: Boží mlýny, mám radost, že furt ještě melou.

Právničku Irenu zabil padající strom!

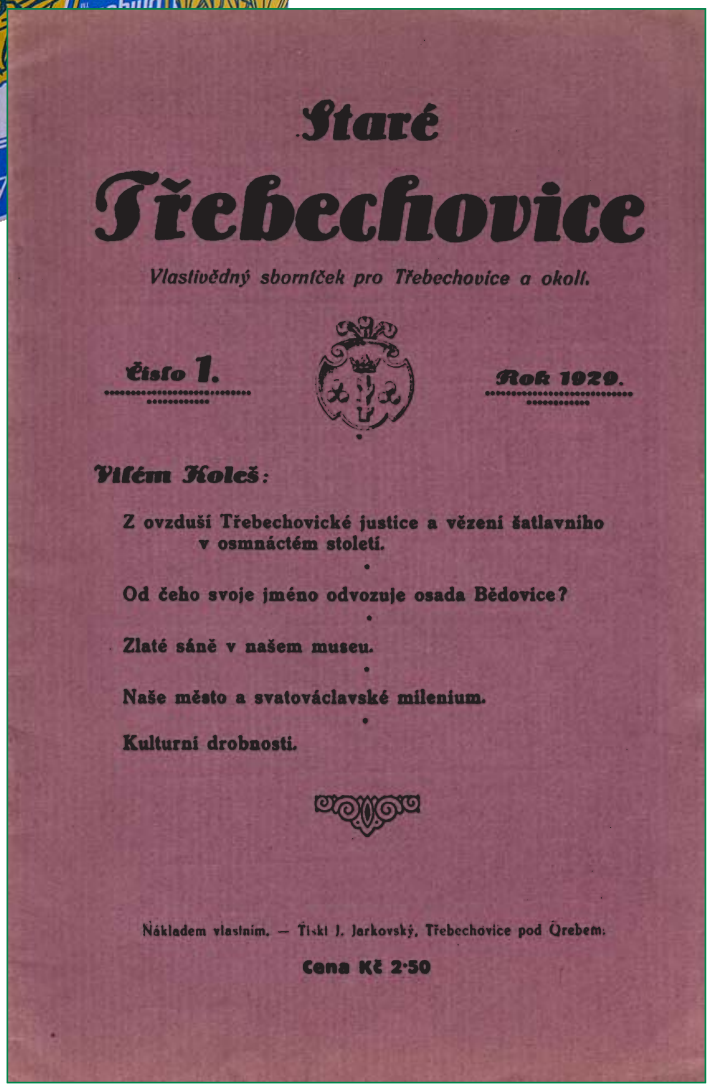
Teprve pětadvacetiletá studentka práv měla před sebou krásný život a úspěšnou kariéru. Milovala sport a muziku. Skupina The Cure byla možná to poslední, co slyšela. Podle sousedů už delší dobu v Úhonicích u rodičů nebydlela, jezdila je ale pravidelně navštěvovat. Stejně jako včera. Večer si šla zaběhat, do parku to měla od domu rodičů necelý kilometr. Musela vidět varovné cedule se zákazem vstupu, ty ale neuposlechla a domů se už nevrátila. V podmáčenému terénu na ni spadl strom. Bohužel měla na uších sluchátka, proto neslyšela přicházející nebezpečí. „Utrpěla těžké zranění hlavy a hrudníku, kterým na místě podlehla. Ženu už nebylo možné zachránit a přivolaný lékař po příjezdu konstatoval smrt," oznámila tisková mluvčí středočeské záchranky.

A pršet nepřestává.

Domorodci

Z antikvariátních banánovek

Vilém Koleš se narodil roku 1869 v Třebechovicích pod Orebem. Byl synem městského strážníka. V Praze se vyučil pánským krejčím, většinu svého života ovšem prožil v rodném městě, kde i v roce 1944 zemřel. Byl zakladatelem místního muzea, přispíval do novin a časopisů České kopřivy, Večerní noviny, Dělnické noviny, Lidové listy, Nové Právo, Obrana práce, Mír, Štít. Kolešem vydávaný a redigovaný vlastivědný sborníček pro Třebechovice a okolí vycházel nepravidelně v rozmezí let 1929–1941.

Staré Třebechovice

Připomínka

V dobách minulých naše město mělo svůj vlastní magistrát a právo hrdelní. Bohužel zápisy práva hrdelního, čili tzv. kniha smolná neb černá, se nám nedochovala, je ztracena. Za to hojné a četné záznamy o zachovalých radních protokolech ze století osmnáctého sdostatek nás poučují o právních poměrech, občanském soužití, přestupcích a trestech. Již zde nepracuje mučírna, mistr popravní, výslechy pro čáry a kouzla, úkladné vraždy a loupeže, ale spíše jsou to spory o slova hanlivá, menší krádeže, jalové výhrůžky, opilství a rvačky. Bude-li vydavatelstvo tohoto sborníčku veřejností sdostatečně podporováno, hodláme v příštích sešitech podávati další příspěvky k soustavnému poznávání minulosti tohoto starožitného města.

Podpořte nás, pomáhejte nám k vybudování a uspořádání městského archivu a musea, staňte se našimi spolupracovníky!

Trest pro vojenské sběhy. Dne 23. Aprilis 1745 okolo šesti hodin ráno vyvedeni jsou na kopec Bědovický, kde postaveny dva šibeniční sloupy – dva vojáci z pluku Coulay a tam oběšeni. Popravu vykonal mistr Žižka z Dobrušky. Jiní dva měli ulicí běhati, jeden ale dostal pardon. Druhý musel 12kráte proběhnouti mezi 300 muži metlami opatřenými.

Potupný trest. V říjnu r. 1749 sedlák Pavel kašpar, poněvadž nikdy vojáka do kvartýru ani 6 zl. platiti nechtěl, úřadu se protivil a proti primasu hrubým se ukázal, arestem opatřen a potupně na oslu jezditi musel.

Horkokrevní řezníci. Václav Burian chlubil se v cechovním shromáždění, že mnoho světa provandroval. Jan Bílý jeho řeč přerušil výkřikem: Tolik?s toho provandroval, až tvoje matka musela za tě v Praze dluhy propláceti. Povstal z toho křik, sváda, pohoršení v cechu. V tom chumlu padlo i několik vzájemných facek. Městské právo odsoudilo výtržníka do vězení šatlavního.

Vyvážení posvícenských ožralců. 31. Oktobra 1764 předvolán do Rathouzu k zodpovědnosti šafář obecního dvora, že o své újmě obecní koně poskytl k vyvážení ožralců z Librantického posvícení.

Trest na ženu neřádnou. Dne 27. Juli 1763 Markéta Hlouškova pro pohoršlivé skutky a vybíhání na pole za vojáky dvanácti ranami bejkovcem „in respektive anti Camera“ – potrestána jest.

Rychtář přestoupil svou pravomoc. Dne 21. Marty 1770 podává městský chirurg Fr. Held specifikaci na 6 zl. 20 kr. na mediciny, které vypotřeboval na Jakuba Chudobu od Jana Prokopa rychtáře venku i v arestě holí ubitého. Magistrát usoudil, aby léky zaplatil Chudoba. Současně ale uznáno, že rychtář Prokop přestoupil svou pravomoc a proto se odsuzuje, aby 2 zl. 20 kr. buď do hrdelní kasy složil aneb na lékaře a léky ty peníze Jakubovi Chudobovi odevzdal.

Potrestání oběšence. Václav Bartušek nalézal se ve službách hradeckého magistrátu a roznášel do širého okolí tzv. patenty. Když v úřední své službě přišel do Častolovic, neodolal svodu, vešel do domu šenkovního, dal se do pití a svěřené peníze utratil. Posléze vypotácel se ven, patenty nechal ležet na stole, a když přibloudil se k rybníčku, potkal se s Petrovickým občanem Bořkem, kterému pravil: Kdybych si tak mohl dáti tou sekyrou (Bořek nesl sekyru) do hlavy, anebo vy mně tou sekyrou dejte. Bořek s ním cítil a ho těšil, řka, že ho Bůh neopustí, aby doufal. On však dále se potácel a u Třebechovic za Borem nad strouhou se oběsil. Sešlo se právo, o věci prorokovalo a takto rozhodlo: Tělo oběšencovo od popravního mistra a jeho pacholka, kde bezhrdlí se stalo, na káru se naloží a na místo popravní se doveze. Hlava se mu od těla oddělí a tam zahrabán budiž. Z knihy, kde on co oud obce zapsán byl, jeho jméno budiž vymazáno – vedle práva. Stalo se 23. Augusti 1771.

Pro kouření z fajfky potrestán. Několik ohňů povstalo z neznámých příčin a hádalo se na neopatrnost při kouření tabáku. Pro tu neprokázanou věc zavolán jest do rady čeledín Matěj Holanec, poněvadž kady chodí a jezdí, ustavičně fajfku v ústech drží a pro ten nedovolený a nebezpečný zvyk ku třídennímu arestu odsouzen a jeho hospodář upozorněn, aby bedlivý na něj pozor dal, zdali snad na smyslech není raněný.

Trest pro flintu. Václav Jeremiáš poněvadž s flintou chodil a v knížecích Regáliích střílet se opovážil, byl knížecím aktuariusem poukázán a potrestán jednodenním obecním dílem se železy. Stalo se 21. Augusta 1786.

Připravil
Michal Šanda

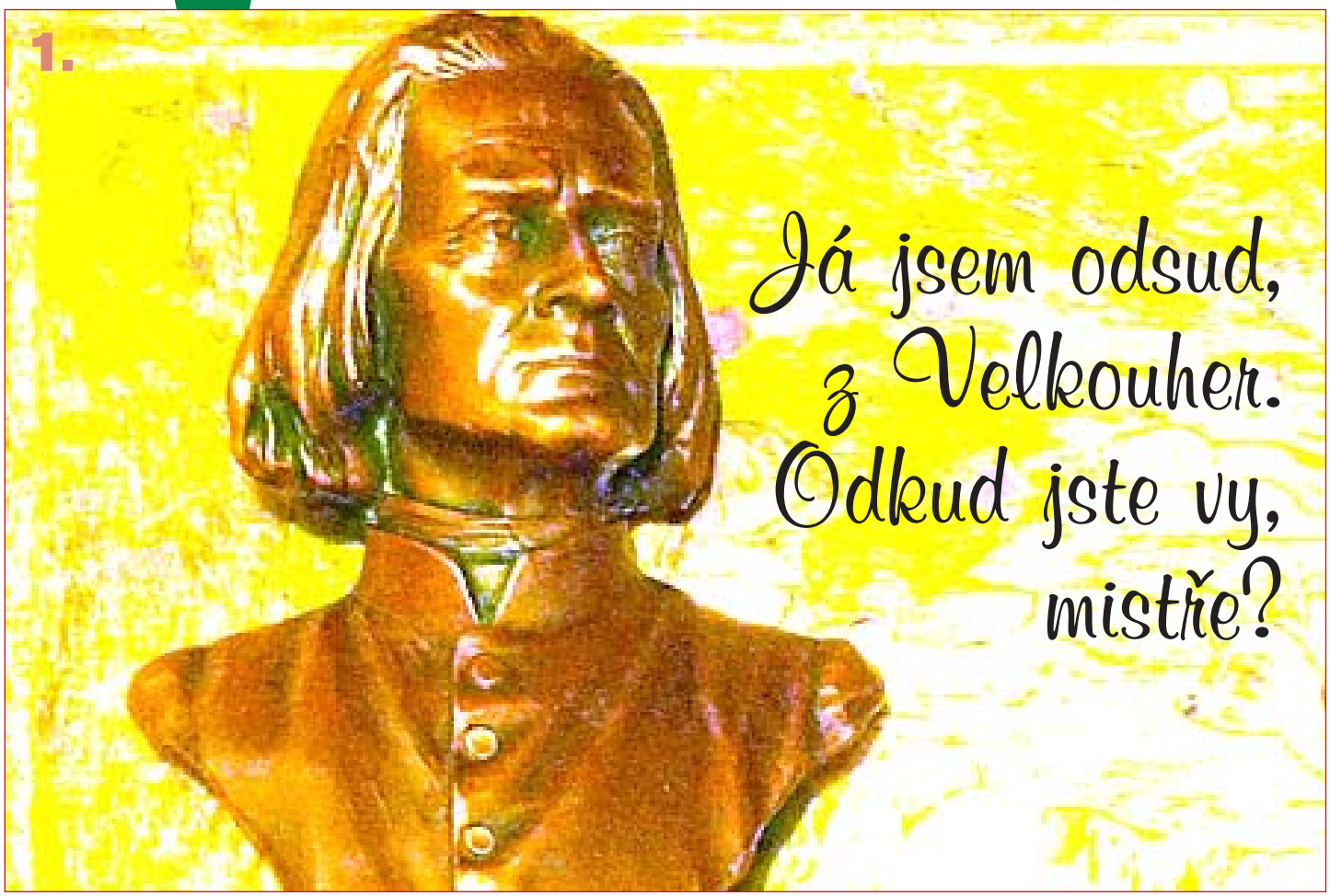
Liszt Da Wagner...

Dom

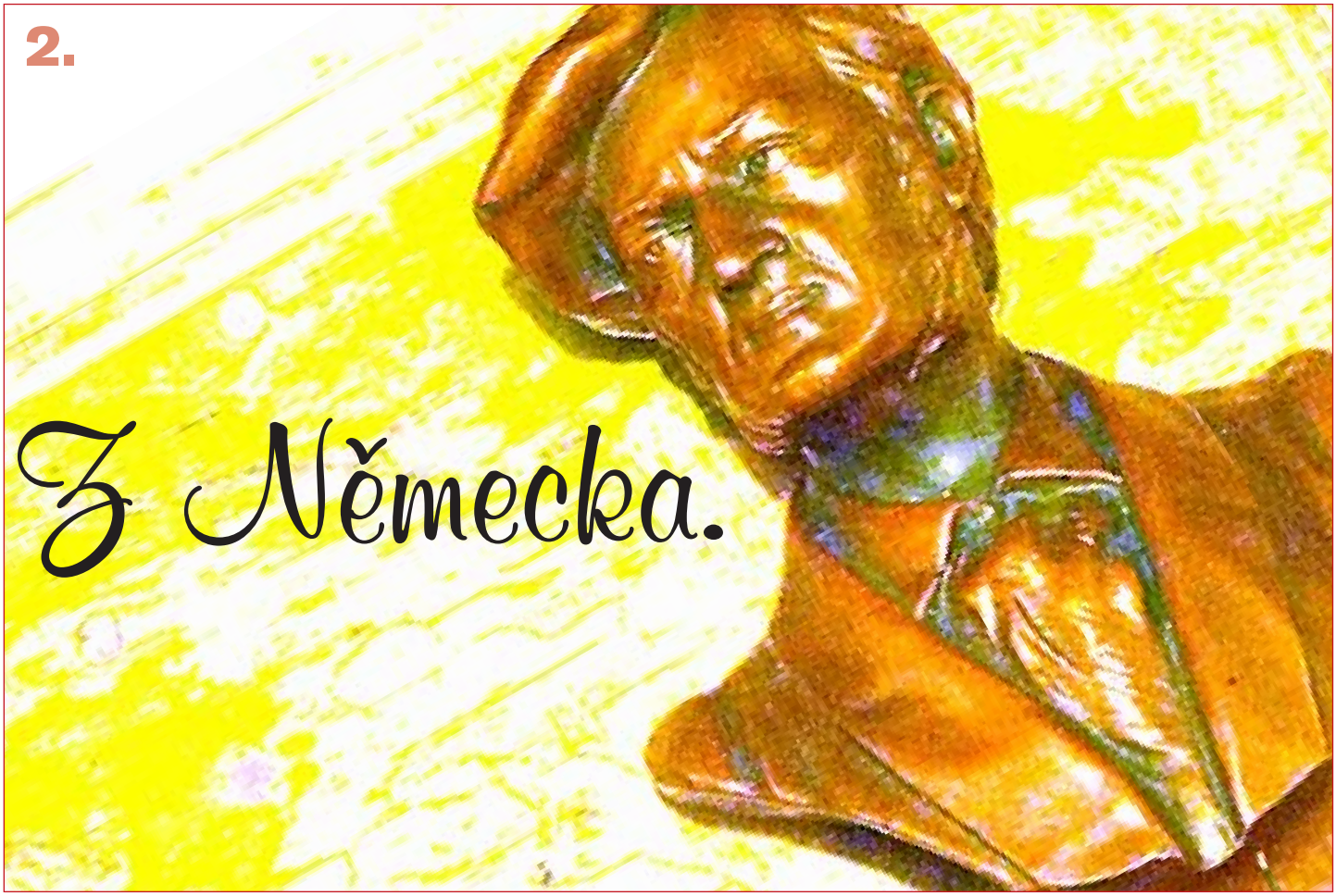

v Piešťanech

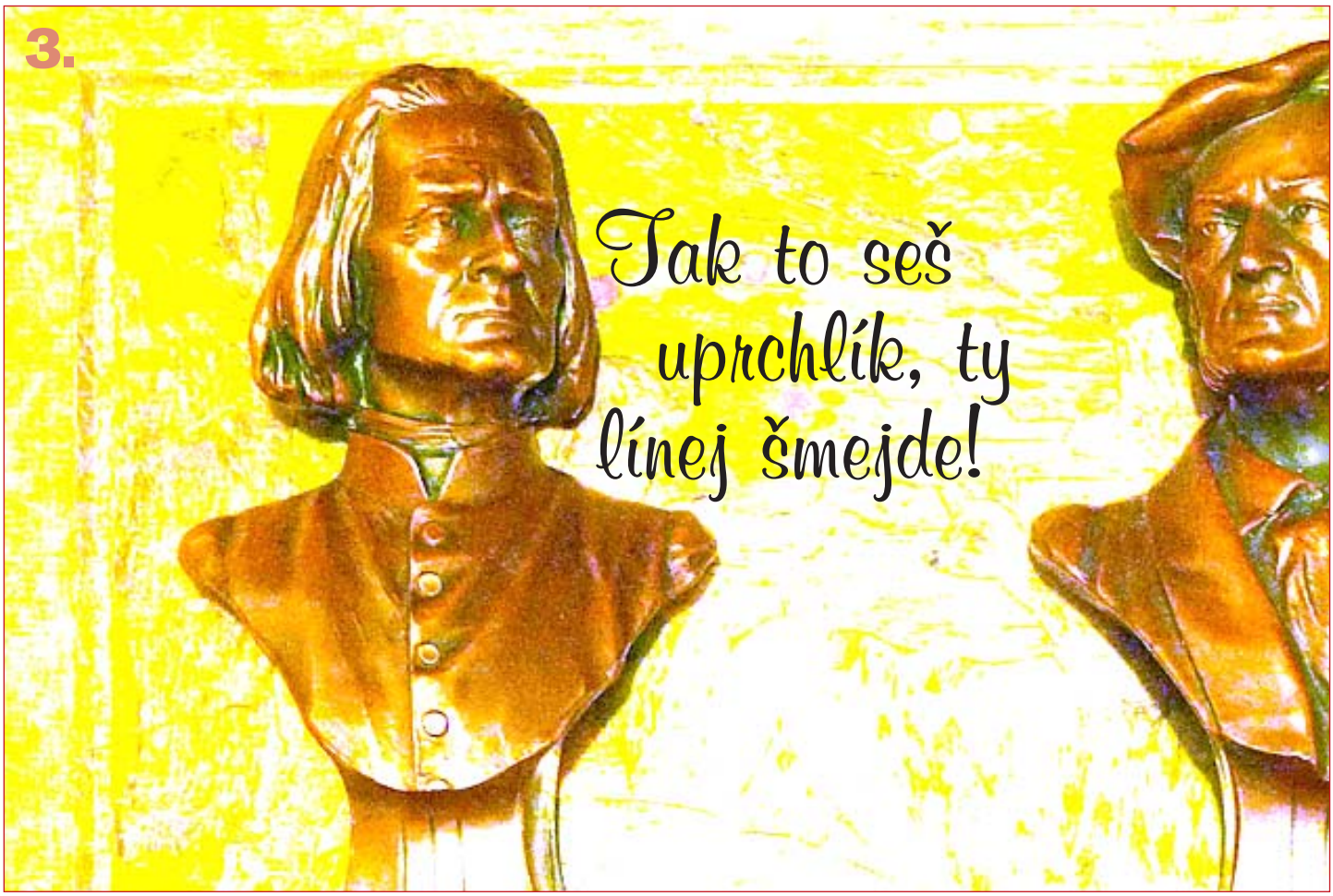
rodci

2.

3.

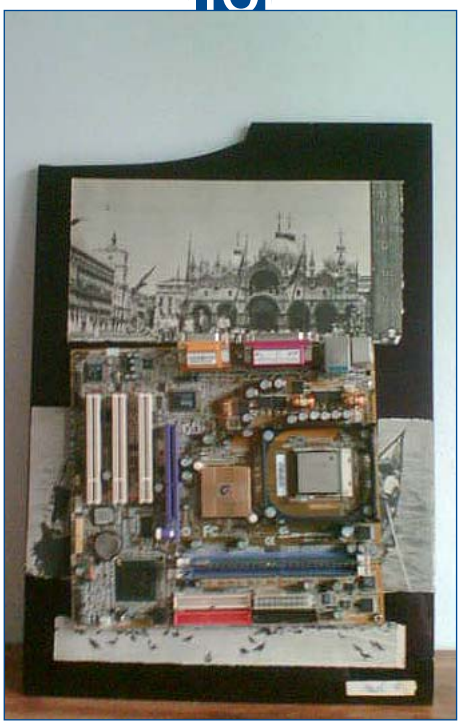

Uprchlíci

Recykláty vyfocené na mobil

Jiří Staněk

Autor v průvodním e-mailu: I z důvodů nízké resorpce pění jsem se vrhl na recyklaci: Kasalových prkének (na maso), vosích hnízd, součástek PC, střepů, zrcadel, papíru, mramorů z Ižu, provázků, vlastních vlasů, etc. Pravda, vteřinová lepidla něco stojí a prodal jsem dosud jenom Očipovaného Ježíše za 150,– (a kupec je mi stále dlužen), avšak zaměstnají se ruce a není zapotřebí vynášet sengrubnu nitra a říkat tomu "verše" nebo "automatické hraní."

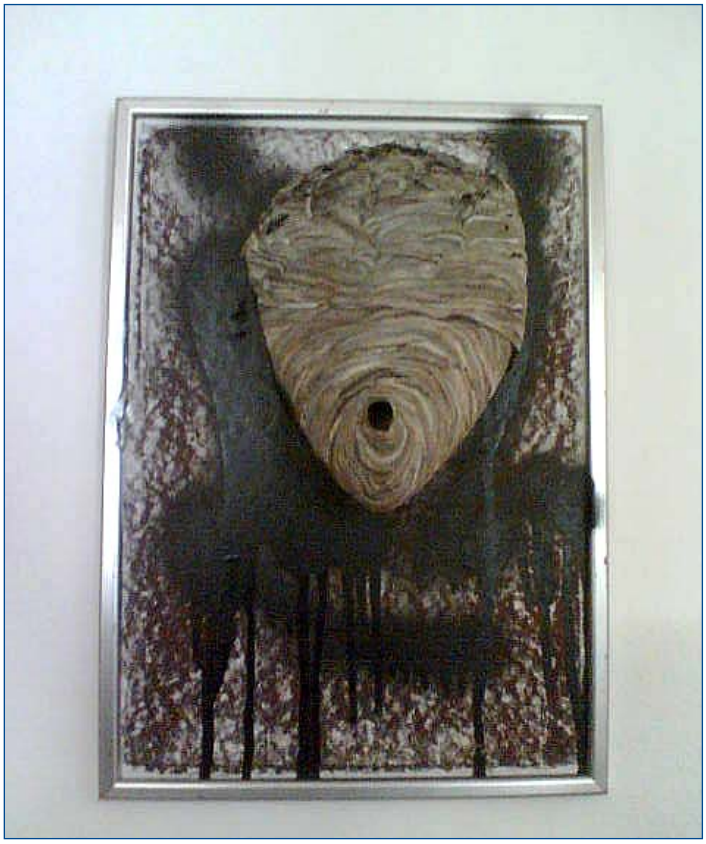
Karneval v Benátkách
PC deska, papír (foto z Vlasty před r. 1966) na černém opaxitu, 2015

Umrlčí prkénko JS
prkénko fy. kasalova pila, vosí hnízda, papír, tužka, sépie, 2015

King Lear
dřevo škumpy a javoru, měděná fólie z obrazovky, chemický porcelán, součástka PC, vlasy JS, jelenice, dětský plastový meč, provázek, krvavé tričko JS, 2015

Posmrtná maska

vosí hnízdo na papíře, sépie, černý colorlak, 2015

Prsy Tiresiovy

sklo Klášterský mlýn na tabulovém skle, papír, 2015

Opravený orloj (S. Cassius & S. Joe)

papír, PC součástka na dýze a hranolcích z lísky na ovoce, 2015

České středohoří

střepy Loetz ze sklárny Klášterský Mlýn na břidlici na mapě na sololitu, 2015

Básně 2015

Beáta Tisucká

Když odkrojíš mě podél stopky

žije to ve mně
dřevo vlhký
brouci se olizují třískami

děda sbíral ztrouchnivělý dřevo
kuřáčkem na včely vyháněl nemoci
úly mu byly vděčné

snad je to umění pěkně se rozpadnout
snad budu dobře hořet

na otop je mě pozdě

drolím se pro nemocné
varoou

Ještě párkrát se to stane

a to odmítnutí se vtělí do kamene

Vznikaly tak celé teatrony
když si někdo chtěl být blízký
a druhý uhýbal na všechny strany
božstva mezer
dvouhlavé hermovky
suky v trávě
kůly kterým čas odpustil trapné chvíle

Ještě párkrát se to stane
zahrady dostanou rozkrojená sousoší
rozkol v chůzi

Vím že tak vznikly celé teatrony
kamenné hlavy hledí k stráni jako by věděly
oč snazší je otáčet pískovcovou kůží
jiné prasknou
když se někdo skloní blíž

Nekvalitní práce štukatéra

Velký kývač

Tak se chodí almužnou

Velký kývač se otřepe hlady
pokaždé když si dřepnu
z odporu k tobě

jsem kmenem Velkého kývače
rodile kývám
ale někde hluboko
se to všechno zaklání

odejdi z kmene
volá mě tmavé oko buše

Nechávám často letáky marketů
odležet v klidu na stolku

pěkně mokvají

čekám až vykvasí třeba na mošt
nebo zakoření barevným šlahounem
a nápis sleva se povine dolů po nožičce

nakládám s nimi krutě i s péčí
jako ras
kterému se zželí nemocných psů
ale bude je už navždy
v přítmí kopat do žeber

mamka ras

nenechávejte u mě děti z Kauflandu

Sesina kvete

Sesino
prej máš nateklou ruku
a plísně ti raší podél hřbetu

vypadáš jako mědiryt
kterej mi při výtvarce nikdy moc nešel
ty jsi uměla hníst i hlavy
svoji, cizí, kohokoliv
nebojíš se hlíny
ani dloubat špachtlí očíčko

já z vás taky kvetu
jenže rzí
a s tím se na výstavku výtvarnýho kroužku
jen tak nedostanu

U

prch

lící

Slovo k uvedení nové knihy Jiřího Padevěta *Střepy času, krajin, konspirací / Nalezený deník*

(Literární kavárna Knihkupectví Academia, Praha, 30. září 2015)

Protože Jiří Padevět se v posledních letech profiloval autorsky především svými tituly *Průvodce protektorátní Prahou* a *Krvavé finále*, postavím své slovo na jedné historické paralele, která mi nepřijde ani náhodou nepřípadná.

V roce 2004 jsem měl tu čest uvádět právě zde, právě v této kavárně první díl „pamětí" Jana Řezáče, někdejšího šéfredaktora Státního nakladatelství krásné literatury, hudby a umění, od roku 1966 Odeonu. Ty „paměti", pojmenované *Deliria aneb Malá příprava pozůstalosti*, byly nakonec dvousvazkové a Jan Řezáč se jimi představil nejen jako spiritus movens snad nejdůležitějšího knižního podniku v dějinách poválečné české kultury, ale i jako spisovatel vlastních textů. Psal, jak sám říkal, „průvodcovské" texty – o výtvarném umění, fotografii, literatuře, o Modiglianim, Sudkovi, Bretonovi & spol. Psal ale i vlastní literaturu, beletrii – jednak poezii, ovlivněnou mladickým nadšením pro surrealismus, jednak drobnou, aforisticky laděnou prózu, kterou shromáždil v roce 1965 v nenápadném titulu *Pasáže*, vydaném v Mladé frontě v nákladu 2700 výtisků. Jde o soubor drobných postřehů nadšeného a zvídavého čtenáře, milovníka knih, zaujatého znalce knižního provozu i dějin nakladatelství.

Mám za to, že Jiří Padevět v sobě kloubí šťastně to samé co Jan Řezáč. Od roku 2005 je ředitelem důležitého nakladatelského podniku, který mimochodem vznikl v stejném roce jako SNKLHU, a je rovněž dvojdomým spisovatelem. Publikoval tři knihy, které se dají žánrově zařadit do kategorie, která byla blízká Řezáčovi, totiž „průvodce" – ať jde o *Cesty s Karlem Hynkem Máchou*, nebo dvojici titulů zmíněných v úvodu. A pak jsou tu Padevětovy texty beletristické, shrnuté pod hlavičkou *Poznámky k dějinám* a pod dvojhlavičkou *Střepy času, krajin, konspirací / Nalezený deník*. V obou knížkách zachází autor s vybranými dějinnými postavami a událostmi s citem pro spekulaci, možnost, hru. Píše apokryfy, dobrodružné mystifikace, anekdoty, kolážuje; závěrem si pak střihne parodii na oblíbenou detektivku navlečenou do formátu „nalezeného deníku". Jak vidno, ani Jiřímu Padevětovi není vzdálená poetika surrealismu. Ostatně *Nalezený deník* měl svou publikační premiéru v časopise *Analogon*.

„Vždycky mě těšil poznatek, že se něco v kultuře povedlo a že jsem byl při tom," řekl mi Jan Řezáč v rozhovoru před jedenácti lety. Při pohledu na novinku Jiřího Padevěta můžu ta slova zopakovat, jen s drobným posunem od perfekta k prézentu: Těší mě poznatek, že se něco v kultuře povedlo a že jsem při tom.

Radim Kopáč

U prch líci

Jiří Stach

Předehra/Prelude

Fotografie 70. léta – 2005

Galerie Artkunst, Vojtěšská 11

Jiří Stach, foto Michal Šanda

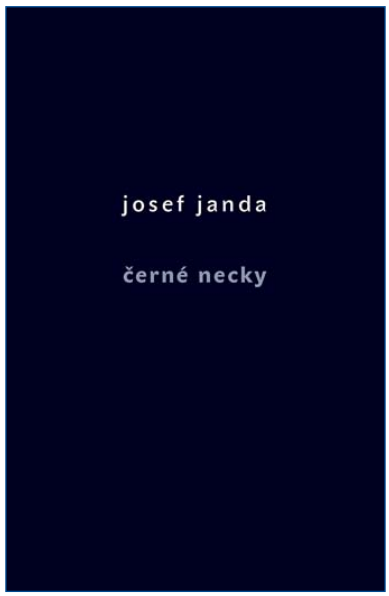
U

prch

lící

Nakladatelství dybbuk právě vydalo

Josef Janda: Černé necky

Chtěli jste někdy vědět, jak se liší mozek lidojedů a zda ananas poslouží jako erotická pomůcka? Toužili jste někdy po tom zjistit, jak daleko dojede don Quijote na svém chudokrevníku a jak vypadají liduprázdné davy? Víte, že feminista je žena v mužném čísle? Že nejlepší je přihnojování zvířat čistě přírodní umělou výživou a tříuchý varan je ideální nenáročný domácí společník? Měli jste někdy malého skleněného ještěra zakousnutého do zátylku? Znáte smolaře, kterým nerostou křídla? Pokud na vás neúprosně dotírají podobné otázky, odpovědi na ně vám může poskytnout nová básnická sbírka Josefa Jandy Černé necky. Nenechte se ale obalamutit, neboť sám autor přiznává: „Nesmíte prostě věřit všemu, co vám surrealisté nakecají."

Josef Janda (1950, Jindřichův Hradec) vyrůstal v Příbrami, nyní žije převážně v Praze. Původním povoláním strojírenský technolog, věnuje se především básnické tvorbě, po roce 1989 literární a výtvarné publicistice a tvorbě koláží. Své práce vydával nejprve v samizdatu, poté v různých časopisech a publikacích doma i v zahraničí. Od roku 1984 je členem Surrealistické skupiny. V posledních více než dvaceti letech se organizačně a autorsky podílel na řadě výstav doma i v cizině. Je zastoupen v antologii současné surrealistické poezie Letenka do noci (Petrov, 2003), v Antologii české poezie II. díl (dybbuk, 2007) a Nejlepší české básně 2011 (Host, 2011). Knižně vydal sbírky Tapír a pušku (Sdružení Analogonu a Kozoroh, 1994), Tenkrát na Východě (Dauphin, 2001), výbor z textů z let

1984–2004 s názvem „Básně“ (Edice současné české poezie, Klokočí a Knihovna Jana Drdy, 2009), Dohořívající filozof (dybbuk, 2010), Děravé básně (Spolek českých bibliofilů, 2012), poezii z let 1978–1989 pod názvem Volný způsob (dybbuk, 2014) a Černé necky (dybbuk, 2015).

Zdravé tipy

Pravidelná jízda na chytré houbě
pomáhá při diabetické noze
bércových vředech a proleženinách
Pomáhá i depresivním jedincům
zvláště těm které trápí úporné noční můry
až tak že ze spánku vyděšeně vyskakují
a zmateně kvákají na náměstí cosi o svobodě
Je sice pravda že na hysterii
stačí často i obyčejný pohlavek
Ten ovšem zdravotní pojišťovny neproplácejí
Zatímco pravidelnou jízdu na chytré houbě
hradí v plné výši

55

Přichází ráno

Blíží se ráno
S odcházející tmou odlétají pryč
poslední noční ptáci
Mizí i netopýři
Nakonec je jejich vlastní stíny spolknou
Blíží se ráno
Lampy zhasínají jako cukřenky
A cukřenky se proměňují v pampelišky
Blíží se ráno
Staré slamníky co hodně pamatují
se zvolna probouzejí

56

Ozubené ticho

Ozubené ticho
prý léčí neplodnost
ještě lépe než cuc na špejli
A ta velká mrkev
Jo ta druhá napravo
dokázala sežrat na posezení
tři dospělí králíci
Že tomu nevěříte?
Tak se zeptejte Jardy H.
Ten to viděl na vlastní voči
a byl z toho celej umprdentlich
ještě když to večír vyprávěl v hospodě

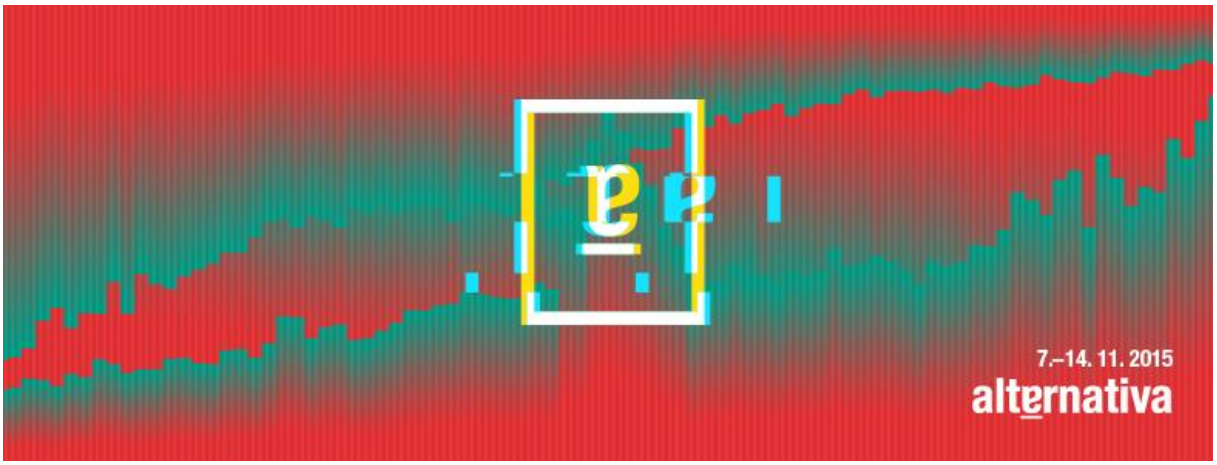
57

Velmi prosté

Přemýšlel jsem jednou
proč nejsem třeba Maďar
Došlo mi to až zadlouho
a přitom je to velmi prosté
Neumím vůbec maďarsky
Takže ani jako básník
bych jim nebyl nic platný

58

V Praze 9. 9. 2015

Alternativa 2015
23. ročník mezinárodního hudebního festivalu
7. – 14. 11.

Alternativa není hudební žánr. Je to touha a hledání nových úhlů pohledu. Je to hudba, která se nebojí překračovat zaběhnuté škatulky. Osvobozený zvuk... Mezinárodní hudební festival Alternativa vstupuje do třiadvacátého ročníku. V duchu tradice i letos sází na jedinečné, dosud neobjevené hudební projekty, za kterými stojí talentovaní muzikanti a které mnohdy vznikají speciálně pro tuto příležitost.
V týdnu **od 7. do 14. listopadu** Praha zažije hudební dobrodružství, nečekaná žánrová setkání a hledání neotřelých tvůrčích možností. V sobotu 7. 11. na scéně Unijazzu Kaštan festival zahájí přehlídka začínajících projektů **Malá Alternativa**, jejíž výherce zvolený odbornou porotou získá 10 tisíc korun na podporu své umělecké činnosti. Úterý 10. 11. nově zpestří **klubová noc**. Kapely vystoupí například v komunitním prostoru Punctum, v klubu Hus23 nebo ve spolupráci s projektem Wakushoppu v Café V Lese.
Finále festivalu (12.–14. 11.) se již podruhé odehraje v klubu **Malostranská beseda**. Představí se v něm speciální projekt tria TOC s českou dechovou sekcí, kterou povede vynikající trumpetista Christian Pruvost, nizozemští **Naked Wolf**, americký projekt **Insect Ark**, německá kapela **The Astronomical Unit** nebo španělští **Seward**.
Součástí letošního ročníku bude také speciální vystoupení na půdě **Libeňské synagogy**, pořádané společně s kolektivem SDBS a za podpory sdružení Serpens. Ve středu 11. 11. v synagoze zahrají němečtí **Kammerflimmer Kollektief**.
Nabitý hudební program doplní i doprovodné akce. V **Čítárně Unijazzu** hosté najdou festivalovou výstavu, ve čtvrtek 12. 11. zde představí svou videoartovou tvorbu Dana Schechter (Insect Ark).
Vstupenky na jednotlivé akce v rámci festivalu jsou v předprodeji za 80–350 Kč. Koupit lze také permanentku na víkend 13.–14. 11. v Malostranské besedě za 550 Kč nebo VIP permanentku na celý festival, jejíž součástí je balíček s festivalovým tričkem, za 969 Kč. Předprodej probíhá v síti GoOut (navýšený o servisní poplatky), v Čítárně Unijazzu (Jindřišská 5, Praha 1) a v prodejně Rekomando (Trojanova 9, Praha 2).

Program festivalu ZDE (doplňujeme).
Web: http://www.alternativa-festival.cz
FB page: https://www.facebook.com/festival.alternativa
FB event: https://www.facebook.com/events/528590163973909/
FB event Malá Alternativa: https://www.facebook.com/events/841371582584837/

Kontakt:
Adéla Procházková
+420731503823
unijazz@unijazz.cz

23. ročník mezinárodního hudebního festivalu pořádá Unijazz za finanční podpory hl. m. Praha, Ministerstva kultury ČR, městské části Praha 1, Státního fondu kultury ČR, Svazu autorů a interpretů, Nadace Český hudební fond a Nadace Život umělce.

Jitka Hanušová

Finature

Výběr z fotografií 2011–2015.

Doplněno úryvky z chystaného básnického cyklu.

z jednoho na druhý
váha zraku
na hraně zlom

přerod kuklí
závrat zimy
puklina k jaru

prostoupení štěrkem
ne nahoru
sklesnutí k jádru

obestoupení vody
liturgie moře
pokání ledu

„Když se strom naklání,
opře se o sousední.“
K. Kettu

rozpažení v kříž
úlitba břehu
šáchor češ

proláklina časem
záděr prostorem
drolení viny

uchopení klamu
skrz síťovinu
strn vpřed

DOBRÁ ADRESA

V příštím čísle (vychází 1. prosinec 2015) rozhodně nenajdete:

Nezávislý test odměrek na vodu do napařovacích žehliček

Ceník kurýrní služby „Krutikol“ z Olomouce

Rozhovor s Jarkem Šimkem o jeho novém projektu muzikálu Verdi

Na shledanou příště!
Ne za pomente!